

Základní škola, Dobruška, Opočenská 115

tel. 494 623 196

IČO: 70152501

<http://zvlastniskola.dobruska.cz>

email: zsopocenska@dkanet.cz

č.j. zsopdka/259/2010

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
ZÁKLADNÍ ŠKOLA, DOBRUŠKA, OPOČENSKÁ 115
„I TEBE PŘIPRAVÍME DO ŽIVOTA“**

OBSAH

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	4
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY.....	5
2.1. VYBAVENÍ ŠKOLY	6
2.2. OBECNÉ CÍLE ŠKOLY	6
2.3. DLOUHODOBÉ PROJEKTY.....	6
2.4. SPOLUPRÁCE S RODIČI A JINÝMI SUBJEKTY.....	7
3. CHARAKTERISTIKA ŠVP.....	8
3.1. ZAMĚŘENÍ ŠKOLY	8
3.2. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE	8
3.3. CHARAKTERISTIKA ŽÁKŮ.....	13
3.4. ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI.....	13
3.5. VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S KOMBINACÍ POSTIŽENÍ	13
3.6. ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT	14
3.7. UČEBNÍ PLÁNY	18
3.8. POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU	20
4. UČEBNÍ OSNOVY	21
4.1. ŘAZENÍ VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTŮ	21
4.2. POUŽITÉ ZKRATKY VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTŮ	21
4.3. POUŽITÉ ZKRATKY U NÁZVŮ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT	22
4.4. DALŠÍ POUŽITÉ ZKRATKY	22
5. JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	23
5.1. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	23
5.2. CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	23
5.3. VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: ČTENÍ	24
5.4. VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: PSANÍ	28
5.5. VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: ŘEČOVÁ A DRAMATICKÁ VÝCHOVA	32
6. POČTY	36
6.1. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	36
6.2. CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	36
6.3. VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: POČTY	37
7. ČLOVĚK A JEHO SVĚT.....	45
7.1. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	45
7.2. CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	45
7.3. VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: ČLOVĚK A JEHO SVĚT	46
7.4. VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: VĚCNÉ UČENÍ	53
8. UMĚNÍ A KULTURA	61
8.1. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	61
8.2. CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	61
8.3. VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: HUDEBNÍ VÝCHOVA	62
9. ČLOVĚK A ZDRAVÍ	66
9.1. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	66
9.2. CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	66
9.3. VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: TĚLESNÁ A ZDRAVOTNÍ VÝCHOVA.....	67
10. PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA.....	75
10.1. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	75
10.2. CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	75

10.3.	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA	76
11.	VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A SOUBĚŽNÝM POSTIŽENÍM VÍCE VADAMI ..	86
11.1.	VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE	86
11.2.	ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT	89
11.3.	UČEBNÍ PLÁNY	90
11.4.	POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU	91
11.5.	POUŽITÉ ZKRATKY VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTŮ	91
12.	ČLOVĚK A KOMUNIKACE	92
12.1.	CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	92
12.2.	CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	92
12.3.	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: ROZUMOVÁ A ŘEČOVÁ VÝCHOVA.....	93
13.	ČLOVĚK A JEHO SVĚT.....	97
13.1.	CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	97
13.2.	CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	97
13.3.	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: SMYSLOVÁ VÝCHOVA	98
14.	UMĚNÍ A KULTURA	101
14.1.	CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	101
14.2.	CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	101
14.3.	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: HUDEBNÍ VÝCHOVA	102
15.	ČLOVĚK A ZDRAVÍ	104
15.1.	CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	104
15.2.	CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	105
15.3.	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: POHYBOVÁ VÝCHOVA	105
16.	ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	107
16.1.	CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	107
16.2.	CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	107
16.3.	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA	108
17.	HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY.....	112
17.1.	PRAVIDLA HODNOCENÍ ŽÁKŮ	112
17.2.	ZÁVAZNÉ FORMY HODNOCENÍ.....	112
17.3.	KRITÉRIA HODNOCENÍ	113
17.4.	PODKLADY PRO HODNOCENÍ.....	115
17.5.	AUTOEVALUACE ŠKOLY.....	115
18.	PŘÍLOHY.....	119
18.1.	ŠKOLNÍ DRUŽINA	119
18.2.	MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM	127
18.3.	PLÁN ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY	131

1. Identifikační údaje

Název ŠVP: „I tebe připravíme do života“ zpracovaný podle Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální

Předkladatel:

- název školy: Základní škola, Dobruška, Opočenská 115
- adresa školy: Opočenská 115, 518 01 Dobruška
- kontakty: <http://zvlastniskola.dobruska.cz>
 ☎ 494 623 196
 ☎ 602 266 986

Ředitel školy:

- jméno ředitele: Mgr. Dagmar Macková
- kontakty: dagmar.mackova@dkanet.cz
 ☎ 732 659 755

Zřizovatel:

- název: Královéhradecký kraj
- adresa: Pivovarské náměstí 1245/2, 500 03 Hradec Králové

Platnost dokumentu od:

- datum: 1. 9.2010
- podpis ředitele:
- razítko školy:

IČO 701 525 01
IZO: ZŠ 110 003 519
 ŠD 110 003 527

Registrační identifikační zařízení: 600024334

Koordinátor ŠVP ZŠS: Mgr. Pavlína Nováková

- kontakty: pavlina.novakova@klikni.cz
 ☎ 777 034 172

2. Charakteristika školy

Základní škola, Dobruška, Opočenská 115, je příspěvkovou organizací zřízenou Královéhradeckým krajem se sídlem Pivovarské náměstí 1245/2, 500 03 Hradec Králové.

Zřizovací listina č.j. 14761/SM/2009 byla vydána zastupitelstvem Královéhradeckého kraje dne 10. 9.2009 s účinností od 10. 9.2009.

Základní škola je školou úplnou, zahrnuje základní školu praktickou, která má 9. ročníků a základní školu speciální, která má 10. ročníků. Základní škola je organizací, která zajišťuje pomocí speciálních výchovných a vyučovacích metod, prostředků a forem, výchovu a vzdělávání žáků s takovými rozumovými nedostatky, pro které se nemohou s úspěchem vzdělávat v klasické základní škole.

Charakteristika pedagogického sboru:

Za řízení a provoz zařízení odpovídá ředitel/ka školy. Počet pedagogických pracovníků je 10, z toho 7 učitelů, 1 vychovatelka (pracuje na částečný úvazek jako učitelka), 1 asistentka pedagoga a 1 asistentka pedagoga pro žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí. V uvedených učitelích jsou zahrnuti učitelé pověřeni výchovným poradenstvím, prevencí patologických jevů a environmentální výchovou. Nabízíme plnou kvalifikovanost speciálních pedagogů. Mezi provozní zaměstnance patří školnice a finanční a mzdová účetní.

V tříčlenné Školské radě jsou zástupci rodičů, pedagogických pracovníků a zřizovatele.

Při škole působí Občanské sdružení přátel Naší školy v Dobrušce, Opočenská 115, 518 01 Dobruška, IČO 26597322, které zajišťuje zájmové útvary pro všechny žáky:

- keramický
- literárně-dramatický
- sportovní
- taneční
- vyšívání
- informatika
- hudební

2.1. Vybavení školy

Škola se nachází u hlavní silnice z Dobrušky do Opočna, proti městskému parku (Archlebovým sadům) v blízkosti autobusového a vlakového nádraží. To má svou výhodu pro dojíždějící žáky.

Budova školy je dvoupatrová, s přilehlým křídlem a dvorem. Na pozemku školy je umístěna učebna v přírodě a školní zahrada. Škola má 6 tříd s celkovou kapacitou 55 žáků (z toho 4 třídy pro obor ZŠ s LMP a 2 třídy pro obor ZŠ speciální), 4 odborné učebny (tělocvičnu, dílnu, cvičnou kuchyni, učebnu PC) a školní družinu s kapacitou 20 žáků. Zařízení videa a TV je součástí vybavení učebny PC.

Součástí školy je i půjčovna knih.

Zázemí pedagogického sboru: kromě ředitelny a sborovny je ve druhém podlaží zřízen kabinet výchovného poradce.

Škola nemá svoji jídelnu ani stravovnu, žákům je umožněno pod dozorem vychovatelky docházet do školní jídelny v místním gymnáziu.

Škola umožňuje, podle podmínek a možností školy, vzdělávání žáků s kombinovaným postižením a to smyslovým a somatickým. Škola nemá bezbariérový přístup.

2.2. Obecné cíle školy

- výběr takového učiva, které zajistí žákům kvalitní základní všeobecné vzdělání orientované na životní praxi a další studium
- uplatňováním zvláštních přístupů, metod a forem odpovídajícím vývojovým a osobnostním zvláštnostem žáků, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků, zejména pak ty, které vedou k samostatnosti, tvořivosti, vzájemné toleranci a úctě, k rozvoji komunikačních dovedností a spolupráci, k vyhledávání a využívání informací z různých zdrojů tak, aby motivovaly žáky k celoživotnímu sebevzdělávání a rozvíjení zdravého životního stylu

2.3. Dlouhodobé projekty

- uskutečnit modernizaci vybavení tělocvičny – relaxační míče, balanc – podložky pro upevnění koordinace hrubé motoriky, druhý volejbalový koš
- oplocení pozemku před školou a instalace basketbalových košů za účelem sportovního vyžití dětí i v mimoškolní činnosti (+ vybavení oken sítěmi proti rozbití)
- modernizace počítačové sítě
- EV – zdravotní výchova, Den Země
- školní výlet
- sportovní dny
- prevence patologických jevů – besedy s Policií ČR a Policií města Dobrušky, HZS

2.4. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

- se zřizovatelem – Královéhradecký kraj
- s MŠMT ČR
- s Občanským sdružením přátel Naší školy
- dobrá a účinná se Školskou radou
- s Městským úřadem města Dobrušky
 - se školskou komisí
 - s kulturní komisí
 - s odborem školství a kultury
 - s odborem sociálních věcí a zdravotnictví, i na úrovni regionu a kraje
- se školskými institucemi (mateřská škola a ostatními školy v Dobrušce), včetně středních škol
- s Domem dětí a mládeže v Dobrušce
- s místním regionálním tiskem (Rychnovský deník, Orlický týdeník)
- nabízíme spolupráci s rodiči ke zkvalitnění prospěchu a chování dětí v rámci akcí pořádaných školou
- s PPP Rychnov nad Kněžnou a Náchod
- s SPC Náchod, Hradec Králové
- s Občanským sdružením ORION v Rychnově nad Kněžnou – poskytující asistenční služby
- s rodiči je jednáno průběžně v případě potřeby jak z jejich strany, tak ze strany školy
 - formou individuálních konzultací s pedagogy
- s Policií ČR a Policií města Dobrušky
- s NIDV HK a se Školským zařízením pro DVPP Královéhradeckého kraje v HK
- s Městskou knihovnou v Dobrušce
- s Českým svazem zahrádkářů
- SVČ Děčko Náchod (Bambiriáda)
- od školního roku 2010/2011 plánujeme spolupráci s klinickým logopedem
- s polskými školami v Płocku:
 - od roku 2008 – 2 školy
 - od roku 2009 – 3 školy
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr1 (zastoupený Boguslawem Kackowskim, ředitelem)
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr2 (zastoupený Robertem Kowalskim, ředitelem)
- Zespół Szkół Ogólnokształcących Specjalnych nr7 (zastoupený Sylwií Kackowskou, ředitelkou)
- s holandskými přáteli z Teraru

3. Charakteristika ŠVP

3.1. Zaměření školy

Vzdělávání žáků navazuje na výchovu v rodině a na speciální předškolní vzdělávání. Vzdělávání je přizpůsobeno žákům se sníženou úrovní rozumových schopností, s psychickými zvláštnostmi, zejména s nedostatečnou úrovní koncentrace pozornosti a nízkou úrovní rozvoje volných vlastností. Vzhledem k těmto nedostatkům žáci nemohou zvládat požadavky základního vzdělání, ale jsou schopni osvojit si základy vzdělání.

Výuka probíhá ve vhodně upravených podmínkách při odborné speciálně pedagogické péči. Žáci si osvojují základní vědomosti a dovednosti, vytvářejí si návyky potřebné k orientaci v okolním světě, k dosažení maximální možné míry samostatnosti a nezávislosti na péči druhých osob a k zapojení do společenského života. Vzdělávací činnosti jsou zaměřeny na rozvíjení rozumových schopností a osvojování přiměřených poznatků, na vypěstování návyků sebeobsluhy, vytváření dovedností používat předměty denní potřeby a vykonávat jednoduché pracovní činnosti. Respektují se individuální zvláštnosti žáků.

Základní škola speciální je desetiletá a člení se na první stupeň, který tvoří 1. až 6. ročník, druhý stupeň, který tvoří 7. až 10. ročník. Od základní školy se odlišuje organizačními formami vzdělávání i obsahovým zaměřením výuky. Vzdělávací požadavky se přizpůsobují schopnostem a možnostem jednotlivých žáků. Výuka probíhá formou skupinového oddělení zřízené při základní škole praktické a individuální integrací žáka do skupiny žáků s jiným druhem zdravotního postižení.

Učivo je redukováno na osvojení základních vědomostí a dovedností v jednotlivých vzdělávacích oblastech a vzdělávacích oborech, prakticky zaměřených činností a pracovních dovedností.

Pro vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením vytváříme optimální podmínky, které vyžadují především přátelskou atmosféru, klidné a nestresující prostředí poskytující pocit jistoty a bezpečí a umožňující koncentraci na práci.

Prioritou naší školy je školní zahrada, náležící do areálu školy. Žáci se v pracovních činnostech zaměřují na pěstování ovoce, zeleniny, ovocných stromů a keřů. Učí se vysévat, sázet, ošetřovat a sklízet, ale i zpracovávat vypěstované plodiny ve školní kuchyni.

Přirozenou formou si žáci osvojují poznatky i z jiných předmětů z oblastí Člověk a jeho svět a Věcné učení.

3.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Cíle vzdělávání v ZŠ speciální

Vzhledem k výraznému snížení rozumových schopností a velmi opožděnému psychomotorickému vývoji jsou cíle vzdělávání přizpůsobeny omezeným možnostem žáků. Snahou je dosažení optimálního rozvoje osobnosti žáků a kvality jejich života s přihlédnutím k možnostem a stupněm postižení žáků.

- vést žáky k všestranné a účinné komunikaci s okolím využíváním všech dostupných systémů a forem komunikace: počítače, systémy augmentativní a alternativní komunikace;
- pomáhat žákům, aby poznávali své schopnosti a možnosti a využívali je v osobním i pracovním životě;

- vést žáky k ustálenému postupu osvojování dovedností a návyků, dbát na jeho dodržování formou průběžné pozitivní motivace;
- vytvářet, podporou názorného myšlení a úzkého sepětí s realitou, stereotypy chování pro uplatnění v konkrétních životních situacích;
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a schopnost reálného pohledu na svou osobu i na osoby ve svém nejbližším okolí, porozumět chování a činnostem druhých;
- rozvíjet u žáků schopnost vyjádřit své požadavky a potřeby, podporovat rozvoj jejich samostatnosti;
- zajišťovat žákům dostatek příležitostí k získávání zkušeností v činnostech, které je uspokojují a přinášejí jim radost, umožnit jim podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách;
- učit žáky chránit vlastní zdraví i zdraví jiných, vést je k pozitivnímu myšlení;
- vést žáky k ohleduplnosti k jiným lidem a učit je žít společně s ostatními lidmi

Tabulka 3.2.1 - klíčové kompetence

Klíčové kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí
Kompetence k učení	
<p>Žák dle svých schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ovládá základy čtení, psaní a počítání a využívá je ke svému vzdělávání - používá učebnice, učební materiály a učební pomůcky - dodržuje návykové stereotypy učení, snaží se o koncentraci na učení - chápe pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, má zájem o získávání nových poznatků - používá termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života - ovládá elementární způsoby práce s počítačem - uplatňuje získané zkušenosti v praktických situacích 	<ul style="list-style-type: none"> - respektujeme individuální zvláštnosti každého žáka a na základě doporučení SPC vypracujeme pro žáky IVP ve spolupráci se zákonnými zástupci - vycházíme z denních situací, aktuálních potřeb žáků používáme speciální metody a techniky (psychomotorická cvičení, strukturované učení, prvky muzikoterapie, arteterapie, dramaterapie, prvky otevřeného učení, prvky dramatické výchovy) - motivujeme žáka kladným hodnocením a důrazem na pokroky a další možnosti (žák je hodnocen za to, co umí, co zvládl, co dokázal) - činnosti prokládáme relaxačními chvilkami - pořádáme karneval, besídky (tématické vyučování, soutěže) - dodržujeme společně stanovená pravidla - využíváme výukové programy, např. méďa, globální slabikář, altíkovy úkoly, dětský koutek, méďa čte, méďa počítá - připravujeme žáky na běžné životní situace (modelové situace, praktické pracovní činnosti, prvky dramatické výchovy, vycházky, exkurze)

Kompetence k řešení problémů	
<p>Žák dle svých schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - překonává problémy přiměřeně ke svým možnostem - řeší známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností - vnímá problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností - nenechá se při řešení problému odradit nezdarem - ví, na koho se může obrátit o pomoc při řešení problémů 	<ul style="list-style-type: none"> - vytváříme u žáků představy o možnostech řešení určitých situací (prvky dramatické výchovy, manipulace, hra) - posilujeme sebevědomí žáka (pozitivní hodnocení, přiměřené úkoly, činnost dle slovního návodu, dopomoc, časté opakování problémových situací, úkolů) - poskytujeme přiměřený stupeň pomoci žákům při řešení úkolů, situací, problémů - při nácviku určitých situací využíváme okamžité dění ve třídě - otevřeností a atmosférou vzájemné důvěry vytváříme žákovi prostor ke sdělování vlastních radostí a starostí
Kompetence komunikativní	
<p>Žák dle svých schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikuje s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem - rozumí sdělení a reaguje na ně podle svých možností - vyjadřuje své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem - chápe jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály - zvládá jednoduchou formu písemné komunikace - vyjadřuje své názory a postoje, vhodnou formou obhajuje svůj názor - využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky 	<ul style="list-style-type: none"> - komunikujeme se žáky podle jejich individuální komunikační úrovně - ke vzájemné komunikaci využíváme všechny dostupné prostředky alternativní a augmentativní komunikace (piktogramy, fotografie, voks, makaton, strukturované učení) - formou her podněcujeme žáky k dodržování základních komunikačních pravidel - poskytujeme žákovi dostatečný časový prostor k vyjádření - podněcujeme žáky k mluvnímu projevu (komentář běžných situací, naváděcí otázky, popis situačního obrázku, nápovědy slov, slabik, začátečních písmen slov) - nacvičujeme jednoduché formy písemné komunikace (psaní adresy, vyplnění podacího lístku, psaní pozdravu) - navozujeme příležitosti a podporujeme komunikaci mezi spolužáky, učiteli, vrstevníky (přestávky, společné hodiny, společné akce školy, školní výlety) - hrou procvičujeme použití technických informačních a

<ul style="list-style-type: none"> - využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci 	<p>komunikačních prostředků – telefonujeme na odlišná místa, pracujeme s počítačem, mluvíme do kamery</p> <ul style="list-style-type: none"> - zařazujeme prověření komunikačních dovedností v praxi (modelové situace, předání vzkazu, chování v autobuse, v divadle, nákup v obchodě, návštěva lékaře)
<p>Kompetence sociální a personální</p>	
<p>Žák dle svých schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - má základní představu o vztazích mezi lidmi - orientuje se v prostředí, ve kterém žije - podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách - uplatňuje základní návyky společenského chování - navazuje a udržuje vztahy s vrstevníky, respektuje druhé lidi - rozpoznává nevhodné a rizikové chování, je seznámen s jeho možnými důsledky - uvědomuje si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby - prokazuje získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - společně si stanovujeme pravidla chování a vzájemného soužití ve třídách - podporujeme vzájemnou podporu a pomoc mezi spolužáky, vrstevníky (společné hodiny, tématická výuka, účast na školních akcích) - provádíme praktický nácvik základních společenských pravidel (chování v autobusu, návštěva divadla, kina) - využíváme besedy s odborníky, dny otevřených dveří (hasičský záchranný sbor, policie, městská policie, vojsko) - zařazujeme do výuky promítání výukových filmů s určitou problematikou - pomocí modelových situací objasňujeme projevy nevhodného chování - častým pozitivním hodnocením dílčích kroků posilujeme sebedůvěru – dáváme prostor k vyjádření, na veřejných místech podněcujeme žáky k dotazům, rozhovorům

Kompetence občanské	
<p>Žák dle svých schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - využívá osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti - má povědomí o základních právech a povinnostech občanů - dodržuje základní společenské normy a pravidla soužití - chrání své zdraví, dodržuje naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí - dokáže se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob 	<ul style="list-style-type: none"> - formou dramatizace a praktickou zkušeností učíme žáka zvládat běžné praktické činnosti v životě (nakupování, cestování, návštěva lékaře, úřadů) - aktivně zapojujeme žáky do kulturního dění a sportovních aktivit školy - klademe důraz na dodržování stanovených pravidel chování - formou her, besed, soutěží seznamujeme žáky se základními pravidly ochrany zdraví a poskytování první pomoci - zapojujeme žáky do třídění odpadu - využíváme nabídky výukových programů k problematice ochrany životního prostředí jiných zájmových organizací - plánujeme exkurze, besedy (hasičský záchranný sbor, vojsko, policie, městská policie)
Kompetence pracovní	
<p>Žák dle svých schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - má osvojené hygienické návyky, zvládá sebeobsluhu podle svých možností - zvládá základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech - pracuje podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly - soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění - respektuje pravidla práce v týmu a svými pracovními 	<ul style="list-style-type: none"> - pravidelně zařazujeme nácvik nebo procvičování hygienických návyků a sebeobslužných činností - podněcujeme u žáků samostatnost při jednotlivých činnostech (názor, návod, procesní schéma) - manuální činnosti vybíráme pro jednotlivé žáky dle jejich individuálních schopností, dosažené zručnosti, úrovně motoriky a míry jejich postižení - nabízíme takové činnosti, které lze uplatnit v běžném životě - zařazujeme kolektivní činnosti, při nichž u žáků posilujeme odpovědnost za společnou práci (každý má svůj úkol, společně dokážeme víc) - odvedenou práci hodnotíme pozitivně, hodnotíme snahu, úsilí, pokrok - vyžadujeme dodržování stanovených zásad bezpečnosti a

<p>činnostmi ovlivňuje kvalitu společné práce</p> <ul style="list-style-type: none"> - přijímá posouzení výsledků své práce - dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů 	<p>ochrany zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - nabízíme vhodné činnosti k využití volného času
---	---

3.3. Charakteristika žáků

Žáci mají středně těžké mentální postižení a časté přidružené jiné postižení nebo těžké mentální postižení a souběžné postižení více vadami. Mají svoji speciální třídu, ve které se sdružují všechna střední a těžká mentální postižení. Při některých předmětech dochází k propojení žáků s lehkým mentálním postižením. Žáci také společně tráví velkou přestávku a účastní se všech akcí pořádaných školou.

3.4. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Naše škola poskytuje vzdělání i žákům se středně těžkým a těžkým mentálním postižením a žákům s kombinací postižení. Ve škole pracují kvalifikovaní speciální pedagogové, ve třídách je snížený počet žáků a vytváříme pro ně individuální vzdělávací plán ve spolupráci s SPC, PPP a rodiči.

Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením probíhá ve speciální třídě pro ně zřízené, která je materiálně vybavená a poskytuje žákům zázemí pro výuku všech předmětů.

Příznivé sociální klima v kmenové třídě vytváří osobnost učitele speciálního pedagoga, pedagogické asistentky a osobní asistentky, kteří dbají na otevřenost a partnerství v komunikaci, úctu a toleranci, uznání a empatii, spolupracují a pomáhají druhému.

Své dovednosti mohou žáci rozvíjet v zájmových kroužcích pod záštitou Občanského sdružení při naší škole.

Škola úzce spolupracuje s podpůrnými institucemi PPP, SPC, Občanské sdružení ORION.

3.5. Vzdělávání žáků s kombinací postižení

U žáků s kombinací postižení uplatňujeme při vzdělávání speciálně pedagogické postupy a alternativní metody výuky. Tyto metody využíváme zejména při rozvíjení rozumových schopností, orientačních dovedností, zlepšování sociální komunikace, sebeobsluhy a dalších dovedností potřebných k úspěšné integraci do společnosti. Ve třídě je žákům k dispozici speciálně vybavený počítač: alternativní myš Big Track, Clevy klávesnice s krytem, doteková obrazovka a speciální programy pro výuku.

Žáci s kombinací postižení jsou v naší škole integrováni mezi žáky se středně těžkým a těžkým mentálním postižením a vytváříme pro ně individuální vzdělávací plán vycházející z RVP ZŠS část D vzdělávání žáků s kombinací postižení. Při plánování a realizaci

vzdělávacího procesu vycházíme z podmínek a možností školy, a z konkrétního zjištění a popisu speciálních vzdělávacích potřeb a možností žáků.

3.6. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata jsou realizována těmito formami:

- začleněním obsahu tématických okruhů průřezového tématu do vyučovacího předmětu (přesahy, vazby);
- formou projektů pořádaných v průběhu školního roku

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů
- Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně; moje tělo; moje vztahy k druhým lidem
- Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání; organizace vlastního času
- Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích

Sociální rozvoj

- Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě
- Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)
- Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)
- Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Morální rozvoj

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – problémy v mezilidských vztazích
- Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne

Multikulturní výchova

Kulturní rozdíly – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

Lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života

Environmentální výchova

Ekosystémy – les (les v našem prostředí, význam lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Základní podmínky života – voda (význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda); ovzduší (význam pro život na Zemi, čistota ovzduší); půda (zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí); ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy; energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, vlivy na prostředí, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam vlivu dopravy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž); průmysl a životní prostředí (vliv průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, ochrana přírody při masových sportovních akcích); změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit)

Vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, způsoby využívání, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Tabulka 3.66.1 - Přehled zařazení průřezových témat

	1.-3.	4.-6.	7.-10.
Osobnostní a sociální výchova			
<i>Osobnostní rozvoj</i>			
Rozvoj schopností poznávání	ŘDv, PVv, Čt, Poč, Ps, Hv, TZv	ŘDv, Hv, PVv, Poč, Ps, TZv	ŘDv, Hv, PVv, Poč, TZv, Ps
Sebepoznání a sebepojetí	ČJS	ČJS, PVv	TZv, PVv
Seberegulace a sebeorganizace	ČJS, Hv, PVv	ČJS	TZv
Psychohygiena	ČJS, Ps	ČJS, Hv, Poč, Ps, TZv	Poč, TZv, Ps, Hv
<i>Sociální rozvoj</i>			
Poznávací schopnosti	ŘDv, PVv, Poč, TZv	TZv, PVv, Poč	TZv
Mezilidské vztahy	TZv	ŘDv, TZv, PVv	ŘDv, Vu, PVv, Poč, TZv
Komunikace	ŘDv, Čt, Poč, TZv, Hv	ŘDv, Poč, TZv, Hv	ŘDv, Hv, Vu, Ps, TZv
Spolupráce a soutěživost	ŘDv, TZv	ŘDv, Poč, PVv, TZv	ŘDv, Poč, PVv, TZv
<i>Morální rozvoj</i>			
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		ŘDv	ŘDv

Hodnoty, postoje, praktická etika	ČJS	ČJS	
Multikulturní výchova			
Kulturní rozdíly	ČJS	ČJS	TZv
Lidské vztahy	ČJS, TZv	ČJS, PVv	TZV, Vu, PVv
Etnický původ			Vu
Environmentální výchova			
Ekosystémy	ČJS	ČJS, TZv, PVv	Vu, TZv
Základní podmínky života		PVv	Vu, PVv
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	ČJS	ČJS	Vu
Vztah člověka k prostředí	ČJS	ČJS	Vu

3.7. Učební plány

Tabulka 3.77.1 - I. stupeň

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Celkem předměty	Celkem za oblast	Z toho DČD
Jazyková komunikace	Čtení	2+1	2+1	3	3	3	3	18	45	2
	Psaní	1+1	1+1	2	2	2	2	12		2
	Řečová a dramatická výchova	2	2	2	2+1	2+1	2+1	15		3
Počty	Počty	1+1	1+1	1+1	3	4	4	17	17	3
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	2	2	3	3	3	3	16	16	-
Umění a kultura	Hudební výchova	2	2	2	2	2	2	12	12	-
Člověk a zdraví	Tělesná a zdravotní výchova	3	3	3	3	3	3	18	18	-
Pracovní a výtvarná výchova	Pracovní a výtvarná výchova	4	4	4	5	5	5	27	27	-
Celkem povinná časová dotace		20	20	21	24	25	25	135	135	-
Z toho DČD		3	3	1	1	1	1			10

Tabulka 3.77.2 - II. stupeň

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	7.	8.	9.	10.	Celkem předměty	Celkem za oblast	Z toho DČD
Jazyková komunikace	Čtení	3+1	3+1	3+1	3+1	16	31	4
	Psaní	2	2	2	1	7		-
	Řečová a dramatická výchova	1+1	1+1	1+1	1+1	8		4
Počty	Počty	4	4	4	4	16	16	-
Člověk a jeho svět	Věcné učení	5	5	5	5	20	20	-
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	4	4	-
Člověk a zdraví	Tělesná a zdravotní výchova	3	4	4	3	14	14	-
Pracovní a výtvarná výchova	Pracovní a výtvarná výchova	6	6	7	7+3	29	29	3
Celkem povinná časová dotace		27	28	29	30	114	114	-
Z toho DČD		2	2	2	5			11

3.8. Poznámky k učebnímu plánu

Vzdělávací oblast Jazyková komunikace obsahuje 3 vzdělávací předměty: Čtení, Psaní a Řečová a dramatická výchova vyučující se v 1. až 10. ročníku speciální školy. Od 4. ročníku vždy 1 hodina náleží dramatické výchově. Předmět Řečová a dramatická výchova využívá 7 hodin disponibilní hodinové dotace. Předmět není klasifikován.

Vzdělávací oblast Počty je složená integrací dvou oblastí: Matematika a její aplikace a Informační a komunikační technologie. Využívá 3 hodin disponibilní hodinové dotace. Od 5. ročníku vždy 1 hodina náleží Informatice.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět zahrnuje 2 vyučovací předměty: Člověk a jeho svět a Věcné učení.

- Předmět Člověk a jeho svět je vyučován na 1. stupni základního vzdělání.
- Předmět Věcné učení vznikl integrací dvou oblastí: Člověk a společnost a Člověk a příroda a je vyučován na 2. stupni základního vzdělání.

Vzdělávací oblast Umění a kultura obsahuje jeden vzdělávací obor Hudební výchova

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je složená integrací dvou oborů: Výchova ke zdraví a Tělesná výchova, do níž jsou zařazeny prvky Zdravotní tělesné výchovy. V 8. a 9. ročníku náleží 1 hodina týdně výchově ke zdraví.

Vzdělávací oblast Pracovní a výtvarná výchova je složená integrací: vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a vzdělávacího oboru Výtvarná výchova. Pro pracovní vyučování je využito na 2. stupni 3 hodin disponibilní hodinové dotace. Ve všech ročnících vždy 1 hodina týdně náleží výtvarné výchově.

Pracovní vyučování se na 2. stupni vyučuje v oddělených skupinách chlapců a dívek. K dispozici je školní dílna, kabinet s pomůckami pro pracovní vyučování (šití), cvičná kuchyně a školní pozemek.

Pro výuku všech vyučovacích předmětů je ve třídě k dispozici počítač a dotykovou obrazovkou a speciálními programy. Lze využívat i počítačovou učebnu a v případě vhodného počasí učebnu v přírodě.

Předmět speciálně pedagogické péče Logopedie je realizován podle podmínek a možností školy.

4. Učební osnovy

4.1. Řazení vyučovacích předmětů

Jazyková komunikace

- Čtení
- Psaní
- Řečová a dramatická výchova

Počty

- Počty

Člověk a jeho svět

- Člověk a jeho svět
- Věcné učení

Umění a kultura

- Hudební výchova

Člověk a zdraví

- Tělesná a zdravotní výchova

Pracovní a výtvarná výchova

- Pracovní a výtvarná výchova

4.2. Použité zkratky vyučovacích předmětů

Čtení – Čt

Psaní – Ps

Řečová a dramatická výchova – ŘDv

Počty – Poč

Člověk a jeho svět – ČJS

Věcné učení – Vu

Hudební výchova – Hv

Tělesná a zdravotní výchova – TZv

Pracovní a výtvarná výchova – PVv

4.3. Použité zkratky u názvů průřezových témat

Osobnostní a sociální výchova – OSV

- Osobnostní rozvoj - OR
- Sociální rozvoj - SR
- Morální rozvoj – MR

Multikulturní výchova – MkV

Environmentální výchova – EV

4.4. Další použité zkratky

MPP – Minimální preventivní program

MP – metodik prevence

VP – výchovný poradce

IVP – individuální vzdělávací plán

SPC – speciálně pedagogické centrum

PPP – pedagogicko psychologická poradna

5. Jazyková komunikace

5.1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Tabulka 5.1.1 - Počet vyučovacíh hodin

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Čtení	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	28
Psaní	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	17
<i>Řečová výchova</i>	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	16
<i>Dramatická výchova</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Řečová a dramatická výchova	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	16

Vzdělávací oblast Jazyková komunikace má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Rozvíjí u žáků osvojení a používání mluvené i písemné podoby jazyka. Žáci se učí vnímat různá sdělení, rozumět jim a reprodukovat je. Jazykový rozvoj žáků probíhá paralelně s rozumovým a emocionálním zráním. Vzdělávací oblast zahrnuje učivo zaměřené na rozvoj smyslového a citového vnímání, vyjadřovacích schopností, čtení a psaní.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech Čtení, Psaní a Řečová a dramatická výchova. Dramatická výchova byla zařazena jako součást vzdělávacího oboru Řečová výchova a vznikl vyučovací předmět Řečová a dramatická výchova. Pro Dramatickou výchovu bylo využito disponibilních hodin.

5.2. Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení řečových schopností a myšlení
- srozumitelnému vyjadřování ústní i písemnou formou a kultivovanému projevu v běžných situacích
- dorozumívání v běžných komunikačních situacích, ke sdělování názoru
- osvojení techniky čtení a psaní
- získávání základních dovedností pro pochopení čteného textu
- zvládnutí orientace v jednoduchých textech různého zaměření
- získávání zájmu o čtení a rozvíjení schopnosti reprodukovat snadný krátký text
- zvládnutí opisu jednoduchého textu, psaní krátkých slov i podle diktátu
- praktické využití získané dovednosti psaní

5.3. Vyučovací předmět: Čtení

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tabulka 5.3.1 - Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Čtení	2+1	2+1	3	3	3	3	3+1	3+1	3+1	3+1	34

Vyučovací předmět Čtení obsahuje postupné osvojování písmen, slov a vět, které vedou k rozvíjení čtecí dovednosti, vnímání obsahu čteného textu a čtení snadného krátkého textu s porozuměním. Důležité je povzbuzovat u žáků zájem o čtení, jako o jeden ze zdrojů informací.

Při vyvozování písmen se užívají obrázky, říkanky i pohybové znázornění písmen. Velký důraz klademe na motivaci a respektování individuálních potřeb každého žáka. Používáme metody čtení: analytiko–syntetická, globální, Macqurie (pro žáky s poruchou komunikace), sociální čtení. Metody přizpůsobujeme individuálním potřebám žáků.

Byla využita 1 disponibilní hodina na 1. stupni v 1. období v 1. a 2. ročníku a na celém 2. stupni.

Hlavní cíle vyučovacího předmětu:

- rozvíjení řečových schopností a myšlení
- srozumitelné vyjadřování ústní formou a kultivovaný projev v běžných situacích
- dorozumívání v běžných komunikačních situacích, sdělování názoru
- osvojení techniky čtení
- získávání základních dovedností pro pochopení čteného textu
- zvládat orientaci v jednoduchých textech různého zaměření
- zájem o čtení a rozvíjení schopnosti reprodukovat snadný krátký text

Součástí předmětu jsou průřezová témata:

OSV

OR - rozvoj schopností poznávání

SR - komunikace

Tabulka 5.3.2 - 1. stupeň, 1. období (1. - 3. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání - orientovat se na stránce i řádku - tvořit věty podle obrázků - chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem 	<p>Seznámení s leporely a knihami</p> <p>Orientace na stránce Čtení obrázků v řádku, tvoření vět k obrázkům Chápání obsahu vět</p> <p>Vyvozování hlásek a písmen: (analyticko-syntetická metoda)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyvození hlásky a písmene a, A, i, I nejprve ve funkci spojky mezi obrázky - dělení slov na slabiky s pomocí říkánek a rozpočítadel - skládání slov ze slabik - vyvození hlásky a písmen m, M, v, V - vyvození slabik a čtení slabik ma, má, Ma, Má, mi, Mi, va, vá, Va, Vá, vi, Ví - hláska a písmeno e, E - slabiky me, Me, mé, Mé, ve, Ve, vé, Vé - čtení dvojslabičných slov - hláska a písmeno o, O, u, U, l, l - slabiky s těmito písmeny - čtení dvojslabičných slov - čtení krátkých vět doplněných obrázky <p>Naslouchání – koncentrační cvičení, poslech pohádek, veršů a říkadel</p>	<p>1.</p> <p>2.</p> <p>3.</p>	<p>Řv – výslovnost, tempo řeči</p> <p>Pv – modelujeme Vv – obtaujeme písmena, malujeme Řv – výslovnost Ps – písmena</p> <p>OSV – Rozvoj schopnosti poznávání, komunikace</p> <p>Tv – dramatizace pohádek</p>
<ul style="list-style-type: none"> - umět číst písmena - umět skládat slabiky - naučit se rozdělit slovo na slabiky - skládat slova ze slabik 			
<ul style="list-style-type: none"> - číst slabiky a dvojslabičná slova 			
<ul style="list-style-type: none"> - umět poslouchat pohádku, příběh 			

Tabulka 5.3.4 - 2. stupeň (7. - 10. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - číst všechna tiskací i psací písmena - zvládat čtení krátkého jednoduchého textu - orientovat se ve čteném textu - zapamatovat si obsah přečteného textu a umět reprodukovat snadný krátký text - přednášet říkanky a básničky - získat pozitivní vztah k literatuře - znát základní literární pojmy - orientovat se v jednoduchých návodech podle obrázků 	<p>Osvojování a upevňování hlásek a písmen: (analyticko-syntetická metoda)</p> <ul style="list-style-type: none"> - f, F, g, G, ř, Ř, ch, CH - čtení slov se souhláskovými skupinami (di, ti, ni, dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě) <p>Čtení krátkého jednoduchého textu Orientace v textu, tiché čtení s porozuměním</p> <p>Poslech – příběhy, pohádky Reprodukce přečteného textu, recitace, dramatizace</p> <p>Přednes – jednoduché říkanky, básničky</p> <p>Literatura pro děti a mládež</p> <p>Základní literární pojmy: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, pověst, spisovatel, básník, kniha, čtenář, divadlo, film, herec</p> <p>Návody s obrázky k použití výrobků a k činnostem</p>	<p>7.</p> <p>8.</p> <p>9.</p> <p>10.</p>	<p>Ps – písmena Řv – výslovnost</p> <p>obrázkové knihy, noviny, časopisy</p> <p>PC</p>

5.4. Vyučovací předmět: Psaní

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tabulka 5.4.1 - Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Psaní	1+1	1+1	2	2	2	2	2	2	2	1	19

Vyučovací předmět Psaní rozvíjí grafické dovednosti žáků, jejich jemnou motoriku a grafomotoriku, a tím zároveň stimuluje jejich myšlení. Získávání grafických dovedností, postupné zvyšování kvality a rychlosti písma a praktické využívání získaných dovedností dává žákům možnost jednoduché písemné komunikace.

Soustavně dbáme na správné držení psacího náčiní a správné sezení při psaní. Při psaní je nutné provádět všechny pohyby uvolněně, pokud možno plynule, lze použít rytmická říkadla, hudební doprovod. Při rozvíjení grafických dovedností žáků začínáme od velkých tvarů a průpravných cviků, které se postupně zmenšují a zpřesňují. Velký důraz klademe na motivaci a respektování individuálních potřeb každého žáka.

Byly využity 2 disponibilní hodiny na 1. stupni v 1. období v 1. a 2. ročníku.

Hlavní cíle vyučovacího předmětu:

- srozumitelné vyjadřování písemnou formou
- osvojení techniky psaní
- zvládání opisu jednoduchého textu, psaní krátkých slov i podle diktátu
- praktické využití získané dovednosti psaní

Součástí předmětu jsou průřezová témata:

OSV

- OR
- rozvoj schopnosti poznávání
 - psychohygienu

Tabulka 5.4.2 - 1. stupeň, 1. období (1. - 3. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
Žák by měl:			
- dodržovat správné držení psacího náčiní	Rozvíjení psychomotorických schopností, jemné motoriky, grafomotoriky a pohybové koordinace	1.	Vv – psaní vodovými barvami, pastelem, křídou, modelování písmen z modelíny, moduritu
- zvládat základní hygienické návyky spojené s psaním	Základní hygienické návyky při psaní	1.	
- uvolnit ruku před psaním	Uvolňovací cvičení - čmárání, kroužení - horní a dolní oblouky oběma směry - horní a dolní oblouky opakovaně - vodorovné čáry zleva doprava - svislé čáry zleva doprava - svislé a šikmé čáry shora dolů a zdola nahoru - smyčky, ovály, vlnovky - šikmé čáry na obě strany-„zuby na pile“ - horní a dolní zátrh	1.	Vv – uvolnění ruky pomocí štětce a vody na tabuli, vod. barvami na papír Řv – říkadla při psaní Hv – písničky doprovázené pohybem ruky
- vyvodit písmena podle obrázků	Směrová orientace: orientace na řádku a na stránce	1.	
- odlišovat délku samohlásek	Rozeznávání hlásek a písmen	2.	
- psát velká hůlková písmena	Základy psaní hůlkového písma	2.	Čt – hlásky a písmena
- napsat hůlkovým písmem své jméno	Psaní psacího písma e, i, m, M, l, u, v	2.	
- psát a spojovat písmena a tvořit slabiky	Slabiky me, mi	2.	
	Postupný nácvik o, O, a, A	3.	
	Psaní slabik s procvičenými písmeny se snadnými spojovacími tahy (ma, mu, mo, la, le, li, lo, lu)	3.	OSV – rozvoj schopností poznávání, psychohygiéna
	Psaní slova i podle nápovědy	3.	

	Opis a přepis Psaní krátkých slovních spojení	3. 3.	PC – výukové programy
--	--	----------	-----------------------

Tabulka 5.4.3 - 1. stupeň, 2. období (4. – 6. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
Žák by měl:			
- psát písmena, která umí číst	Rozeznávání hlásek a písmen	4.	Řv – říkanky, slova, obrázky
	Postupný nácvik písmen (V, t, y, s, j, n)	4.	Čt – písmena která čtou, znají
- psát psací písmena	Psaní psacího písma	4.	
	Psaní slov, která žáci četli v 1. období (láme, mele)	4.	
	Psaní slov typu mám, tam	4.	
	Psaní malých písmen, která se žáci učí číst		
	- (p, n, š, d, z, k, ž)	4.	Poč – počítání písmen
	- (b, c, r, č, h, ou)	5.	v obrázku, slově
- ovládat psaní hůlkového písma	Psaní velkých písmen (C, Č, I, N, Ž))	5.	
	Psaní slabik s nově procvičenými písmeny, slova	5.	OSV – rozvoj schopností poznávání, psychohygienu
- psát písmena a slabiky podle diktátu	Psaní slabik a snadných slov podle diktátu	6.	
- opisovat a přepisovat slabiky a jednoduchá slova	Opis a přepis slabik a slov se snadným hláskovým složením	6.	
	Psaní krátkých slovních spojení	6.	
- opsat číslice	Psaní číslic	6.	PC – výukové programy Poč – číslice

Tabulka 5.4.4 - 2. stupeň (7. – 10. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
Žák by měl:			
- dbát na čitelný písemný projev	Psaní psacích písmen (f, g, ch, ř)	7.	
- opsat slova a jednoduché věty	Nácvik a psaní velkých psacích písmen (U, E, J, H, K, P, B, R, Ř, T, F, S, Š, L, D, G, CH), opis	7.	
- přepsat slova a jednoduché věty	Přepis slov - převedení tištěného písma do psané podoby; přepisování slov, vět a jednoduchých textů	8.	Čt – čtení slov, jednoduchých vět
- psát slabiky a jednoduchá slova i podle diktátu	Diktát slov a krátkých vět	8., 9.	OSV – rozvoj schopností poznávání, psychohygienu, komunikace
- napsat nebo opsat jednoduché sdělení podle předlohy	Opis a přepis snadných vět	9.	
- přepsat krátký jednoduchý text	Psaní pomocí PC	9., 10.	
- podepsat se psacím písmem		10.	PC – výukové programy, psaní textu ve wordu
- napsat nebo opsat běžné písemnosti - adresu, přání, dopis podle vzoru	Úprava psaného textu, psaní adresy a krátké korespondence, psaní	10.	
- psaní číslic i podle nápovědy	Psaní číslic	7. - 10.	Poč – známé číslice, číselné řady

5.5. Vyučovací předmět: Řečová a dramatická výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tabulka 5.5.1 - Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Řečová a dramatická výchova	2	2	2	2+1	2+1	2+1	1+1	1+1	1+1	1+1	23

Vzdělávací předmět Řečová a dramatická výchova se zaměřuje na osvojení a užívání mateřského jazyka v jeho mluvené podobě, na správné a srozumitelné vyjadřování a rozvíjení komunikačních dovedností žáků, které jsou předpokladem funkčního dorozumívání s okolím, úspěšné sociální integrace a jejich dalšího vzdělávání. Pomáhá v rozvoji komunikace i sociálních vztahů, žáci se dokáží vcítit do různých životních rolí a mohou tak řešit jindy pro ně neřešitelné situace. Předmět je zaměřen na osobnostní a sociální rozvoj každého jednotlivce. Rozvíjí komunikativní schopnosti verbální i nonverbální povahy (včetně dotykové komunikace), podněcuje tvořivé myšlení, obrazotvornost a nápaditost žáků, působí na zvládnutí spontánního chování, kontrolu emocí a zvýšení sebevědomí. Formou hry dochází k prožívání reálných citů, vztahů a postojů. Hru vždy stavíme na vlastní zkušenosti žáků a tím je její účinek hlubší a trvalejší.

Velký důraz klademe na respektování individuálních potřeb každého žáka, na rozvíjení a budování řeči přiměřeně věku a schopnostem jednotlivých žáků. Využíváme alternativní způsoby komunikace.

Předmět využívá disponibilní hodinovou dotaci na 1. stupni v 2. období 1 hodinu ve 4., 5. a 6. ročníku a na 2. stupni 1 hodinu v 7., 8., 9. a 10. ročníku.

Předmět je součástí vzdělávací oblasti Jazyková výchova a není klasifikován.

Hlavní cíle vyučovacího předmětu:

- rozvíjet řečové schopnosti a myšlení
- srozumitelné vyjadřování ústní formou a kultivovaný projev v běžných situacích
- dorozumívání v běžných komunikačních situacích, sdělování názoru

Součástí předmětu jsou průřezová témata:

OSV

OR - rozvoj schopnosti poznávání

SR - poznávací schopnosti

- mezilidské vztahy

- komunikace

- spolupráce a soutěživost

MR - řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Tabulka 5.5.2 - 1. stupeň, 1. období (1. – 3. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
Žák by měl: - reprodukovat jednoduché říkanky a básničky - popsat jednoduché obrázky - odpovídat na otázky slovem, větou - reprodukovat krátký text podle otázek - dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů	Gymnastika mluvidel Dechová cvičení Hlasová a artikulační cvičení Řeč, zvukové prostředky řeči (tempo, melodie) Výslovnost, intonace, rytmizace Rozvíjení slovní zásoby Edukace a reedukace řeči, rozvíjení fonemického sluchu Alternativní a augmentativní způsoby komunikace Popis obrázků Poslech předčítaného textu Reprodukce a dramatizace - říkanky, básničky	1. 1. 1. 1. 1. 2. 2. 2. – 3. 3. 3. 3.	Čt – říkanky, písmenka Hv – rytmizace, melodizace, intonace Vu – známá slova z okolí žáka, obrázky Hv – sluchové hry piktogramy, VOKS, PC (komunikátory, Altík), Vv (obrázky) Čt – text OSV – rozvoj schopností poznávání, poznávací schopnosti, komunikace, spolupráce a soutěživost

Tabulka 5.5.3 - 1. stupeň, 2. období (4. – 6. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reprodukovat krátké texty podle jednoduché osnovy - vyprávět zhlédnutý filmový nebo divadelní příběh podle návodných otázek - vyprávět jednoduchý příběh podle obrázku - popsat osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení za pomoci doprovodných otázek - domluvit se v běžných situacích - zvládat slovní formy společenského styku – pozdrav, prosba, poděkování 	<p>Artikulační cvičení, výslovnost, rytmizace Rozvoj komunikace jako prostředku orientace v sociálních situacích Alternativní a augmentativní způsoby komunikace Přednes, vyprávění; říkanky, krátké básničky, popisy obrázků Poslech náročnějšího předčítaného textu Popis Základy společenského chování – pozdrav, prosba, poděkování</p>	<p>4. 4. 4. – 5. 5. 5. 5. 6.</p>	<p>Hv – rytmizace Vu – každodenní situace piktogramy, VOKS, PC (komunikátory, Altík) Vu – společenské chování</p>
<ul style="list-style-type: none"> - dramatisovat jednoduchý krátký příběh z oblasti, která je žákům blízká 	<p style="text-align: center;">Dramatická výchova</p> <p>Reprodukce a dramatisace; říkanky, básničky, jednoduché příběhy Veršované pohádky, pohádky, úryvky z pohádek</p>	<p>4. – 6.</p>	<p>Pv – kostýmy, výroba kulís OSV – rozvoj schopností poznávání, mezilidské vztahy, komunikace, spolupráce a soutěživost, řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>

Tabulka 5.5.4 - 2. stupeň (7. – 10. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dosáhnout srozumitelného mluveného projevu, širší slovní zásoby, snažit se o zřetelnou výslovnost - používat věty se správnými gramatickými strukturami - dbát na kulturu mluveného projevu - komunikovat vhodně v běžných situacích a zvládat základní pravidla komunikace - popsat děje, jevy a osoby na obrázcích - vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity - převyprávět vyslechnutý, přiměřeně náročný příběh, divadelní nebo filmové představení 	<p>Rozšiřování slovní zásoby, základy techniky mluveného projevu – správné dýchání, výslovnost, intonace a rytmizace</p> <p>Věty – skladba věty</p> <p>Alternativní způsoby komunikace</p> <p>Kultura mluveného projevu</p> <p>Základní komunikační pravidla; konverzační cvičení; tvorba otázek a odpovědí</p> <p>Popis osob, děje, zážitku</p> <p>Vyprávění jednoduchého příběhu</p> <p>Mimojazykové prostředky řeči – mimika, gesta</p>	<p>7.</p> <p>7.</p> <p>7. – 10.</p> <p>8.</p> <p>8.</p> <p>9.</p> <p>10.</p> <p>10.</p>	<p>Piktogramy, VOKS, PC (komunikátory, speciální programy)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - dramatizovat jednoduchý příběh nebo pohádku 	<p style="text-align: center;">Dramatická výchova</p> <p>Krátký příběh, situační scénky, humorné pohádky</p>	<p>7. - 10.</p>	<p>Pv – výroba kulís, kostýmů</p> <p>OSV – rozvoj schopností poznávání, mezilidské vztahy, komunikace, spolupráce a soutěživost, řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>

6. Počty

6.1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Počty je složená integrací dvou oblastí: Matematika a její aplikace a Informační a komunikační technologie.

Tabulka 6.1.1 - Počet vyučovacích hodin

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
<i>Matematika a její aplikace</i>	1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	24
<i>Informační a komunikační technologie</i>	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	6
Počty	1	1	1	3	4	4	4	4	4	4	30

6.2. Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- osvojování a chápání matematických postupů, zvládnutí základních matematických dovedností
- rozvíjení paměti a logického myšlení prostřednictvím početních operací
- rozvíjení samostatnosti, vytrvalosti a koncentrace pozornosti
- vytváření prostorové představivosti
- uplatnění matematických znalostí a dovedností v běžném životě (měření, porovnávání velikostí, manipulace s penězi)
- rozvíjení spolupráce při společném řešení stanovených úkolů
- zdokonalování grafického projevu a základních rýsovacích dovedností
- poznávání možností výpočetní techniky, osvojení základních znalostí a dovedností práce s počítačem
- získání základních dovedností v oblasti informační gramotnosti
- rozvíjení myšlení, postřehu a koncentrace pozornosti
- rozvíjení a zdokonalování jemné motoriky
- zapojování více smyslů, k rozvíjení estetického cítění
- využívání potřebných informací
- komunikaci prostřednictvím výpočetní techniky
- získávání povědomí o nevhodném obsahu vyskytujícím se na internetu

6.3. Vyučovací předmět: Počty

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tabulka 6.3.1 - Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět	Ročník										Celkem	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.		
Počty	1+1	1+1	1+1	3	4	4	4	4	4	4	4	33

Byla využita 1 disponibilní hodina na 1. stupni v 1. období.

Vyučovací předmět Počty je založen na praktických činnostech a dovednostech, které žáci nejčastěji využijí v běžném životě, posiluje schopnost logického myšlení a prostorové představivosti. Žáci se seznamují se základními matematickými pojmy, symboly, postupy a způsoby jejich užití. Učí se používat matematické pomůcky včetně kalkulátoru. Počty prolínají celým základním vzděláváním, učí je dovednostem a praktickým činnostem využitelným v praktickém životě.

Důležitou součástí početního vzdělání je osvojení dovedností z geometrie. Žáci poznávají základní geometrické tvary a tělesa, učí se pečlivosti a přesnosti při měření.

Předmět Počty zahrnuje základy práce s osobním počítačem a vybraným základním programovým vybavením, zejména textovým editorem, speciálními výukovými a vzdělávacími programy. Jako nadstandardní učivo je možno v této oblasti zařadit práci s webovým prohlížečem a s poštovním klientem.

Velký důraz klademe na motivaci a respektování individuálních potřeb každého žáka.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Počty je rozdělen na tematické okruhy:

- Řazení a třídění předmětů
- Čísla a početní operace
- Závislosti, vztahy a práce s daty
- Základy geometrie
- Základy práce s osobním počítačem

Tematický okruh *Řazení a třídění předmětů* se zařazuje na prvním stupni základního vzdělávání. Žáci se učí tvořit skupiny podle velikosti, řadit předměty podle určitých vlastností a společných jevů. Rozvíjí si prostorovou a směrovou orientaci, logické myšlení a paměť, učí se chápat a osvojovat si kvantitativní vztahy.

Tematický okruh *Čísla a početní operace* je zařazen na 1. stupni i na 2. stupni. Žáci se postupně seznamují s reálnými čísly, osvojují si rozklad čísel, vytváří si konkrétní představu o číslech, osvojují si postupy základních matematických operací. Jedná se především o sčítání, odčítání, násobení. Získané dovednosti jsou procvičovány a upevňovány při manipulaci s mincemi a bankovkami.

V tematickém okruhu *Závislosti, vztahy a práce s daty* se žáci učí třídění a seskupování dat podle určitých kritérií, jejich vzájemných souvislostí a závislostí. Osvojují si základy měření, seznamují se s časovými souvislostmi, určují čas, učí se základní jednotky délky, hmotnosti a obsahu.

V tematickém okruhu *Základy geometrie* žáci rozeznávají a pojmenovávají základní geometrické útvary, poznávají geometrická tělesa, která se vyskytují v jejich okolí. Učí se zacházet s geometrickými pomůckami.

V tematickém okruhu *Základy práce s osobním počítačem* si žáci prostřednictvím práce s výukovými počítačovými programy osvojují obsluhu počítače na elementární uživatelské úrovni a získané dovednosti se pro ně stávají výhodou v praktickém životě tím, že jim usnadní způsob komunikace.

Součástí předmětu jsou průřezová témata:

OSV

OR - rozvoj schopností poznávání
- psychohygiena

SR - poznávací schopnosti
- mezilidské vztahy
- komunikace
- spolupráce a soutěživost

Tabulka 6.3.2 - 1. stupeň, 1. období (1. - 3. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v pojmech všechno-nic, hodně-málo, malý-velký, dlouhý-krátký, stejně-více-méně, široký-úzký - orientovat se v prostoru – nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře-dole - třídit předměty podle velikosti, barev, tvaru, obsahu - řadit předměty zleva doprava 	<p>Řazení a třídění předmětů</p> <p>Pojmy: všechno-nic, hodně-málo, malý-velký, dlouhý-krátký, stejně-více-méně, široký-úzký</p> <p>Manipulace s předměty, řazení předmětů podle dané vlastnosti</p> <p>Porovnávání prvků, tvoření skupin prvků, třídění podle různých kritérií</p> <p>Určování počtu, kvantitativní vztahy (obor do 5)</p> <p>Číselné řady (vzestupná, sestupná – v oboru do 5)</p> <p>Porovnávání čísel (v oboru do 5)</p>	<p>1.</p> <p>1.</p> <p>1.</p> <p>2.</p> <p>2.</p>	<p>Vv – modelování, kreslení</p> <p>Vu – třídění různých předmětů</p> <p>Pv – práce se stavebnicí</p>
<ul style="list-style-type: none"> - číst, psát a používat číslice v oboru do 5, numerace do 10 - znát matematické pojmy + , -, = a umět je zapsat - sčítat a odčítat s užitím názoru v oboru do 5 - umět rozklad čísel v oboru do 5 - psát číslice 1 – 5 i podle diktátu - orientovat se v číselné řadě 1 až 10 	<p>Číslo a početní operace</p> <p>Pojem čísla 1, číslice 1</p> <p>Pojem čísla 2, číslice 2</p> <p>Pojmy +, -, =</p> <p>Sčítání a odčítání v oboru do 2</p> <p>Pojem čísla 3, číslice 3</p> <p>Sčítání a odčítání v oboru do 3</p> <p>Pojem čísla 4, číslice 4</p> <p>Sčítání a odčítání v oboru do 4</p> <p>Rozklad čísel 3 a 4</p> <p>Pojem čísla 5, číslice 5</p> <p>Psaní čísel podle diktátu</p> <p>Numerace do 10</p> <p>Používání mincí 1,2,5 Kč, počítání s mincemi</p>	<p>1.</p> <p>1.</p> <p>1.</p> <p>2.</p> <p>2.</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>3.</p> <p>3.</p> <p>3.</p> <p>3.</p> <p>2., 3.</p> <p>3.</p> <p>3.</p>	<p>Vv – modelování číslic, psaní štětcem na tabuli, vodovými barvami</p> <p>Vu – názorné pomůcky</p> <p>PC – výukové programy</p> <p>Ps – psaní čísel do řádku, pracovní listy</p>
<ul style="list-style-type: none"> - používat výrazy pod, nad, před, za, nahoře, 	<p>Závislosti, vztahy a práce s daty</p> <p>Orientace v prostoru</p>	<p>1.</p>	<p>Tv – orientace v prostoru,</p>

<p>dole, vpředu, vzadu</p> <ul style="list-style-type: none"> - modelovat jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek - doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10 - uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi 	<p>Číselná řada do 10 Jednoduché tabulky Manipulace s mincemi</p>	<p>1. 3. 3. 3.</p>	<p>prostorové hry Vu – názorné pomůcky Vv – modelování číslic Pv – výroba mincí z papíru</p>
<ul style="list-style-type: none"> - poznat a pojmenovat základní geometrické tvary (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník) - rozlišit základní geometrické tvary na různých předmětech - porovnat délky různých předmětů, rozlišit kratší-delší 	<p style="text-align: center;">Základy geometrie</p> <p>Základní geometrické tvary:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čtverec - obdélník - kruh - trojúhelník <p>Porovnávání délky předmětů</p>	<p>1., 2. 2. 1., 3.</p>	<p>Pv – stavebnice Vv – obkreslování tvarů, modelování Vu – názorné pomůcky z okolí žáka OSV – rozvoj schopností poznávání, poznávací schopnosti, komunikace</p>

Tabulka 6.3.3 - 1. stupeň, 2. období (4. - 6. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v pojmech větší-menší, kratší-delší, širší-užší - rozlišovat vlevo-vpravo, uprostřed - porovnávat množství a tvořit skupiny o daném počtu prvků - třídit předměty podle pořadí ve skupinách - přiřazovat předměty podle číselné řady - orientovat se na ploše 	<p>Řazení a třídění předmětů</p> <p>Pojmy větší-menší, kratší-delší, širší-užší, drahý-levný, všichni-nikdo</p> <p>Porovnávání prvků, tvoření skupin prvků, třídění podle různých kritérií</p> <p>Určování počtu, porovnávání čísel, kvantitativní vztahy</p> <p>Manipulace s předměty, řazení předmětů podle dané vlastnosti</p> <p>Číselná řada (v oboru do 20)</p> <p>Orientace na ploše</p>	<p>4.</p> <p>4.</p> <p>4.</p> <p>4.</p> <p>5.</p> <p>4. – 6.</p>	<p>Pv – práce se stavebnicí</p> <p>Vu – názorné pomůcky</p> <p>PC – výukové programy</p> <p>Čt – porovnávání, řazení zleva doprava</p> <p>OSV – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena, poznávací schopnosti, komunikace, spolupráce a soutěživost</p>
<ul style="list-style-type: none"> - číst, psát a porovnávat čísla v oboru do 20 i na číselné ose, numerace do 100 - umět rozklad čísel do 20 bez přechodu přes desítku - sčítat a odčítat s názorem do 20 s přechodem přes desítku - psát čísla do 100 - zvládat snadné příklady v oboru do 100 bez přechodu přes desítku - zapsat jednoduché příklady v oboru do 20 podle diktátu - řešit jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20 	<p>Číslo a početní operace</p> <p>Číselná řada (v oboru do 20)</p> <p>Obor přirozených čísel do 100</p> <p>Pojem přirozeného čísla, čtení čísel</p> <p>Porovnávání čísel, přiřazování čísel k prvkům a naopak</p> <p>Zápis a rozklad čísla v desítkové soustavě, číselná osa, početní operace s nulou</p> <p>Sčítání a odčítání - do 10</p> <p>do 20 bez přechodu</p> <p>do 20 s přechodem</p> <p>Diktát čísel a jednoduchých příkladů</p> <p>Jednoduché slovní úlohy z praktického života</p>	<p>5.</p> <p>6.</p> <p>4.</p> <p>5.</p> <p>5.</p> <p>6.</p> <p>6.</p> <p>5.</p> <p>6.</p>	<p>Čt – čtení čísel</p> <p>Ps – úprava v sešitu</p> <p>PC – výukové programy</p> <p>Ps – psaní čísel do sešitu</p> <p>Vu – využití známých situací</p> <p>Čt – porozumění čtenému textu</p> <p>PC – výukové programy průběžně</p>

<ul style="list-style-type: none"> - umět použít kalkulačtor 	Seznámení s kalkulačtorom Používání bankovek 50 Kč, 100 Kč, mince 10, 20, 50 Kč	6. 5., 6.	
<ul style="list-style-type: none"> - používat výrazy vpravo-vlevo - rozlišovat pojmy rok, měsíc, den - určit čas s přesností na celé hodiny - znát základní jednotky délky a hmotnosti – metr, kilogram - doplňovat jednoduché tabulky posloupnosti čísel do 20 - uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi 	<p style="text-align: center;">Závislosti, vztahy a práce s daty</p> Orientace v prostoru a čase – jednoduché úlohy Jednotky času (práce s hodinami) Jednotky hmotnosti a délky (měření, vážení) Jednoduché tabulky Peníze (bankovky, mince)	4. 4. 6. 6. 5. 5., 6.	Tv – prostorové hry Vu – školní rok Vu – rozvrh dne Pv – měření, vážení
<ul style="list-style-type: none"> - kreslit křivé a přímé čáry - poznat rozdíl mezi čarou a přímkou - používat pravítko při rýsování přímek - změřit délku předmětu 	<p style="text-align: center;">Základy geometrie</p> Křivé a přímé čáry, přímky Používání pravítka Měření pomocí různých délkových měřidel	4. 5. 5. 6.	Vv – malba štětcem, křídovými pastely, tužkou Pv – měření
<ul style="list-style-type: none"> - zvládat základní obsluhu počítače – zapnutí, vypnutí, práci s myší - pracovat s vybranými a přiměřenými výukovými a zábavnými programy podle pokynu - zvládat psaní známých písmen na klávesnici - dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou 	<p style="text-align: center;">Základy práce s osobním počítačem</p> Pojmy: monitor, klávesnice, myš Základy obsluhy počítače Software počítače (textový editor, herní a zábavné výukové programy) Orientace na klávesnici Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky	5. 5. 6. 5., 6. 5., 6.	Vv – hravé malování Hv – poslech písni Ps – psaní písmen

Tabulka 6.3.4 - 2. stupeň (7. - 10. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - psát, číst a používat čísla v oboru do 100, numerace do 1000 po 100 - orientovat se na číselné ose - sčítat a odčítat písemně dvojciferná čísla do 100 bez přechodu přes desítku s použitím názoru - používat násobkové řady 2, 5, 10 s pomocí tabulky - umět řešit praktické početní příklady a jednoduché slovní úlohy - pracovat s kalkulátorem 	<p>Číslo a početní operace</p> <p>Celá čísla - obor přirozených čísel do 1000, číselná řada</p> <p>Číselná osa, porovnávání čísel do 1000 (např. na bankovkách)</p> <p>Písemné sčítání, odčítání v oboru do 100</p> <p>Sčítání a odčítání desítek do 100</p> <p>Přičítání jednociferných čísel k dvoucifernému bez přechodu přes desítku v oboru do 100 (př. $50 + 2$)</p> <p>Odčítání bez přechodu v oboru do 100 (př. $56 - 2$)</p> <p>Sčítání dvou dvouciferných čísel bez přechodu přes desítku v oboru do 100 (př. $53 + 20$, $53 + 21$) písemně i z paměti</p> <p>Odčítání dvou dvouciferných čísel bez přechodu přes desítku v oboru do 100 (př. $96 - 30$, $96 - 31$) písemně i z paměti</p> <p>Násobení čísel - 2</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 - 10 <p>Praktické početní příklady</p> <p>Jednoduché slovní úlohy</p> <p>Práce s kalkulátorem</p>	<p>7.</p> <p>8.</p> <p>7.</p> <p>7.</p> <p>7.</p> <p>7.</p> <p>8.</p> <p>8.</p> <p>7.</p> <p>8.</p> <p>7.</p> <p>8.</p> <p>9.</p> <p>9.</p> <p>9.</p> <p>10.</p>	<p>Ps – psaní do sešitu, úprava</p> <p>PC – výukové programy</p> <p>Tv – využití míče při početních hrách</p> <p>Čt – čtení a porozumění slovní úloze</p> <p>PC – kalkulátor</p>
<ul style="list-style-type: none"> - znát a užívat základní jednotky délky, hmotnosti, času, objemu - zvládat početní úkony s penězi - orientovat se v čase, určit čas s přesností na 	<p>Závislosti, vztahy a práce s daty</p> <p>Jednotky: délky, času, hmotnosti, objemu, praktické využití</p> <p>Manipulace s penězi</p> <p>Určování času, seznámení s digitálním zápisem</p>	<p>7.</p> <p>8.</p> <p>10.</p>	<p>Pv – vážení, měření</p> <p>Vu – denní rozvrh</p>

<p>půlhodiny - doplňovat údaje v jednoduché tabulce</p>	<p>času Jednoduché tabulky</p>	<p>9.</p>	
<p>- umět zacházet se základními rýsovacími pomůckami a potřebami - používat základní geometrické pojmy - znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary - rozeznat přímku a úsečku, umět je narýsovat a označit - měřit a porovnávat délku úsečky - poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa</p>	<p style="text-align: center;">Základy geometrie</p> <p>Základní rýsovací potřeby, manipulace</p> <p>Základní geometrické pojmy: - rovinné útvary</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ přímkou, polopřímka, úsečka ▪ kružnice, kruh ▪ trojúhelník ▪ čtverec ▪ obdélník <p>- prostorové útvary</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ krychle ▪ koule ▪ válec 	<p>9.</p> <p>9.</p> <p>10</p> <p>10.</p>	<p>Pv – pravítko, měření Vv – geometrické tvary v obraze Pv – skládání obrázku z geom. tvarů Vu – poznávání geom. těles při denních činnostech</p>
<p>- zvládat psaní jednoduchých slov, krátkých vět, popřípadě pracovat se základními symboly alternativní komunikace - zvládat práci s vybranými jednoduchými výukovými a herními programy - vyhledávat informace na internetu podle pokynů - dodržovat pravidla zacházení s výpočetní technikou - zvládat základní funkce mobilního telefonu – přijetí hovoru, případně zprávy SMS</p>	<p style="text-align: center;">Základy práce s osobním počítačem</p> <p>Základní funkce textového a grafického editoru</p> <p>Symboly alternativní komunikace na počítači Výukové a herní programy Možnosti vyhledávání informací pomocí internetu Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky Základní způsoby elektronické komunikace; mobilní telefon, e-mail</p>	<p>7.</p> <p>7.</p> <p>7. – 10.</p> <p>8. – 10.</p> <p>7. – 10.</p> <p>9., 10.</p>	<p>Vv – kreslení v programu Poč, Ps, Vu, Hv Vu – podle tematických plánů</p> <p>OSV – rozvoj schopností poznávání, psychohygienu, mezilidské vztahy, spolupráce a soutěživost</p>

7. Člověk a jeho svět

7.1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Tabulka 7.1.1 - Počet vyučovacíh hodin

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Člověk a jeho svět	2	2	3	3	3	3	-	-	-	-	16
<i>Člověk a společnost</i>	-	-	-	-	-	-	2	2	2	2	8
<i>Člověk a příroda</i>	-	-	-	-	-	-	3	3	3	3	12
Věcné učení	-	-	-	-	-	-	5	5	5	5	20

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět zahrnuje 2 vyučovací předměty: Člověk a jeho svět, vyučovaný na 1. stupni základního vzdělání a Věcné učení, který vznikl integrací dvou oblastí: Člověk a společnost a Člověk a příroda a je vyučovaný na 2. stupni základního vzdělání.

7.2. Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vytváření a upevňování hygienických a sebeobslužných návyků
- osvojování pravidel slušného chování a jednání, vytváření pozitivních mezilidských vztahů
- poznávání svého nejbližšího okolí a formování citového vztahu k místu, kde žije
- rozvoji myšlení a vyjadřování, k rozšiřování slovní zásoby při pojmenovávání věcí, jevů a dějů
- chápání významu věcí a jejich vlastností, vzájemných vztahů a souvislostí
- pojmenovávání předmětů, činností, nových poznatků a zkušeností z každodenního života
- utváření pozitivního vztahu k živé i neživé přírodě
- upevňování zásad zdravého životního stylu a ke správnému jednání v situacích ohrožujících jeho zdraví a bezpečnost
- získávání základních poznatků o minulosti a současnosti naší země
- poznávání postupné změny způsobu života lidí
- poznávání historických a kulturních památek v nejbližším okolí
- zvládání přiměřeně náročných situací běžného života
- osvojení základů společenského chování, soužití s ostatními lidmi a pozitivních mezilidských vztahů
- vyjadřování vlastních myšlenek, postupů a potřeb, nacházení své role ve společnosti
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům
- rozvíjení respektu ke kulturním, náboženským a jiným odlišnostem lidí, skupin a různých společenství
- pochopení práv a povinností občanů, k rozpoznání protiprávního jednání a vědomí jeho důsledků
- rozvíjení schopností vnímat přírodní zákonitosti a získané poznatky využít v praxi
- seznámení s příčinami přírodních jevů
- vnímání vztahů a souvislostí mezi činnostmi lidí, životním prostředím a přírodou
- podílení se svým chováním na ochraně životního prostředí

- získávání praktických zkušeností s přírodními i umělými látkami a materiály
- získání elementárního povědomí o existenci různých zemí, o planetě Zemi, o vesmíru
- utváření a využívání dovedností v situacích ohrožujících životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí

7.3. Vyučovací předmět: Člověk a jeho svět

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tabulka 7.3.1 - Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Člověk a jeho svět	2	2	3	3	3	3	-	-	-	-	16

Vyučovací předmět Člověk a jeho svět je vyučován na 1. stupni. Přináší žákům základní poznatky o živé a neživé přírodě a chování ve společnosti. Pomáhá žákům utvářet citový vztah k nejbližšímu okolí, osvojovat si názvy předmětů a činností, s nimiž se setkávají v rodině, ve škole a v okolí kde žijí. Vytváří u žáků základní pracovní návyky a pomáhá upevňovat hygienické návyky. Nové znalosti a dovednosti se učí uplatňovat v běžném životě.

Osvojování učiva je založeno převážně na aktivních metodách výuky (pozorování, didaktické hry, rozvíjení řeči a obohacování slovní zásoby, simulace životních situací, exkurze, vycházky), které samy o sobě slouží jako prostředek k vytváření klíčových kompetencí a očekávaných výstupů.

Vyučovací předmět souvisí s výukou čtení, psaní i počtů, a proto je možné jednotlivé tematické celky vzájemně spojovat a doplňovat. Velký důraz klademe na motivaci a respektování individuálních potřeb každého žáka.

Hlavní cíle vyučovacího předmětu:

- vytvářet a upevňovat hygienické a sebeobslužné návyky
- osvojit pravidla slušného chování a jednání, vytvářet pozitivní mezilidské vztahy
- poznat své nejbližší okolí
- rozvinout myšlení a vyjadřování, rozšířit slovní zásobu při pojmenovávání věcí, jevů a dějů
- chápat význam věcí a jejich vlastností, vzájemných vztahů a souvislostí
- upevňovat zásady zdravého životního stylu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Člověk a jeho svět je rozdělen na tematické okruhy:

- Místo, kde žijeme
- Lidé kolem nás
- Lidé a čas
- Rozmanitost přírody
- Člověk a jeho zdraví

V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí poznávat své nejbližší okolí, orientovat se v něm a cítit se bezpečně. Postupně poznávají nejbližší okolí místa bydliště a školy a dále své znalosti rozšiřují o důležitá místa v obci, regionu, zemi.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* se žáci učí základním způsobům společenského chování a jednání. Při praktických činnostech se učí vzájemně spolupracovat se svými spolužáky. Učí se, jak reagovat při setkání s neznámými lidmi a v krizových situacích.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat se v čase a určovat ho, rozlišovat děj v minulosti a budoucnosti. Důležitou složkou je praktické poznávání způsobu života v nejbližším okolí, poznávání významných historických památek v místě bydliště.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* se žáci seznamují se změnami v přírodě v průběhu roku. Učí se při praktických činnostech sledovat, k jakým změnám v přírodě dochází během ročních období. Vytvářejí si vztah k přírodě a učí se poznávat důležitost ochrany životního prostředí.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají sami sebe prostřednictvím svého těla. Učí se dodržovat správné hygienické návyky a zvládat sebeobslužné činnosti podle svých možností. Poznávají, co jejich zdraví prospívá, co ho poškozuje, a učí se o ně pečovat.

Součástí předmětu jsou průřezová témata:

OSV

- OR - sebepoznání a sebepojetí
- seberegulace a sebeorganizace
- psychohygiena
- MR - hodnoty, postoje, praktická etika

MkV

- kulturní rozdíly
- lidské vztahy

EV

- ekosystémy
- lidské aktivity a problémy životního prostředí
- vztah člověka k prostředí

Tabulka 7.3.2 - 1. stupeň, 1. období (1. - 3. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - umět pojmenovat školní potřeby a předměty ve třídě - zvládat orientaci ve třídě, ve škole a v jejím nejbližším okolí a umět pojmenovat předměty ze svého nejbližšího okolí (domov, třída, škola) - umět udržovat pořádek - ovládat základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy 	<p style="text-align: center;">Místo kde žijeme</p> <p>Škola, prostředí školy, život ve škole a jejím okolí, cesta do školy Orientace ve škole, třídě, okolí Domov a jeho okolí, orientace v okolí bydliště, adresa</p> <p>Úklid Bezpečnost - základy dopravní výchovy</p>	<p>1.</p> <p>1.</p> <p>2.</p> <p>2., 3.</p> <p>3.</p>	<p>Čt – říkanky Pv – vycházky do přírody, úklid ve třídě i před školou ŘDv – názvy věcí a pojmů Vv – kresba Exkurze, výlety</p>
<ul style="list-style-type: none"> - znát rodinné příslušníky - rozlišit vztahy mezi členy rodiny - umět rozlišit stáří členů rodiny: starý, mladý, starší, mladší - znát jména spolužáků a svých učitelů - mít osvojené základy společenského chování – pozdravit, poprosit, poděkovat - umět pojmenovat různé lidské činnosti - vědět jak se chovat při setkání s neznámými lidmi 	<p style="text-align: center;">Lidé kolem nás</p> <p>Rodina a společnost, role členů rodiny Příbuzenské vztahy</p> <p>Mezilidské vztahy Základní pravidla společenského chování</p> <p>Pracovní činnosti Nakupování – hra na nákupy</p>	<p>1.</p> <p>1.</p> <p>1.</p> <p>2.</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>3.</p>	<p>Vv – kresba a malba ŘDv – dramatizace</p> <p>Vycházky do přírody, do obchodu</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišit roční období podle charakteristických znaků - umět dny v týdnu - orientovat se v čase – ráno, poledne, večer - znát rozvrh svých denních činností 	<p style="text-align: center;">Lidé a čas</p> <p>Roční období</p> <p>Dny v týdnu Orientace v čase Rozvrh dne – denní činnosti</p>	<p>3.</p> <p>1.</p> <p>3.</p> <p>2.</p>	<p>Čt – četba Vv – malba, kresba Pv – modelování zeleniny a ovoce Vycházky</p>

Rozmanitost přírody			
<ul style="list-style-type: none"> - pozorovat a popsat viditelné změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - popsat počasí podle obrázků (déšť, sníh, vítr, bouřku) - pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny - poznat nejběžnější druhy domácích zvířat - znát základní zásady pobytu v přírodě 	Příroda v ročních obdobích	1.	Čt – četba Vv – malba, kresba
	Znaky ročních období	2.	Vycházky Hv – písně o ročních dobách
	Ovoce a zelenina Zvířata na statku Chování v přírodě	1. 2. 3.	Pv – modelace zeleniny ze školní zahrady Hv – písně o zvířatech
Člověk a zdraví			
<ul style="list-style-type: none"> - umět dodržovat zásady osobní hygieny a zvládat základní sebeobsluhu - pojmenovat hlavní části lidského těla - dokázat upozornit na své zdravotní potíže - vědět o zásadách bezpečnosti při hrách, na výletech a při koupání 	Zásady osobní hygieny: péče o zdraví, sebeobsluha, denní režim, zdravá strava a pitný režim	1.	Exkurze, vycházky Tv - hygiena AAK – umět se vyjádřit, popis
	Lidské tělo, části lidského těla	2.	OSV
	Nemoc, sdělení potíží, chování v době nemoci Zásady bezpečnosti	3. 3.	- sebepoznání a sebepojetí - seberegulace a sebeorganizace - psychohygiena - hodnoty, postoje, praktická etika MkV - kulturní rozdíly - lidské vztahy EV - ekosystémy - lidské aktivity problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí

Tabulka 7.3.3 - 1. stupeň, 2. období (4. - 6. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo		Přesahy, vazby, poznámky
Žák by měl: <ul style="list-style-type: none"> - popsat cestu do školy podle otázek - znát nejbližší důležitá místa v okolí školy a bydliště - dodržovat zásady bezpečnosti při hrách - sdělit poznatky a zážitky z výletů 	<p style="text-align: center;">Místo kde žijeme</p> Cesta do školy, bezpečnost Nejdůležitější významná místa a instituce v obci a jejím okolí Základy dopravní výchovy Okolní krajina, základní charakteristické znaky krajiny v ročních obdobích	4. 6. 5. 6.	Vv – výtvarné ztvárnění Tv – chování v přírodě ŘDv - vyjadřování
<ul style="list-style-type: none"> - znát a umět používat pravidla soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády - chápat odlišnosti mezi spolužáky - dokázat pojmenovat nejběžnější pracovní činnosti - chápat nevhodnost slušných a neslušných výrazů, nevhodné jednání a chování - vědět, kde hledat pomoc v případě ohrožení - reagovat na pokyny dospělých při mimořádných situacích 	<p style="text-align: center;">Lidé kolem nás</p> Mezilidské vztahy (základní pravidla společenského chování) Pracovní činnosti Návyky, špatné chování – kouření, alkohol, krádeže, šikana, týrání Osobní bezpečí, chování v krizových situacích – chování při požáru, poplach, dopravní nehoda	4., 5. 5. 4. 6. 5., 6. 6.	Vv – kresba a malba Vycházky do přírody Pv – zásady bezpečnosti
<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v čase, osvojování pojmů včera, dnes, zítra... - poznat kolik je hodin – celé hodiny - umět dny v týdnu - umět roční období a měsíce - umět porovnat rozdíly mezi současným způsobem života a životem v minulosti podle obrázků - seznámit se s událostmi a pověstmi svého 	<p style="text-align: center;">Lidé a čas</p> Určování času, roční období, měsíce, dny, hodiny Rozvržení denních činností Současný a minulý život, historické objekty v okolí a ČR Tradiční lidové svátky – vánoce, velikonoce	5. 5. 4. 6. 6. 4.	Čt – četba Vv – malba, kresba Naučné video, PC (práce s informačními materiály)

bydliště	pověsti		
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišit roční období - změny počasí - seznámit se s životem zvířat a rostlin v ročních obdobích - popsat práce v zemědělství, znát pracovní nářadí a vědět k čemu slouží - seznámit se s nejběžnějšími druhy volně žijících zvířat - seznámit se s nejběžnějšími druhy domácích zvířat - seznámit se s nejznámějšími rostlinami, rozlišit bylinu a dřevinu, strom a keř - rozlišit lesní plody, houby - umět vybrat z předlohy věci, které nepatří do přírody - znát a umět používat pravidla správného chování v přírodě, chovat se v přírodě podle pokynu učitele 	<p style="text-align: center;">Rozmanitost přírody</p> <p>Příroda v ročních obdobích</p> <p>Práce v zemědělství</p> <p>Volně žijící zvířata</p> <p>Domácí a zemědělská zvířata a jejich chov</p> <p>Pěstování rostlin – práce na poli a zahradě</p> <p>Les – lesní plody a houby</p> <p>Ochrana přírody</p>	<p>4.</p> <p>4.</p> <p>5.</p> <p>6.</p> <p>4.</p> <p>5.</p> <p>6.</p> <p>5.</p> <p>6.</p>	<p>Čt – příběhy</p> <p>Vv – výtvarné ztvárnění</p> <p>Naučné video, PC</p> <p>Pv – pěstování rostlin</p> <p>Tv - vycházky do přírody</p>
<ul style="list-style-type: none"> - zvládat osobní a intimní hygienu - dokázat popsat a sdělit své zdravotní obtíže - zvládat přiměřené chování u lékaře - umět požádat o pomoc, vědět kam a na koho se obrátit - zvládnout ošetření drobného zranění - pojmenovat smysly vlastního těla - pojmenovat části vlastního těla - přecházet po přechodu, umět reagovat na světla semaforu 	<p style="text-align: center;">Člověk a zdraví</p> <p>Osobní hygiena, chování v době nemoci</p> <p>Péče o zdraví, zdravá výživa, denní režim – zdravá strava a pitný režim</p> <p>Návštěva lékaře</p> <p>Ošetření drobných poranění</p> <p>Části lidského těla</p> <p>Osobní bezpečí – bezpečné chování</p>	<p>4.</p> <p>4.</p> <p>5.</p> <p>5.</p> <p>6.</p> <p>6.</p> <p>6.</p> <p>4.</p>	<p>Zdravověda</p> <p>Naučné programy – video, PC</p> <p>Tv – návštěva polikliniky, chování u lékaře</p> <p>Tv – procvičování částí lidského těla</p>

<p>- znát zásady bezpečnosti při hrách, výletech a koupání</p>		5.	<p>Tv – pohybové hry, pravidla OSV</p> <ul style="list-style-type: none">- sebepoznání a sebepojetí- seberegulace a sebeorganizace- psychohygiena- hodnoty, postoje, praktická etika <p>MkV</p> <ul style="list-style-type: none">- kulturní rozdíly- lidské vztahy <p>EV</p> <ul style="list-style-type: none">- ekosystémy- lidské aktivity a problémy životního prostředí- vztah člověka k prostředí
--	--	----	---

7.4. Vyučovací předmět: Věcné učení

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tabulka 7.4.1 - Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Věcné učení	-	-	-	-	-	-	5	5	5	5	20

Vyučovací předmět Věcné učení je vyučován na 2. stupni základního vzdělání.

Má významnou roli v přípravě žáků na občanský život. Svým obsahem navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Utváří a rozvíjí osobnost žáků po stránce mravní, formuje jejich vnitřní postoje k důležitým oblastem lidského života a pomáhá jim orientovat se v mezilidských vztazích. Součástí vzdělávání je výchova k toleranci, respektování lidských práv, k úctě a ochraně přírodního prostředí a kulturních hodnot. Poskytuje žákům základní poznatky o vývoji lidstva, i vlastního národa. Zaměřuje se na formování osobnosti žáků tak, aby jejich začleňování do společenských vztahů bylo co nejúspěšnější. Žáci získávají základní vědomosti o podstatě a fungování společnosti, právech a povinnostech občanů.

Předmět Věcné učení zahrnuje přírodovědné poznatky, dává tak žákům příležitost seznámit se s přírodou jako systémem. Žáci získávají základní poznatky o přírodních zákonitostech, které mohou uplatnit v praktickém životě. Seznamují se s vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a se závislostí člověka na přírodních zdrojích. Žáci se učí využívat získané znalosti k ochraně přírody. Charakter výuky umožňuje žákům hlouběji porozumět a poznat přírodní podmínky nejen ve svém nejbližším okolí a na území ČR, ale i v Evropě. Vychází z osobních poznání žáků a jejich zkušeností.

Hlavní cíle vyučovacího předmětu:

- získat základní poznatky o minulosti a současnosti naší země
- poznat historické a kulturní památky v nejbližším okolí
- zvládat přiměřeně náročné situace běžného života
- osvojit základy společenského chování, soužití s ostatními lidmi a pozitivní mezilidské vztahy
- úcta k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům
- pochopit práva a povinnosti občanů, rozpoznat protiprávní jednání a vědomí jeho důsledků
- vnímat přírodní zákonitosti a získané poznatky využít v praxi
- vnímat vztahy a souvislosti mezi činnostmi lidí, životním prostředím a přírodou
- podílet se na ochraně životního prostředí
- získat praktické zkušenosti s přírodními i umělými látkami a materiály
- získat povědomí o existenci různých zemí, o planetě Zemi, o vesmíru
- využívat získané dovednosti v situacích ohrožujících život, zdraví nebo životní prostředí

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Věcné učení zahrnuje tematické okruhy:

- Historie našeho národa
- Člověk ve společnosti
- Poznatky o společnosti

- Péče o občana
- Poznatky z fyziky
- Poznatky z chemie
- Poznatky z přírodopisu
- Poznatky ze zeměpisu

V tematickém okruhu *Historie našeho národa* se žáci učí o minulosti naší země a o způsobu života lidí. Poznávají historické a kulturní památky v nejbližším okolí.

V tematickém okruhu *Člověk ve společnosti* se žáci učí zvládat náročné situace běžného života, osvojují si základy společenského chování a učí se mezilidským vztahům.

Tematický okruh *Poznatky o společnosti* seznamuje žáka se státními symboly, vede ho k úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům. Rozvíjí respekt ke kulturním, náboženským i jiným odlišnostem lidí a společenství a seznamuje žáky s protiprávním jednáním.

Tematický okruh *Péče o občana* seznamuje žáky s právy a povinnostmi občanů, zahrnuje rozpoznání protiprávního jednání a vědomí jeho důsledků. Zahrnuje seznámení se systémem zdravotní a sociální péče.

V tematickém okruhu *Poznatky z fyziky* se žáci učí základní fyzikální vlastnosti látek, seznamují se s jednoduchými stroji a s jejich použitím v praxi, druhy energie, zdroji zvuku a světla.

V tematickém okruhu *Poznatky z chemie* se žáci učí vlastnosti látek a seznamují se s nebezpečnými látkami. Osvojují si zásady bezpečné práce s chemickými přípravky v běžném životě.

V tematickém okruhu *Poznatky z přírodopisu* žáci získávají základní vědomosti o dění v přírodě během ročních období. Učí se pečovat o rostliny a zvířata. Seznamují se s léčivými rostlinami, významem lesa, stromů, rostlin a hub.

Tematický okruh *Poznatky ze zeměpisu* zahrnuje orientaci na mapě, přírodní zajímavosti regionu, kraje, města. Žáci se učí o České republice, zeměpisné poloze státu a jeho členitost.

Součástí předmětu jsou průřezová témata:

OSV

- SR - mezilidské vztahy
- komunikace

MkV

- lidské vztahy
- etnický původ

EV

- ekosystémy
- základní podmínky života
- lidské aktivity a problémy životního prostředí
- vztah člověka k prostředí

Tabulka 7.4.2 - 2. stupeň (7. - 10. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo		Přesahy, vazby, poznámky
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznat rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí - mít základní poznatky z období počátku českého státu - vědět o významných osobnostech našich dějin - mít představu o významných historických událostech v naší zemi 	<p style="text-align: center;">Historie našeho národa</p> <p>Pravěk, život v pravěku</p> <p>Vznik československého státu, první prezident T. G. Masaryk, vznik České republiky</p> <p>Významné osobnosti našich dějin</p> <p>Světové války, jejich důsledky</p>	7. 8. 9. 10.	<p>Pv – pravěké nástroje a práce s nimi</p> <p>Čt – čtení</p> <p>DVD, video</p>
<ul style="list-style-type: none"> - mít základní informace o otázkách rodinného života a rozlišovat postavení a role rodinných příslušníků - respektovat pravidla společenského soužití - uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích, rozlišit projevy nepřiměřeného chování - znát hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a být ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům - vědět o nebezpečí rasismu a projevech vandalismu - tolerovat názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti 	<p style="text-align: center;">Člověk ve společnosti</p> <p>Rodina a škola, vztahy v rodině, role otce, matky, vztahy ve škole</p> <p>Vztah dětí k rodičům a sourozencům</p> <p>Vznik rodiny, svatební obřad, manželství, rozpad rodiny a jeho příčiny</p> <p>Širší rodina</p> <p>Základní pravidla společenského chování</p> <p>Úcta k člověku, mezilidské vztahy ve společnosti, mezilidská komunikace</p> <p>Pomoc starým a postiženým spoluobčanům</p> <p>Šikana</p> <p>Rovnoprávné postavení žen a mužů</p> <p>Rovnoprávnost národnostních menšin</p>	7. 7. 9. 8. 8. 9. 9. 9. 10. 10.	<p>Vv – namaluj rodiče, sourozence</p> <p>Poč – počet členů rodiny</p> <p>Tv – nácvik pravidel slušného chování</p> <p>ŘDv – nácvik situace, dramatizace</p> <p>Návštěva domova důchodců, beseda</p> <p>Policie ČR - beseda</p>
<ul style="list-style-type: none"> - znát symboly našeho státu a jeho hlavní představitele 	<p style="text-align: center;">Poznatky o společnosti</p> <p>Symboly našeho státu: - prezident republiky</p>	7.	<p>Vv – vybarvení vlajky</p> <p>Hv – hymna ČR</p>

<ul style="list-style-type: none"> - být seznámen se základními právy a povinnostmi občanů - uvědomovat si rizika a důsledky protiprávního jednání - být seznámen s právy občanů ČR v rámci EU 	<ul style="list-style-type: none"> - česká hymna a vlajka Úřady státní správy – městský úřad a jeho odbory, vláda, parlament, politické strany Člověk a právo, práva a povinnosti občana Práva dítěte a jejich ochrana, týrané dítě, zneužívané dítě, šikana, diskriminace Postihy protiprávního jednání: <ul style="list-style-type: none"> - policie, soudy - trestná činnost mládeže Evropská integrace, postavení ČR v rámci EU 	<ul style="list-style-type: none"> 8. 9. 9. 10. 10. 	<p>DVD práva dítěte</p> <p>Beseda - PČR</p>
<ul style="list-style-type: none"> - dokázat vyřizovat své osobní záležitosti, v případě potřeby požádat o radu - vědět o možnostech sociální péče o potřebné občany - využívat v případě potřeby, služeb pomáhajících organizací - rozeznat nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy - mít osvojeny nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí 	<p style="text-align: center;">Péče o občana</p> <p>Příprava pro profesní uplatnění</p> <p>Pracovního uplatnění, různé profese, kvalifikace</p> <p>Odměna za práci, hospodaření s penězi</p> <p>Finanční podpora v nezaměstnanosti, pracovní úřady</p> <p>Zdravotní a sociální péče</p> <p>Pomáhající organizace</p> <p>Nevhodné využívání volného času</p> <p>Sociálně patologické jevy, nebezpečí drog</p> <p>Ochrana osob, bezpečnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> 8. 8. 9. 9. 10. 10. 8. 9. 10. 	<p>DVD druhy lidské práce</p> <p>Poč – peníze, hodnota peněz</p> <p>Úřad práce, OSSZ, exkurze</p> <p>DVD patologické jevy</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenovat některé spotřebiče v domácnosti - vyvodit zdroje energie u známých spotřebičů - poznat, zda je těleso v klidu či pohybu vůči jinému tělesu - rozpoznat jednotlivá skupenství 	<p style="text-align: center;">Poznatky z fyziky</p> <p>Vynálezy v domácnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - např. telefon, automatická pračka, vysavač, žárovka, zářivka, lednička, sporák, vypínač <p>Jednoduché stroje a jejich užití v praxi</p> <ul style="list-style-type: none"> - páka, kolo, kladka <p>Skupenství látek</p>	<ul style="list-style-type: none"> 7. 7. 8. 	<p>Ps – opis, přepis</p> <p>Čt - čtení</p> <p>Tv – hry na sněhu</p>

<ul style="list-style-type: none"> - uvést vlastnosti jednotlivých látek - mít základní přehled o získávání energií - podle obrazového materiálu vyjmenovat známé druhy energií - být informován o zdrojích elektrického proudu - znát zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji - rozeznat zdroje tepla - rozeznat zdroje zvuku - vědět o vlivu nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka - rozpoznat zdroje světla 	<ul style="list-style-type: none"> - látky pevné, kapalně, plynné - změny skupenství Druhy energie - např. elektrická, jaderná, větrná, vodní, sluneční - vliv na životní prostředí Elektrická energie - spotřebiče, elektrické články (baterie) - zdroje elektrické energie Teplo - zdroje tepla, možná nebezpečí - teploměr, teplota varu, mrazu Zvuk - zdroje zvuku, nebezpečí hluku - ozvěna, hudební nástroje Světlo - zdroje světla - zrcadla, optické přístroje 	<p>9.</p> <p>9.</p> <p>10.</p> <p>10.</p> <p>10.</p>	<p>EV-základní podmínky života (energie, přírodní zdroje)</p> <p>PC – výukové programy</p> <p>Hv – zvuky, naslouchání, hudební nástroje</p>
<ul style="list-style-type: none"> - uvést příklad významu chemie pro člověka - znát základní zásady bezpečnosti práce s chemickými přípravky v běžném životě - poznat, podle etikety, chemické výrobky používané v domácnosti a bezpečně s nimi pracovat - z denního tisku, televize označit mimořádné události - rozlišit základní vlastnosti látek 	<p style="text-align: center;">poznatky z chemie</p> <p>Dobro a zlo chemie</p> <ul style="list-style-type: none"> - léčiva a návykové látky - plasty - stavební materiály, pojiva <p>Chemické přípravky v běžném životě</p> <ul style="list-style-type: none"> - nebezpečné látky a přípravky - značení a užívání běžných chemikálií <p>- mimořádné události</p> <p>Vlastnosti látek</p>	<p>7.</p> <p>7.</p> <p>8.</p>	<p>Ps – opis, přepis</p> <p>Pv – úklid s použitím čisticích prostředků</p> <p>Tv – hry na sněhu, sních</p>

<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpustné, nerozpustné - rozlišovat druhy vody-pitná, užitková, odpadní - vědět o znečišťování vody ve svém okolí - vědět o kyslíku jako složce vzduchu a jeho nezbytnosti pro život člověka, zvířat i rostlin - vědět o znečišťování vzduchu ve svém nejbližším okolí (továrny, auta) - uvést příklad využití jednotlivých surovin - uvést příklad významu vitamínů pro zdraví člověka 	<ul style="list-style-type: none"> - hustota, rozpustnost - směsi Voda <ul style="list-style-type: none"> - koloběh vody v přírodě - pitná, užitková, minerální, odpadní Vzduch <ul style="list-style-type: none"> - základní složky vzduchu - čistota ovzduší, smog Dary země <ul style="list-style-type: none"> - ropa, uhlí, zemní plyn - využití v praxi Chemie a život <ul style="list-style-type: none"> - bílkoviny, tuky, sacharidy - vitamíny a jejich zdroje 	<p>9.</p> <p>9.</p> <p>10.</p> <p>10.</p>	<p>EV-základní podmínky života (voda, ochrana čistoty)</p> <p>Pv – voda pro pěstování</p> <p>EV-základní podmínky života (ovzduší)</p> <p>EV-lidské aktivity a problémy životního prostředí (průmysl a životní prostředí)</p> <p>EV-základní podmínky života (přírodní zdroje)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - být seznámen s pohyby planety Země a jejich důsledky střídání dne a noci, ročních období - získat základní vědomosti o dění v přírodě během ročních období - vědět o způsobu péče o rostliny a zvířata během roku - znát vybrané zástupce zvířat - znát vybrané zástupce rostlin 	<p style="text-align: center;">poznatky z přírodopisu</p> <p>Země, Slunce, Měsíc</p> <p>Pohyby Země</p> <p>Den a noc, roční období</p> <p>Rok v přírodě</p> <ul style="list-style-type: none"> - roční období, znaky, názvy měsíců - na zahradě, na poli, v sadu, v lese - péče o rostliny a zvířata <p>Zvířata v přírodě</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba těla - dle životních prostředí (voda, vzduch, země) - hospodářský význam - ochrana zvířat, ohrožené druhy <p>Rostliny kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba, tvar a funkce rostlin - význam jednotlivých částí těla rostlin 	<p>7.</p> <p>7.</p> <p>7.</p> <p>7.</p> <p>8.</p>	<p>Tv – vycházka do přírody</p> <p>Čt – názvy měsíců</p> <p>Ps – názvy měsíců</p> <p>Poč – dny v měsíci</p> <p>Pv – výroba kalendáře</p> <p>Pv – práce na zahradě</p> <p>Hv – píseň s tematikou květin</p>

<ul style="list-style-type: none"> - vědět o významu hospodářsky důležitých rostlin a jejich pěstování 	<ul style="list-style-type: none"> - hospodářsky důležité rostliny - chráněné rostliny 		
<ul style="list-style-type: none"> - poznat naše nejběžnější jedlé a jedovaté houby 	<ul style="list-style-type: none"> Houby - zásady sběru 	8.	
<ul style="list-style-type: none"> - znát význam lesa, společenství stromů, rostlin, hub 	<ul style="list-style-type: none"> Přírodní společenství - Les, louka, rybník 	8.	EV – ekosystémy (les)
<ul style="list-style-type: none"> - znát jednotlivé části těla a umět je pojmenovat, vědět, o základních životních funkcích 	<ul style="list-style-type: none"> Lidské tělo - stavba těla - základní životní funkce - smysly a jejich ochrana - hygiena - sexuální výchova 	9.	Tv – správné držení těla, svalové skupiny, klouby
<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat životosprávu 	<ul style="list-style-type: none"> Zdraví a nemoc - ochrana zdraví, prevence onemocnění - životospráva, spánek, odpočinek - lékař, zdravotní středisko - pomoc při poranění - vliv kouření a požívání alkoholických nápojů, drog na organismus 	9.	Exkurze - poliklinika
<ul style="list-style-type: none"> - adekvátně jednat při nebezpečí živelné pohromy a ohrožení života 	<ul style="list-style-type: none"> Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života Důležitá telefonní čísla Člověk a příroda - příroda živá a neživá - ochrana přírody a životního prostředí - praktické poznávání přírody 	10.	Poč – zápis čísel
<ul style="list-style-type: none"> - vědět, které činnosti přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují 		10.	EV – vztah člověka k prostředí (naš životní styl)
<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody 		10.	Tv – vycházka do přírody
<ul style="list-style-type: none"> - vědět, jak chránit přírodu 		10.	EV – vztah člověka k prostředí (naš životní styl)
<ul style="list-style-type: none"> - uplatňovat v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> Ochrana přírody a životního prostředí Zásady bezpečnosti 	10.	

poznatky ze zeměpisu			
<ul style="list-style-type: none"> - ukázat na mapě světové strany - vyhledat mapové značky a s pomocí učitele vysvětlit jejich význam - orientovat se na mapě podle barev, rozlišovat vodstvo, horstvo, nížiny - orientovat se na mapě města podle významných bodů 	<p>Mapa</p> <ul style="list-style-type: none"> - druhy map - barvy na mapě a jejich význam - značky na mapě a jejich význam - orientace na mapě 	7.	
<ul style="list-style-type: none"> - vyhledat na mapě české republiky kraj (region) podle bydliště nebo místa školy - vědět o přírodních zvláštностech a kulturních zajímavostech svého regionu - vyhledat na mapě místo bydliště - najít na mapě zeměpisnou polohu české republiky a její sousední státy, vědět, co jsou státní hranice - s pomocí učitele ukázat na mapě ČR nejdůležitější pohoří, nížiny, řeky, města 	<p>Mapa města, obce</p> <ul style="list-style-type: none"> - významné body - kulturní památky - přírodní zajímavosti - návštěva ZOO - prohlížení fotografií, knih <p>Region</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace na mapě - přírodní podmínky - kulturní zajímavosti 	7.	Tv – vycházka do města, orientace
<ul style="list-style-type: none"> - vyhledat na mapě české republiky kraj (region) podle bydliště nebo místa školy - vědět o přírodních zvláštностech a kulturních zajímavostech svého regionu - vyhledat na mapě místo bydliště - najít na mapě zeměpisnou polohu české republiky a její sousední státy, vědět, co jsou státní hranice - s pomocí učitele ukázat na mapě ČR nejdůležitější pohoří, nížiny, řeky, města 	<p>Česká republika</p> <ul style="list-style-type: none"> - zeměpisná poloha - přírodní podmínky - sousední státy - hranice - hlavní město 	8.	Čt – práce s knihou, albem na fotky Hv – regionální písně
<ul style="list-style-type: none"> - vědět o druzích a způsobech dopravy v regionu, na území ČR, do zahraničí 	<p>Doprava</p> <ul style="list-style-type: none"> - druhy a způsoby dopravy - zásady bezpečnosti 	9. - 10.	OSV – mezilidské vztahy, komunikace MkV – lidské vztahy, etnický původ EV – ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí
		9. - 10.	

8. Umění a kultura

8.1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Umění a kultura obsahuje jeden vzdělávací obor Hudební výchova

Tabulka 8.1.1 - Počet vyučovacích hodin

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Hudební výchova	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	16

Vzdělávací oblast umění a kultura provází žáky po celou dobu povinné školní docházky. Přispívá ke kultivaci osobnosti žáků tím, že jim dává prostor k uplatnění jejich tvořivých schopností a zprostředkovává jim zážitky prostřednictvím vlastní tvorby. Uplatňuje přirozenou potřebu projevit se. Působí na jejich estetické vnímání.

Má významný rehabilitační a relaxační charakter. Pomáhá k odreagování, ke koncentraci pozornosti, k překonání únavy. Snižuje se jejich vnitřní napětí, psychická nevyváženost a nesoustředěnost i agresivita.

Napomáhá k rozvíjení smyslového vnímání, vlastní tvořivosti a vnímavosti k sobě samému i okolnímu světu. Vytváří příležitosti pro vzájemnou spolupráci, toleranci a napomáhá k utváření postojů a hodnot.

8.2. Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání a rozvíjení tvořivých schopností a dovedností
- rozvíjení pozitivního vztahu k umění a jeho vnímání
- rozvíjení estetického cítění
- ke kultivovanému vystupování a získávání sebedůvěry
- poznávání národní kultury a její duchovní hodnoty

8.3. Vyučovací předmět: Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tabulka 8.3.1 - Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Hudební výchova	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	16

Vzdělávací obor Hudební výchova vytváří u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjí jejich hudebnost, podporuje schopnosti hudbu emocionálně prožít. Hudební činnosti podporují u žáků rozvoj hudebních schopností a individuálních hudebních a pohybových dovedností. Rytmická cvičení pozitivně ovlivňují i rozvoj řeči žáků.

Hlavní cíle vyučovacího předmětu:

- využívání a rozvíjení tvořivých schopností a dovedností
- rozvíjení pozitivního vztahu k umění a jeho vnímání
- rozvíjení estetického cítění
- kultivované vystupování a získávání sebedůvěry
- poznávání národní kultury a její duchovní hodnoty

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova je rozdělen na tematické okruhy:

- Vokální a instrumentální činnost
- Poslechové činnosti
- Hudebně pohybové činnosti

Tematický okruh *Vokální a instrumentální činnost* se zařazuje na prvním i druhém stupni základního vzdělávání. Žáci se učí interpretovat rytmus hrou na dětské hudební nástroje, hrou na tělo, zpívat lidové a umělé písně. Rozvíjí se vlastní tvořivost žáků, spolupráce.

Tematický okruh *Poslechové činnosti* se zařazuje na prvním i druhém stupni základního vzdělávání. Žáci se učí poslouchat hudbu, vnímat ji všemi smysly, poslouchat svůj hlas a zpěv a hudební projev svých spolužáků, učitele.

Tematický okruh *Hudebně pohybové činnosti* se zařazuje na prvním i druhém stupni základního vzdělávání. Žáci se učí vyjádřit hudbu pohybem, rozvíjí improvizaci. Učí se relaxovat.

Součástí předmětu jsou průřezová témata:

OSV

- OR - rozvoj schopností poznávání
 - seberegulace a sebeorganizace
 - psychohygienu

SR - komunikace

Tabulka 8.3.2 - 1. stupeň, 1. období (1. - 3. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo		Přesahy, vazby, poznámky
Žák by měl:	Vokální a instrumentální činnost		
- zpívat jednoduché melodie či písničky přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem	Interpretace rytmu podle zraku, sluchu, motoriky	1.	ŘDv – rytmizace říkanek Vv – obrázky, modely
- naučit se správně hospodařit s dechem a snažit se srozumitelně vyslovovat	Zpěv lidových a umělých písní přiměřeného rozsahu	1.	ČJS – písničky o zvířatech, rostlinách
- užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřeně svým schopnostem a dovednostem	Hra na tělo	2.	
	Hra na jednoduché dětské nástroje	2.	Zobcová flétna, zvonkohra
	Orffův instrumentál a další předměty	3.	Vařečky, misky, pokličky
	Poslechové činnosti		
- vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehudební i hudební zvuky	Výška, síla, délka tónu	1.	CD, DVD, PC (výukové programy)
- soustředit se na poslech jednoduchých krátkých známých písní či skladeb	Zvuk hudebních nástrojů	2.	
	Melodie a skladby určené dětem - poslech	3.	
	Hudebně pohybové činnosti		
- reagovat pohybem na hudbu	Pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami	1.	DVD Tancování s Míšou
	Pohyb podle rytmických doprovodů (chůze, pohyb, klus v různém tempu)	2., 3.	Tv – chůze, pohyb, klus OSV – rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, komunikace

Tabulka 8.3.3 - 1. stupeň, 2. období (4. - 6. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo		Přesahy, vazby, poznámky
Žák by měl:	Vokální a instrumentální činnost		
- zpívat písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem	Pochopení rytmu a interpretace podle zraku, sluchu, motoriky	4.	ŘDv – rytmizace říkadel
- správně, hospodárně a pravidelně dýchat a snažit se o co nejlepší vyslovování při zpěvu i při rytmizaci říkadel	Pravidelné dýchání, správné držení těla při dýchání	4.	Vv – názorné obrázky Tv – správné držení těla
- užívat rytmické hudební nástroje při hudebních aktivitách	Vytleskávání rytmu	5.	
	Zpěv lidových a umělých písní přiměřeného rozsahu	4. – 6.	ČJS – písně podle ročních období
	Hra na tělo a hra na jednoduché nástroje - Orffův instrumentář	6.	CD
	Poslechové činnosti		
- rozlišit hudební a nehudební zvuk, mluvený a zpívaný hlas	Rozpoznání tempa a rytmu	4.	
- rozeznat tóny: krátké-dlouhé, vyšší - nižší	Zpěvní hlasy	5.	Koncert ZUŠ, besídka, hudební vystoupení
- soustředit se na poslech jednoduchých skladeb	Vlastnosti tónů	5.	CD, DVD
- poznat vybrané rytmické hudební nástroje	Melodie a skladby určené dětem	6.	PC výukové programy
	Zvuk hudebních nástrojů	6.	
	Hudebně pohybové činnosti		
- propojit vlastní pohyb s hudbou	Pochod podle hudebního doprovodu	4.	DVD Tancování s Míšou
	Pohybový projev podle hudby – improvizace	5.	Tv – pohyb podle hudby, tanec
- zvládnout jednoduché taneční hry	Rytmické taneční prvky	6.	OSV – rozvoj schopností poznávání, psychohygienu, komunikace
	Hudebně relaxační techniky	6.	

Tabulka 8.3.4 - 2. stupeň (7. - 10. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo		Přesahy, vazby, poznámky
Žák by měl:	Vokální a instrumentální činnost		
- využívat pěvecké návyky, podle individuálních schopností a dovedností zvládat správné dýchání a výslovnost při zpěvu i mluveném projevu	Upevňování správných pěveckých návyků – zřetelná výslovnost, správné dýchání	7.	ŘDv - výslovnost
- interpretovat vybrané a vzhledem k individuální úrovni zvládnutelné lidové a umělé písně	Lidové i umělé písně	7.	Vu - region
- doprovázet podle svých schopností a dovedností písně na rytmické hudební nástroje	Rytmická cvičení a rytmizace říkadel Hudební doprovody: hra na tělo, nástroje Orffova instrumentáře Seznámení s hudebními pojmy, nota	8. 9. 10.	ŘDv - rytmizace
- poznat hudební nástroje sluchem	Poslechové činnosti Zvuky vybraných hudebních nástrojů	7.	
- soustředit se na poslech skladeb různých hudebních žánrů	Poslech písní a skladeb různých hudebních žánrů Poslech vybraných ukázek našich a zahraničních hudebních skladatelů a interpretů Seznámení s významnými hudebními skladateli	8. 9. 10.	Koncert ZUŠ, besídka, hudební vystoupení CD, DVD Vu – mapa země odkud pochází skladatel
- zvládnout základní kroky jednoduchého tance	Hudebně pohybové činnosti Improvizovaný pohyb podle hudby Hudebně pohybové hry Základní taneční kroky jednoduchých tanců Relaxační techniky, muzikoterapie	7. 8. 10. 9.	DVD tanec: umělecký, moderní, klasický (polka, mazurka) Tv - tanec Vv – malování hudby OSV – rozvoj schopností poznávání, psychohygienu, komunikace

9. Člověk a zdraví

9.1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví vznikla integrací dvou oborů: Výchova ke zdraví a Tělesná výchova, do níž jsou zařazeny prvky Zdravotní tělesné výchovy.

Tabulka 9.1.1 - Počet vyučovacích hodin

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
<i>Výchova ke zdraví</i>	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2
<i>Tělesná výchova</i>	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30
Tělesná výchova	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3	32

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví učí žáky základním poznatkům a dovednostem souvisejícím se zdravím, které by měli využívat v každodenním životě. Rovnoměrně rozvíjí psychomotorické i psychické schopnosti, pohybové dovednosti a zlepšuje sociální adaptabilitu. K osvojení dovedností a poznatků využívá vhodné motivace a činnosti, které posilují zájem žáků. Vedou je k pochopení hodnoty zdraví, smyslu zdravotní prevence i problémů spojených s poškozením zdraví, v přiměřené míře k věku a rozumovým schopnostem.

Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej doplňují, rozšiřují a využívají. Žáci se seznamují s různým nebezpečím, které ohrožuje zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování a rozhodování, které vedou k zachování a posílení zdraví.

9.2. Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- získávání orientace v základních názorech na zdraví a postupnému uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- poznávání a chápání fyziologických, psychických i sociálních změn spojených s dospíváním
- dodržování zásad zdravého způsobu života a ochrany zdraví
- rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví vlastní i druhých a k osvojování poznatků, jak jim předcházet
- odmítání škodlivých látek neslučitelných se zdravím
- poznávání vlastních pohybových možností a omezení, rozvíjení a využívání pohybových schopností a dovedností
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

9.3. Vyučovací předmět: Tělesná a zdravotní výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tabulka 9.3.1 - Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Tělesná a zdravotní výchova	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3	32

Vyučovací předmět Tělesná a zdravotní výchova umožňuje žákům využívat vlastní pohybové možnosti. Vzhledem k věku, postižení a pohybovým možnostem je vede od spontánního pojetí pohybu, k řízené pohybové aktivitě a vlastní pohybové seberealizaci. Důležité je nejen rozvíjení pohybových schopností a osvojování pohybových dovedností, ale zároveň i korekce zdravotních oslabení. Korektivní a speciální vyrovnávací cvičení jsou zařazeny v hodinách tělesné a zdravotní výchovy preventivně a využívají se u všech žáků se zdravotním oslabením. Vyučovací předmět také poskytuje žákům základní informace o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jejich zdraví. Vede je ke zdravému způsobu života a k péči o své zdraví. Žáci si upevňují hygienické, stravovací a pracovní návyky, rozvíjejí sociální a komunikační dovednosti, učí se odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v různých situacích.

Do předmětu jsou zařazeny prvky Zdravotní tělesné výchovy (cvičení přímivá, dýchací, strečová, relaxace, aj.).

Součástí předmětu jsou průřezová témata:

OSV

- OR
- rozvoj schopností poznávání
 - sebepoznání a sebepojetí
 - seberegulace a sebeorganizace
 - psychohygiena

SR

- poznávací schopnosti
- mezilidské vztahy
- komunikace
- spolupráce a soutěživost

MkV

- kulturní rozdíly
- lidské vztahy

EV

- ekosystémy

Tabulka 9.3.2 - 1. stupeň, 1. období (1. - 3. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo		Poznámky
Žák by měl:			
<ul style="list-style-type: none"> - mít kladný postoj k pohybovým aktivitám - zvládat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením - reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti, zaujímat správné základní cvičební polohy 	<p>Cvičení zaměřená na správné držení těla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - posilování, uvolňování a protahování jednotlivých svalových skupin - zvětšování pohyblivosti kloubů - zdravotně zaměřená cvičení s využitím pomůcek 	<p>1. 2. 1.</p>	Vu – lidské tělo (svalové skupiny, klouby, zdraví)
<ul style="list-style-type: none"> - zvládat správné způsoby držení těla v různých polohách a při pracovních činnostech - zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost 	<p>Cvičení zaměřená na navození správného držení těla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohyb paží - chůze daným směrem, překračování překážek v chůzi - běh – zvedání nohou, ohýbání v kolenou - skoky, poskoky - lezení, podlézání, přelézání, prolézání 	<p>3. 1. 1. 2. 2. 1.</p>	ČJS – zdravý pohyb, správné držení těla
<ul style="list-style-type: none"> - mít osvojeny základní pohybové lokomoce, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů 	Základy gymnastických cvičení, průpravná cvičení, s náčiním a na nářadí	2.	
<ul style="list-style-type: none"> - zvládat jednoduchou rytmizaci 	<p>Hudebně pohybová cvičení:</p> <ul style="list-style-type: none"> - soulad pohybu s rytmem hudby, říkanky - rytmizovaná chůze, střídání chůze a běhu, běh podle rytmického doprovodu 	<p>1. 1.- 3.</p>	Hv – hudba, rytmizace, CD, tanec
<ul style="list-style-type: none"> - reagovat na podněty - s pomocí se zapojit do jednotlivých her, komunikovat, spolupracovat při hře 	<p>Psychomotorické hry:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tělesné schéma - rovnováha - prostorová orientace 	<p>1. 2.</p>	OSV – rozvoj schopností poznávací schopnosti, mezilidské vztahy, komunikace,

s ostatními	<ul style="list-style-type: none"> - hmatové vnímání - optické a akustické vnímání - komunikace 	3.	spolupráce a soutěživost MkV – lidské vztahy
- zvládat jednoduché kolektivní hry, manipulaci s míčem	<p>Základy sportovních her:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hry s míčem, chytání a házení míče, nácvik nadhazování - kolektivní hry, honičky 	3. 1.- 3.	
- dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech	<p>Sezónní činnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hry na sněhu, nácvik chůze po kluzké ploše, klouzání, sáňkování - turistika (chůze v terénu) 	1. – 3. 3.	ČJS – zima, zimní příroda, sníh Vu – sníh (vlastnosti, pokusy), bezpečnost
- mít osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách	Hygiena při Tv, osobní hygiena, vhodné oblečení, obuv	1. – 3.	ČJS – osobní hygiena Vu – hygiena
- adaptovat se na vodní prostředí	<p>Plavání</p> <ul style="list-style-type: none"> - hygiena plavání, hry ve vodě - plavání s pomůckou 	3.	Zajišťuje plavecká škola

Tabulka 9.3.3 - 1. stupeň, 2. období (4. - 6. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo		Poznámky
Žák by měl:			
- uplatňovat správné způsoby držení těla, zvládat základní techniku speciálních cvičení, koordinovat techniku cvičení podle pokynů učitele	Cvičení zaměřená na správné držení těla: - průpravná, koordinační, kompenzační, relaxační, psychomotorická, dechová	4.	ČJS – správné držení těla
- zvládat podle pokynů základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti	- zdravotně zaměřená cvičení s využitím pomůcek a vybavení školy	5.	
- zlepšovat svou tělesnou zdatnost, pohybový projev a správné držení těla	Cvičení zaměřená na protažení a posílení svalstva, dýchání	5.	Hv, ŘDv – dechové cvičení
- rozvíjet základní pohybové dovednosti podle svých možností a dovedností, reagovat na pokyny k dané činnosti	Cvičení rovnovážná, koordinační a kondiční (chůze, běh, lezení, skoky, poskoky)	4.	
- reagovat na hudbu a rozvíjet pohybové dovednosti podle svých pohybových možností	Základy gymnastiky, průpravná cvičení: - kolébka na zádech, převaly stranou, nácvik kotoulu	6.	
- využívat osvojené pohybové dovednosti při hrách a soutěžích	- chůze po lavičce, změny postojů, poloh		
	Hudebně pohybová cvičení: - rytmická cvičení, vyjádření rytmu pohybem, sladění jednoduchého pohybu s hudbou	4. – 6.	Hv – rytmická hudba
	Základy sportovních her - honičky, závodivé hry	6.	
	- základní manipulace s míčem, nácvik hodů míčem horním obloukem, základy míčových her	5.	
	Sezónní činnosti - turistika (chůze terénem, hry na sněhu, sáňkování, koulování, chůze po sněhu, po kluzké ploše)	4. – 6.	ČJS – poznávání přírody, výlety, vycházky

<ul style="list-style-type: none"> - uplatňovat hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti - rozumět základním termínům tělocvičné terminologie a reagovat na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti 	<p>Hygiena:</p> <ul style="list-style-type: none"> - při sportu, osobní hygiena - vhodné oblečení, obuv - bezpečnost při pohybových činnostech <p>Komunikace v Tv:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povely, signály, vzájemná komunikace při osvojování pohybových činností 	<p>4. – 6.</p> <p>6.</p> <p>4.</p>	<p>ČJS - hygiena</p> <p>Pv – vhodné oblečení</p> <p>OSV – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena, poznávací schopnosti, mezilidské vztahy, komunikace, spolupráce a soutěživost</p> <p>EV – ekosystémy</p>
--	---	------------------------------------	--

Tabulka 9.3.4 - 2. stupeň (7. - 10. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo		Poznámky
Žák by měl:			
- připravit se cíleně na pohybovou činnost a na její ukončení	Cvičení pro správné držení těla:	7.	Vu – lidské tělo
- usilovat o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a zdokonalování základních lokomocí a pohybových dovedností	- cviky protahovací, posilovací, koncentrační a postřehová cvičení	8.	
- využívat základní kompenzační a relaxační techniky, zařazovat do svého pohybového režimu speciální kompenzační cvičení související s vlastním oslabením, snažit se o jejich optimální provedení	- kompenzační, relaxační, dechová a jiná zdravotně zaměřená cvičení s využitím pomůcek a vybavení školy	8.	
- mít odpovídající vytrvalost při korekci zdravotního oslabení	Cvičení pro rozvoj vytrvalosti, posilování:	7.	
- snažit se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti	- chůze, běh	7.	
- zvládat v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a využívat je ve hře, soutěži, při relaxačních činnostech	Základy gymnastických cvičení:	7.	
- dodržovat dohodnutou spolupráci v družstvu při kolektivních hrách	- kolébka, převaly, kotouly, výskoky, seskoky, přeskoky, rovnovážné postoje	8.	
- sledovat určené prvky pohybové činnosti a výkony	Rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou, rytmičkým doprovodem	8.	
- uplatňovat bezpečné chování v přírodě	Základy sportovních her	9.	
	- míčové hry, závodivé hry, honičky	9.	
	Atletika	9.	
	- základy: start, běhy po dráze, hod míčkem, granátem, skok do dálky	9., 10.	
	Sezónní činnosti		
	- základy turistických dovedností, základy		Vu – poznávání přírody

- znát zásady ošetření drobných poranění, umět požádat o pomoc	techniky jízdy na sáňkách, bobech, kole	10.	
- dodržovat základní zásady bezpečnosti a hygieny	Bezpečnost a hygiena	7. – 10.	
	Výchova ke zdraví		
- vědět o významu dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny	Vztahy ve dvojici, kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství	8.	
	Vztahy a soužití v prostředí rodiny, školy, vrstevnické skupiny	8.	Vu – rodina, vztahy v rodině Vv – strom rodiny
- chápat základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím	Režim dne	8.	
	Tělesná hygiena, zásady osobní a intimní hygieny, otužování, význam pohybu pro zdraví	8.	Vu - dospívání Hv – relaxační hudba
	Dětství, puberta, dospívání, tělesné změny	8.	
	Relaxační techniky	9.	
- respektovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků, umět popsat své zdravotní problémy a potíže	Péče o zdraví	8.	
	Chronické onemocnění a úrazy	9.	ŘDv – dramatizace návštěva lékaře
	Preventivní a lékařská péče	8.	
	Chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů	9.	Exkurze poliklinika
- znát správné stravovací návyky a v rámci svých možností dodržovat a uplatňovat zásady správné výživy	Výživa a zdraví, zásady zdravého stravování	8.	
	Vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví (hygiena při jídle)	9.	Pv – pěstování ovoce a zeleniny Vu – zdravý životní styl
- uplatňovat osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy	Ochrana před přenosnými i nepřenositelnými chorobami	9.	
	Nemoci přenosné pohlavním stykem	9.	Naučné programy – video, PC
	Prevence sexuálního chování, antikoncepce, těhotenství	9.	

<ul style="list-style-type: none"> - uplatňovat způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a vědět, kde v případě potřeby vyhledat pomoc 	<p>Bezpečné chování, komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi</p>	<p>8.</p>	<p>ŘDv – dramatizace, scénky</p>
<ul style="list-style-type: none"> - zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí 	<p>Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání</p>	<p>9.</p>	<p>Naučné programy – video, PC</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vědět o souvislosti mezi konzumací návykových psychoaktivních látek a poškozováním zdraví 	<p>Sexuální kriminalita, formy sexuálního zneužívání dětí Šikana a jiné projevy násilí</p>	<p>9. 8.</p>	<p>Besedy - PČR</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vědět o souvislosti mezi konzumací návykových psychoaktivních látek a poškozováním zdraví 	<p>Zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek</p>	<p>9.</p>	<p>Naučné programy – video, PC Besedy</p>
<ul style="list-style-type: none"> - použít důležitá telefonní čísla v případě potřeby pomoci 	<p>Přenosné nemoci – HIV/AIDS, hepatitida a pohlavní choroby</p>	<p>9.</p>	<p>Poč - číslice</p>
<ul style="list-style-type: none"> - řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech 	<p>Důležitá telefonní čísla</p>	<p>8.</p>	<p>Poč - číslice</p>
<ul style="list-style-type: none"> - řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech 	<p>Dotržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví za mimořádných událostí (povodně, požár, sněhová kalamita, evakuace školy)</p>	<p>9.</p>	<p>Naučné programy – video, PC OSV – rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu, poznávací schopnosti, mezilidské vztahy, komunikace, spolupráce a soutěživost</p>
<ul style="list-style-type: none"> - řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech 	<p>Osobní bezpečí, chování v krizových situacích (chování při požáru, poplach)</p>	<p>9.</p>	<p>MkV – kulturní rozdíly, lidské vztahy EV – ekosystémy</p>

10. Pracovní a výtvarná výchova

10.1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Pracovní a výtvarná výchova je složená integrací: vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a vzdělávacího oboru Výtvarná výchova.

Tabulka 10.1.1 - Počet vyučovacích hodin

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
<i>Člověk a svět práce</i>	3	3	3	4	4	4	5	5	6	6	43
<i>Výtvarná výchova</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Pracovní a výtvarná výchova	4	4	4	5	5	5	6	6	7	7	53

10.2. Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zvládnutí úkonů souvisejících se sebeobsluhou
- rozvoji motoriky, získání základních manuálních zručností a vytváření pracovních dovedností a návyků
- překonávání obtíží a dokončování pracovních úkolů
- práci v kolektivu a odpovědnosti za své i společné výsledky práce
- osvojení dovedností k praktickému užívání a zacházení s předměty denní potřeby, s vhodně zvolenými nástroji, pomůckami a drobným nářadím
- porozumění zadaným jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností, které napomáhají k využití volného času
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci
- využívání a rozvíjení tvořivých schopností a dovedností
- rozvíjení pozitivního vztahu k umění a jeho vnímání
- rozvíjení estetického cítění a vnímání prostředí
- poznávání národní kultury

10.3. Vyučovací předmět: Pracovní a výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tabulka 10.3.1 - Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Pracovní a výtvarná výchova	4	4	4	5	5	5	6	6	7	7+3	56

Vyučovací předmět Pracovní a výtvarná výchova je jeden ze stěžejních vzdělávacích oborů ve vzdělávání žáků s mentálním postižením. Zahrnuje široké spektrum pracovních činností, které vedou žáky k získání souboru vědomostí, základních pracovních dovedností a návyků v různých oblastech lidské činnosti. Cíleně se zaměřuje a systematicky ovlivňuje rozvíjení motorických schopností, manuálních dovedností a návyků žáků a tím přispívá k jejich co nejsamostatnějšímu zapojení do každodenního života a umožňuje jim přípravu na vykonávání jednoduchých pracovních činností.

Žáci se učí pracovat samostatně i v týmu a vážit si práce své i druhých. Seznamují se s různými materiály, s funkcí a užíváním vhodných pomůcek a nářadí. Předmět je realizován v průběhu celého základního vzdělávání od prvního do desátého ročníku. V 9. a 10. ročníku podle schopností žáků zařazujeme předprofesní přípravu.

Předmět Pracovní a výtvarná výchova zahrnuje prostředky výtvarného jazyka. Prostřednictvím tvůrčích činností zaměřených na vnímání, tvorbu a interpretaci se rozvíjí smyslové vnímání, estetické cítění, tvořivost, schopnost vyjadřovat emoce, představy, pocity a zkušenosti. Pomáhá uplatňovat neverbální komunikaci a zlepšovat jemnou motoriku. Velký důraz klademe na motivaci a respektování individuálních potřeb každého žáka.

Obsah vzdělávací oblasti je rozdělen na tematické okruhy:

- Sebeobsluha
- Pěstitelské práce
- Práce v domácnosti
- Práce s drobným materiálem
- Práce montážní a demontážní
- Práce s technickými materiály
- Výtvarná výchova

Ve všech tematických okruzích žáky soustavně vedeme k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V rámci praktických cvičení se žáci seznamují s konkrétními jednoduchými pracovními činnostmi.

Tematický okruh *Sebeobsluha* se vyučuje pouze na 1. stupni základního vzdělání. Žáky vede k osvojení si základních hygienických návyků a osobní hygieny. Zahrnuje oblékání a svlékání oděvů, obouvání a výběr vhodného oblečení podle počasí a činnosti. Učí se pečovat o své věci a uklízet.

V tematickém okruhu *Pěstitelské práce* se žáci učí pěstovat pokojové i zahradní rostliny, zeleninu a ovoce, sázení a skladování. Získají poznatky o léčivých rostlinách, o jedovatých rostlinách a alergiích a učí se chovat domácí zvířata.

Tematický okruh *Práce v domácnosti* zahrnuje základy stolování, práce s drobným kuchyňským náčiním a bezpečnost práce s nimi a úklidové práce.

Tematický okruh *Práce s drobným materiálem* se vyučuje pouze na 1. stupni základního vzdělání. Žáci se učí pracovat s drobným materiálem, používat pracovní pomůcky a nástroje.

V tematickém okruhu *Práce montážní a demontážní* se žáci učí manipulovat se stavebnicí, pracovat podle návodu a jednoduché předlohy, provádět údržbu předmětů.

Tematický okruh *Práce s technickými materiály* se vyučuje pouze na 2. stupni základního vzdělání. Učí žáky pracovat s různými materiály a nářadím. Seznámí je s jednoduchými pracovními operacemi a postupy.

V tematickém okruhu *Výtvarná výchova* se žáci učí rozvíjet grafomotoriku, prezentaci výrobků, rozvíjí svoji tvořivost a představivost.

Součástí předmětu jsou průřezová témata:

OSV

- OR - rozvoj schopností poznávání
- sebepoznání a sebepojetí
- seberegulace a sebeorganizace

- SR - poznávací schopnosti
- mezilidské vztahy
- spolupráce a soutěživost

MkV

- lidské vztahy

EV

- ekosystémy
- základní podmínky života

Tabulka 10.3.2 - 1. stupeň 1. období (1. – 3. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
Žák by měl:	Sebeobsluha		
- zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti	Osobní hygiena, umývání rukou a obličeje, čištění zubů, používání kapesníku, hřebenu, správné používání WC	1.	ČJS – názvy věcí a pojmů
- zvládnout oblékání a svlékání oděvu, skládání a uložení oděvu, obouvání	Svlékání a oblékání prádla a oděvů, rozepínání a zapínání knoflíků, zdrhovadel, háčků, obouvání a zouvání obuvi	2., 3.	
- udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí	Péče o osobní věci a školní pomůcky Úprava prostředí třídy, zachování čistoty	2. 3.	
	Pěstitelské práce		
- provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích	Základní podmínky pro pěstování rostlin, výživa rostlin	2.	Vycházky po přírodě
- pečovat o nenáročné rostliny v bytě i na zahradě	Zalévání pokojových rostlin a rostlin na pozemku	2.	Hv – písňe s tematikou sázení, pěstování, rostlin
- používat lehké zahradní náčiní	Práce se zahradnickým náčiním (hrábě, motyčka)	3.	
	Hrabání listí	3.	
	Práce v domácnosti		
- připravit jednoduchý pokrm	Mazání chleba, rohlíků máslem a džemem	1.	ČJS – vybavení kuchyně, názvy
- upravit stůl pro jednoduché stolování	stolování ve třídě a ve školní jídelně, Jednoduchá úprava stolu	2.	
- chovat se vhodně při stolování	Pravidla správného stolování	3.	
- orientovat se v základním vybavení kuchyně	Základní vybavení kuchyně	3.	
- zvládat drobné úklidové práce	Pomoc při prostírání a sklizení nádobí	3.	
	Práce s drobným materiálem		
- třídit různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru a barev	Drobné materiály a jejich užití	1.	
- zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a	Základní manuální dovednosti	1.	Vv - materiály

<p>pomůckami</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - pracovat podle slovního návodu - zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi - zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu - rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních - uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech a umět používat barvy - umět používat a správně držet pastelky, tužky, fixy, štětec 	<p>Výroba předmětů z různých materiálů</p> <p>Slovní návod</p> <p>Práce montážní a demontážní</p> <p>Plošné a prostorové stavebnice</p> <p>Výtvarná výchova</p> <p>Rozeznat křídou, pastelku, tužku, štětec</p> <p>Hra s barvou (prstové, temperové barvy, otisky listů, květů)</p> <p>Roztírání barev (dlaní, otisk ruky, prstu)</p> <p>Hra s linií</p> <p>Umělecká produkce (malba, kresba, ilustrace hračky, objekty)</p> <p>Kresba tvarově nenáročných předmětů</p> <p>Malba s cílem přiřazovat barevné skvrny k něčemu (obláček – modrý, tráva – zelená)</p> <p>Grafomotorika (vodorovné, svislé a šikmé čáry, vinutí klubička)</p>	<p>2.</p> <p>3.</p> <p>1. – 3.</p> <p>1.</p> <p>1.</p> <p>1.</p> <p>2.</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>3.</p> <p>1.</p>	<p>Poč – měření, tvary</p> <p>Vv, Poč</p> <p>ČJS – listy</p> <p>OSV – rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, poznávací schopnosti</p> <p>Poč – tvary předmětů</p> <p>Ps – uvolňovací cviky</p>
---	--	--	---

Tabulka 10.3.3 - 1. stupeň, 2. období (4. – 6. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
Žák by měl:	Sebeobsluha		
- pečovat o své tělo, svůj zevnějšek i své osobní věci	Sprchování, mytí celého těla	4.	
- zvládat běžnou údržbu oděvu i obuvi	Skládání oděvů na určené místo, věšení na ramínko	5.	ČJS – názvy věcí a pojmů
	Čištění a ukládání obuvi	5.	
- dodržovat zásady účelného oblékání	Péče o zevnějšek, účelné oblékání	6.	
	Pěstitelské práce		
- znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin	Podmínky pro život rostlin (voda, světlo, teplo, půda)	4.	Tv - vycházky do přírody
- ošetřovat a pěstovat nenáročné pokojové i venkovní rostliny	Pěstování rostlin na zahradě (okrasné rostliny, zelenina)	5.	
- volit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	Pěstování pokojových rostlin	4.	Vv – malování rostlin, sušení a lepení
	Ošetřování pokojových rostlin, zalévání, kypření půdy, omývání listů	5.	
- vědět o léčivkách i jedovatých rostlinách	Léčivky a jedovaté rostliny	6.	
- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci s rostlinami na zahradě	Zásady bezpečné práce s rostlinami	6.	
	Práce v domácnosti		
- znát základní vybavení kuchyně	Základní vybavení kuchyně	4.	ČJS – kuchyňské spotřebiče, náčiní
- připravit jednoduché pohoštění	Prostírání, sklizení nádobí	5.	
- dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování při stolování	Základy vaření (čaj, mléko, vajíčka)	5.	
	Dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování při stolování	4.	
- uplatňovat zásady správné výživy	Potraviny, výběr, nákup a skladování	6.	nákup potravin
- zvládat práci s jednoduchými kuchyňskými nástroji	Bezpečnost při zacházení s kuchyňskými pomůckami	5.	
	Práce s drobným kuchyňským náčiním	6.	
- vědět jakým způsobem udržovat pořádek	Drobné úklidové práce, utírání prachu, mytí	6.	

<p>v bytě, ve třídě</p> <ul style="list-style-type: none"> - udržovat pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržovat základy hygieny a bezpečnosti - práce v domácnosti 	<p>nádobí, zametání, vysávání, stlaní postele</p>	<p>4.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - udržovat pořádek na pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce - volit vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu - pracovat podle předlohy a vytvářet přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z drobných materiálů 	<p>Práce s drobným materiálem</p> <p>Pracovní pomůcky a nástroje, funkce a využití</p>	<p>4.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - využívat při tvořivých činnostech vlastní fantazii i prvky lidových tradic 	<p>Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce</p>	<p>4.</p>	<p>Poč – měření, tvary, práce s pravítkem</p>
<ul style="list-style-type: none"> - udržovat pořádek na svém pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce - spojovat a rozpojovat různé jednoduché předměty - provádět při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž - práce podle slovního návodu a jednoduché předlohy 	<p>Užití některých jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů</p> <p>Lidové zvyky, tradice, řemesla</p> <p>Práce montážní a demontážní</p> <p>Zásady hygieny a bezpečnosti práce</p>	<p>5.</p>	<p>ČJS – zvyky, tradice</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovat, porovnávat, třídít a pojmenovat linie, barvy, tvary, objekty, a uplatnit je podle svých schopností při vlastní tvorbě 	<p>Montáž a demontáž jednoduchých předmětů</p> <p>Sestavování jednoduchých modelů</p> <p>Práce podle slovního návodu a jednoduché předlohy</p> <p>Výtvarná výchova</p> <p>Třídění a pojmenování výtvarných symbolů</p>	<p>5.</p>	<p>Poč – práce se stavebnicí</p>
	<p>6.</p>	<p>6.</p>	<p>Čt – přečíst návod</p>
	<p>4.</p>	<p>4.</p>	<p>Poč – geometrické tvary a obrazce OSV – rozvoj schopností</p>

<ul style="list-style-type: none"> - umět používat pastelky a křídly - umět pracovat s vodovými barvami - při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie - seznámit se s paletou a temperovými barvami, plastelínou a moduritem, keramickou hlinou - vyjádřit pocit z vnímání vlastní tvůrčí činnosti (mimoslovně, graficky) 	<p>Kreslení předmětů vycházejících:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z kruhu (míč, sněhulák, klubíčka) - ze čtverce (utěrky, kapesníky, polštáře) - z obdélníku (ručníky, okna) <p>Schematické kreslení zvířat Dekorativní práce a prostorové práce Modelování z plastelíny a moduritu, z keramické hlíny Hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních</p>	<p>4. 4. 5. 6. 5. 6.</p>	<p>poznávání, sebepoznání a sebepojetí, poznávací schopnosti, mezilidské vztahy, spolupráce a soutěživost MkV – lidské vztahy EV – ekosystémy, základní podmínky života ČJS – zvířata, předměty ČJS – umět se vyjádřit, sdělit své emoce, názory</p>
--	--	--	--

Tabulka 10.3.4 - 2. stupeň (7. – 10. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
Žák by měl:	Pěstitelské práce		
- volit vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin	Základní podmínky pro pěstování rostlin	7.	Vu – rostliny
- pěstovat a ošetřovat květiny v interiéru a využívat je k výzdobě	Výživa rostlin	7.	Vv – malování rostlin
- znát hlavní zásady pěstování zeleniny	Příprava půdy k setí a sázení, rytí, kopání, kypření, příprava sadby	7.	
- používat vhodné pracovní pomůcky při práci na zahradě	Pletí záhonů, přihnojování	8.	
	Pěstování vybraných druhů zeleniny, sklizeň, skladování, konzervování	8.	Vv malování zeleniny, ovoce
	Pěstování pokojových květin a okrasných rostlin	8.	Hv – písnička s tematikou sklizení ovoce
	Využití květin v interiéru, aranžování a jednoduchá vazba	9.	
- znát běžné druhy ovoce	Druhy ovoce, sklizeň, třídění a skladování	7.	
- seznámit se s běžnými léčivými rostlinami a znát nebezpečí jedovatých rostlin	Léčivé rostliny a zdraví člověka, jedovaté rostliny, alergie	10.	Hv – písničky o zvířatech
- vědět o způsobu chovu drobných zvířat a znát zásady bezpečného kontaktu se zvířaty	Chov zvířat v domácnosti, hygiena a bezpečnost při kontaktu se zvířaty	9.	
- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce na zahradě	Hygiena a bezpečnost práce na zahradě	7. – 10.	
	Práce v domácnosti		
- zvládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti	Údržba a úklid v domácnosti, úklidové prostředky, postupy	7.	
- používat vhodné prostředky při práci v domácnosti	Údržba oděvu a textilií, postupy	7.	
- používat základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhovat spotřebiče	Elektrické spotřebiče, funkce a užití, ovládání, ochrana a údržba, bezpečnost provozu	9.	

<ul style="list-style-type: none"> - připravit pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy - dodržovat základní principy stolování a obsluhy u stolu - dodržovat základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při zacházení s elektrospotřebiči a používanými prostředky 	<p>Nebezpečí úrazu elektrickým proudem Potraviny, skupiny potravin, nákupy a uchovávání potravin Příprava teplých a studených jídel dle zásad správné výživy s ohledem na individuální schopnosti žáků Stolování, jednoduché prostírání, zdobné prvky a květiny na stole Chování u stolu</p>	<p>9. 8. 8., 9. 9. 10.</p>	<p>Poč – nakupování, hra na obchod, počítání Tv – výchova ke zdraví – potraviny, uchovávání</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovat různé druhy materiálů - dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy - zvládat jednoduchou montáž a demontáž při práci se stavebnicemi - provádět údržbu jednoduchých předmětů - sestavovat podle návodu, plánu jednoduchý model 	<p style="text-align: center;">práce montážní a demontážní</p> <p>Druhy materiálů Bezpečnost práce, hygiena Stavebnice konstrukční, elektrotechnické Sestavování modelů - montáž a demontáž Údržba předmětů Práce s návodem, předlohou</p>	<p>7. 7. 8. 8. 9. 10.</p>	<p>Poč - stavebnice Čt – přečíst návod</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovat různé druhy materiálů - dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím - získat základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech - vybrat a správně používat vhodné pracovní 	<p style="text-align: center;">Práce s technickými materiály</p> <p>Práce s různým materiálem podle podmínek a vybavení školy: materiály, vlastnosti, užití v praxi (dřevo, kov, plasty) Bezpečnost práce, hygiena Základní materiály Pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční</p>	<p>7. 7. 8. 8.</p>	<p>OSV – rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, mezilidské vztahy, spolupráce a soutěživost MkV – lidské vztahy EV – základní podmínky života Vu – materiály</p>

<p>nástroje a pomůcky</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvolit vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu - orientovat se v jednoduchých pracovních postupech a návodech - uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizovat svůj tvůrčí záměr - uplatňovat linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívat jejich vlastnosti a vztahy - při vlastní tvorbě vycházet ze svých zkušeností a představ - hledat a zvolit pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy s dopomocí učitele 	<p>opracování</p> <p>Základní dovednosti ručních prací</p> <p>Řemesla a tradice</p> <p>Jednoduché pracovní operace a postupy</p> <p style="text-align: center;">Výtvarná výchova</p> <p>Realizace, vlastní tvorba</p> <p>Kresba a malba s náměty ze života</p> <p>Hra s výtvarnými prvky, dekorativní členění plochy (obkládačka, návrh obalu knihy, CD, trička)</p> <p>Seznámení se základními druhy výtvarného umění (využití emocionálního působení uměleckého díla, rozvíjení empatie)</p> <p>Seznámení s ukázkami z dětských knih</p>	<p>9.</p> <p>10.</p> <p>9.</p> <p>8.</p> <p>8.</p> <p>7.</p> <p>9.</p> <p>10.</p>	<p>Vv – řemesla, tradice</p> <p>Ekologie</p> <p>Vu – vyjadřování názoru, pocitů</p> <p>Návštěva výstavy, exkurze</p>
---	---	---	--

11. Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Ve škole jsou také vzděláváni žáci, kteří mají závažné mentální postižení zpravidla spojené s dalšími závažnými poruchami motoriky, komunikačních schopností a s dalším zdravotním omezením. Hlavním obsahem vzdělávání je sebeobsluha, hygiena a stravování. Snahou je, aby si žáci osvojili elementární vědomosti, dovednosti a návyky, které jim umožní získat určitou míru soběstačnosti. Každá osvojená dovednost se následně projeví ve zlepšení kvality života těchto žáků i jejich nejbližšího okolí.

Vzdělávání má odlišné metody práce, vyžaduje speciálně upravené podmínky odpovídající potřebám žáků a závažnosti jejich postižení, proto uplatňujeme netradiční speciální metody, které nám pomáhají překonávat komunikační bariéry, jsou to především alternativní a augmentativní systémy komunikace: Bliss, Makaton, VOKS. Ve třídě je žákům k dispozici speciálně vybavený počítač: alternativní myš Big Track, Clevy klávesnice s krytem, doteková obrazovka a speciální programy pro výuku: Altík, Méd'a čte, počítá. Ve třídě je odpočinkový koutek s relaxačním vakem, válenda a pro žáky se somatickým postižením máme speciální nastavitelné křeslo s podložkou pro práci.

Žáci s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami, kterým bylo stanoveno plnění školní docházky, jsou v naší škole integrováni mezi žáky se středně těžkým postižením. Pro tyto žáky také vytváříme individuální vzdělávací plán vycházející z ŠVP ZŠS díl II vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami.

Vnitřní členění třídy vychází z úrovně individuálních schopností a potřeb žáků, a ty jsou také určující pro obsah vzdělávání. Režim dne je rozdělen na pravidelné střídání výuky, odpočinku a hry, které odpovídá možnostem zatížení žáků. Při vzdělávání se snažíme vytvořit atmosféru jistoty a bezpečí jako základ pro vytváření vztahů.

11.1. Výchovné a vzdělávací strategie

Cíle vzdělávání v ZŠ speciální

U žáků s těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a autismem nelze předpokládat dosažení cílů základního vzdělávání. Psychické funkce, zejména pozornost a paměť, jsou málo rozvinuty, a tyto je třeba postupně rozvíjet. Jedná se o rozvoj základních komunikačních dovedností, pohybové samostatnosti, základů sebeobsluhy a soběstačnosti. Důležitá je kultivace osobnosti žáků, rozvíjení jejich estetického cítění a zájmů, výtvarných a hudebních schopností a nejjednodušších pracovních dovedností.

Usilujeme o naplnění těchto cílů:

- vést žáky k osvojení základních hygienických návyků a činností týkajících se sebeobsluhy
- rozvíjet pohyblivost žáků a snažit se o dosažení co nejvyšší možné míry jejich samostatnosti a orientace ve vztazích k okolí
- vést žáky k rozvíjení komunikačních dovedností využíváním systémů alternativní a augmentativní komunikace
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony
- vést žáky k vytváření pozitivních vztahů ke spolužákům a k začlenění do kolektivu
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako samostatné osobnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city

- rozvíjet žákovu pozornost, vnímavost a poznání

Vzhledem k závažnému postižení je kladen důraz především na klíčové kompetence komunikativní, sociální a personální, pracovní. Základních klíčových kompetencí žáci dosahují pouze za přispění a dopomoci druhé osoby.

Tabulka 11.1.1 klíčové kompetence

Klíčové kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí
Kompetence k učení	
<p>Žák dle svých schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat - pozná a rozlišuje základní piktogramy - pozná tiskací písmena - napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti - používá učební pomůcky 	<ul style="list-style-type: none"> - vycházíme z denních situací, aktuálních potřeb žáků, používáme speciální metody a techniky (psychomotorická cvičení, strukturované učení, prvky muzikoterapie, arteterapie, dramaterapie, prvky otevřeného učení, prvky dramatické výchovy) - připravujeme žáky na běžné životní situace (modelové situace, praktické pracovní činnosti, prvky dramatické výchovy) - respektujeme individuální zvláštnosti každého žáka, a na základě doporučení SPC vypracujeme pro žáky IVP ve spolupráci se zákonnými zástupci
Kompetence k řešení problémů	
<p>Žák dle svých schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - řeší známé situace na základě nápodoby či opakování - chápe a plní jednoduché příkazy - orientuje se v okolním prostředí - orientuje se v časovém režimu dne - překonává pocity strachu 	<ul style="list-style-type: none"> - vytváříme u žáků představy o možnostech řešení určitých situací (prvky dramatické výchovy, manipulace, hra) - poskytujeme přiměřený stupeň pomoci žákům při řešení úkolů, situací, problémů - při nácviku určitých situací využíváme okamžité dění ve třídě - otevřeností a atmosférou vzájemné důvěry vytváříme žákovi prostor ke sdělování vlastních radostí a starostí

Kompetence komunikativní	
<p>Žák dle svých schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace - reaguje na své jméno - reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas - vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky - dokáže pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem 	<ul style="list-style-type: none"> - ke vzájemné komunikaci využíváme všechny dostupné prostředky alternativní a augmentativní komunikace (piktogramy, fotografie, voks, makaton, strukturované učení) - formou her podněcujeme žáky k dodržování základních komunikačních pravidel - poskytujeme žákovi dostatečný časový prostor k vyjádření - navozujeme příležitosti a podporujeme komunikaci mezi spolužáky, učiteli, vrstevníky (přestávky, společné hodiny, společné akce školy, školní výlety)
Kompetence sociální a personální	
<p>Žák dle svých schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla - zná členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí - rozlišuje osoby různého pohlaví (chlapec — dívka, muž — žena) - navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím - spolupracuje se svými učiteli a spolužáky - chová se zdrženlivě k neznámým osobám 	<ul style="list-style-type: none"> - společně si stanovujeme pravidla chování a vzájemného soužití ve třídách - spolupracujeme s rodinou žáka, komunikujeme s rodiči, navozujeme partnerství mezi učiteli a rodiči - kultivujeme osobnost žáka působením na jeho chování tak, aby nekladlo mimořádné nároky na jeho okolí rozvíjením estetického cítění a jejich zájmů. - podporujeme vzájemnou podporu a pomoc mezi spolužáky, vrstevníky (společné hodiny, tematická výuka, účast na školních akcích)

Kompetence pracovní	
<p>Žák dle svých schopností:</p> <ul style="list-style-type: none">- zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny- poznává a používá předměty denní potřeby- rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje- využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály- podílí se na jednoduchých praktických činnostech	<ul style="list-style-type: none">- pravidelně zařazujeme nácvik nebo procvičování hygienických návyků a sebeobslužných činností- manuální činnosti vybíráme pro jednotlivé žáky dle jejich individuálních schopností, dosažené zručnosti, úrovně motoriky a míry jejich postižení- podněcujeme u žáků samostatnost při jednotlivých činnostech (názor, návod, procesní schéma)- odvedenou práci hodnotíme pozitivně, hodnotíme snahu, úsilí, pokrok

11.2. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata jsou realizována dle individuálních možností a schopností žáka formami:

- začleněním obsahu tematických okruhů průřezového tématu do vyučovacího předmětu (přesahy, vazby);
- formou projektů pořádaných v průběhu školního roku

V etapě základního vzdělávání ŠVP ZŠS jsou vymezena tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova

11.3. Učební plány

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Celkem předměty	Celkem za oblast	Z toho DČD
Člověk a komunikace	Rozumová a řečová výchova	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	50	-
Člověk a jeho svět	Smyslová výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	40	-
Umění a kultura	Hudební výchova	1+2	1+2	1+2	1+2	1+2	1+2	1+2	1+2	1+2	1+2	30	30	20
Člověk a zdraví	Pohybová výchova	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	60	60	-
Člověk a svět práce	Pracovní a výtvarná výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30	30	-
Týdenní časová dotace		21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	210	210	-
Z toho DČD		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2			20

11.4. Poznámky k učebnímu plánu

Vzdělávací oblast Člověk a komunikace je složená integrací dvou vzdělávacích oborů: Rozumová výchova a Řečová výchova a je vyučován v předmětu nazvaném Rozumová a řečová výchova, od 1. do 10. ročníku jí náleží 5 hodin týdně.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět obsahuje jeden vzdělávací obor Smyslová výchova.

Vzdělávací oblast Umění a kultura obsahuje jeden vzdělávací obor Hudební výchova. Vyučovací předmět využívá disponibilní časovou dotaci 2 hodiny týdně. Jsou jí věnovány celkem 3 vyučovací hodiny týdně.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví zahrnuje jeden vzdělávací obor: Pohybová výchova. Od 1. do 10. ročníku jí náleží 6 vyučovacích hodin týdně.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce obsahuje jeden vyučovací předmět Pracovní a výtvarná výchova, který vznikl integrací vzdělávací oblasti Umění a kultura, obor Výtvarná výchova a vzdělávacím oborem Pracovní výchova. Pro pracovní vyučování jsou využity 2 hodiny týdně, výtvarné výchově je věnována vždy ve všech ročnících 1 hodina týdně.

Pracovní vyučování se vyučuje u všech žáků bez rozdílu, pouze s přihlédnutím k jejich individuálním možnostem. Nevyučuje se v oddělených skupinách chlapců a dívek. K dispozici je školní dílna, kabinet s pomůckami pro pracovní vyučování, cvičná kuchyně a školní pozemek.

11.5. Použité zkratky vyučovacích předmětů

Rozumová a řečová výchova – RŘv

Smyslová výchova – Sv

Hudební výchova – Hv

Pohybová výchova – Phv

Pracovní a výtvarná výchova – PVv

12. Člověk a komunikace

12.1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Tabulka 12.1.1 Počet vyučovacích hodin

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
<i>Rozumová výchova</i>	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30
<i>Řečová výchova</i>	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Rozumová a řečová výchova	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50

Vzdělávací oblast Člověk a komunikace má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Vzdělávací obor Rozumová výchova umožňuje žákům najít a rozvíjet vhodnou formu komunikace s okolím. Prostředkem vzdělávání není psané slovo a často ani mluvená řeč. Jsou využívány různé formy augmentativní a alternativní komunikace, které vedou k osvojení dovedností dorozumívání se s okolím a vytváření pocitu jistoty a bezpečí, který kontakt se sociálním okolím přináší.

Vzdělávací obor Řečová výchova zahrnuje tematický okruh Rozvíjení komunikačních dovedností, který je nástrojem funkčního dorozumívání žáků. Vede žáky k rozvíjení slovní zásoby, řečových schopností, komunikačních dovedností, k vnímání a chápání různých jazykových sdělení. Rozvíjení řečových dovedností ovlivňuje rozvoj poznávacích, citových i volních vlastností žáků.

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a komunikace se realizuje ve vyučovacím předmětu Rozumová a řečová výchova, který vznikl integrací dvou vzdělávacích oborů: Rozumová výchova a Řečová výchova. Je vyučován od prvního do desátého ročníku základního vzdělávání.

12.2. Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení rozumových schopností na optimální možnou úroveň
- uplatňování základních hygienických a sebeobslužných dovedností a rozvíjení samostatnosti při každodenních činnostech
- rozvíjení řečových schopností, případně osvojení komunikačních dovedností za použití netradičních metod komunikace (např. sociální čtení, piktogramy, nonverbální komunikační metody)
- osvojení základů orientace
- rozvíjení poznávacích schopností
- osvojení základů psaní hůlkového písma

12.3. Vyučovací předmět: Rozumová a řečová výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tabulka 12.3.1 Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Rozumová a řečová výchova	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50

Vyučovací předmět Rozumová a řečová výchova vznikl integrací dvou vzdělávacích oborů: Rozumová výchova a Řečová výchova. Je vyučován od prvního do desátého ročníku základního vzdělávání.

V Rozumové a řečové výchově je snaha o dosažení a rozvíjení rozumových a komunikativních schopností žáků na optimální možnou úroveň.

Obsah vzdělávacího oboru Rozumová a řečová výchova je rozdělen na tematické okruhy:

- Rozvíjení poznávacích schopností
- Rozvíjení logického myšlení a paměti
- Rozvíjení grafických schopností
- Rozvíjení komunikačních dovedností

Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých okruhů vzájemně prolíná. Vzdělávací obor vede žáky k rozvíjení slovní zásoby, řečových schopností, komunikačních dovedností, k vnímání a chápání různých jazykových sdělení. Rozvíjení řečových dovedností ovlivňuje rozvoj poznávacích, citových i volních vlastností žáků.

Pro žáky, u nichž je verbální komunikace omezena nebo zcela nemožná a vzdělávání běžně užívanými metodami není možné, jsou určeny augmentativní a alternativní komunikační systémy. Tyto systémy jim napomáhají překonávat komunikační bariéry, dorozumívat se a komunikovat se svým okolím, vyjadřovat svoje pocity, přání a reagovat na podněty.

Využití netradičních speciálních metod a technik umožňuje žákům přístup ke vzdělání a jeho zvládnutí v rámci individuálních možností.

Hlavní cíle vyučovacího předmětu:

- rozvíjení řečových schopností a myšlení
- srozumitelné vyjadřování ústní formou a kultivovaný projev v běžných situacích
- dorozumívání v běžných komunikačních situacích, sdělování názoru
- osvojení techniky čtení dle individuálních možností žáků

Tabulka 12.3.2 - 1. – 10. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
Žák by měl:	Rozvíjení poznávacích schopností		
- pojmenovat části svého těla, případně na ně ukázat	Vlastní osoba; znát a používat vlastní jméno, oslovení; části těla a jejich pojmenování	1. - 2.	PVv – modelujeme, obtahujeme písmena, malujeme
- reagovat na oslovení jménem, znát své jméno - znát členy své rodiny	Rodina, členové rodiny, jména členů rodiny	1. – 2.	Sv – sluchové vnímání – reagovat na své jméno, hlasy ze svého nejbližšího okolí
- poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem	Škola, třída, seznámení s budovou, orientace ve třídě, v budově, školní pomůcky Vztahy ve škole, spolužáci (rozlišení chlapec – dívka), učitelé	1. – 2. 3. - 4.	Sv – rozlišování podle hlasu
- orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; vnímat prostor - vnímat různé podněty a reagovat na ně	Prostorová orientace; časová orientace (roční období, části dne)	4. -5.	
	Poznávání různých činností, předmětů a zvířat na obrázcích, modelech, ve skutečnosti Třídění a řazení předmětů podle různých kritérií	1. -5. 4. -6.	Sv – hmatové vnímání – rozlišování tvarů, povrchů PVv – modelování, práce s papírem, dřevem, kovem
- poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti	Sebeobslužné, hygienické a stravovací návyky; péče o zdraví	1. -5.	Phv – sebeobsluha, hygienické návyky
- řadit obrázky podle zadaných kritérií	Sociální čtení – poznávání běžně používaných symbolů; sociální počty – poznávání peněz, porovnávání peněžních částek, čtení cen výrobků	1. -6. 7. -10.	
- vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže	Psychomotorické hry		Phv – dramatizace pohádek

<ul style="list-style-type: none"> - koncentrovat se na určitou činnost - rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků 	<p>Rozvíjení logického myšlení a paměti Manipulační činnosti Vytváření asociací (slovo = osoba, věc, činnost), zobecňování (jablka, hrušky = ovoce), konkretizace (ovoce = jablko, hruška), abstrakce – barva, počet, negace, příčinné souvislosti Porovnávání a rozlišování předmětů podle různých znaků</p>	<p>1. -3. 4. -6. 7. -10.</p>	<p>Sv – hmatové vnímání PVv – modelování, práce s papírem, dřevem, kovem</p>
<ul style="list-style-type: none"> - zvládnout složení dějových obrázků - orientovat se na stránce, na řádku - číst vybraná písmena a krátká slova - opakovat slova a krátké říkanky; reprodukovat krátký text; vyprávět podle obrázku 	<p>Základní časové vztahy – nyní, předtím, potom, dnes, včera, zítra Orientace v čase – denní doby, činnosti v určitou denní dobu, roční období Návik čtení – globální metoda, sociální čtení, piktogramy, říkanky, básničky, krátké texty</p>	<p>8. -10. 5. -10. 1. -6.</p>	<p>Sv – zrakové vnímání – rozpoznat denní dobu podle činnosti</p>
<ul style="list-style-type: none"> - přiřazovat číslíce počtu prvků 	<p>Představy počtu, vytváření představ; posloupnost čísel, porovnávání a přiřazování číslíc</p>	<p>6. -10.</p>	<p>Puzzle, pexesa, PC programy (Terasoft)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - uchopit a podržet podaný předmět - uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní - nakreslit různé druhy čar - poznat grafickou podobu písmen - napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslíc 	<p>Rozvíjení grafických schopností Rozvíjení hrubé i jemné motoriky, cvičení dlaní, prstů, uchopování předmětů Uvolňovací cvičení ruky, prstů, manipulační činnosti s předměty Oblouky – horní, dolní; svislé a šikmé čáry oběma směry; vlnovky, smyčky Písmena – pojem, tvarové prvky tiskacích písmen; první písmeno jména, ukázaného předmětu</p>	<p>1. -5. 1. -5. 3. -7. 8. -10.</p>	<p>Phv – cvičení hrubé motoriky</p>

<p>- poznat základní geometrické tvary</p>	<p>Hůlkové písmo Číslice</p>	<p>8. -10. 8.</p>	
<p>- reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby - vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně, gesty</p>	<p>Rozvíjení komunikačních dovedností Tvorba a rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií</p>	<p>1. -10.</p>	<p>Sv – zrakové vnímání, diferenciacce</p>
<p>- snažit se o správné dýchání</p>	<p>Oromotorika, cviky rtů a jazyka, cvičení mluvidel; dechová a fonační cvičení, nácvik správného dýchání</p>	<p>1. -5.</p>	
<p>- znát své jméno a reagovat na oslovení jménem</p>	<p>Sluchová a intonační cvičení, akustická diferenciacce, napodobování hlasů a zvuků</p>	<p>1. -5.</p>	<p>Sv – sluchové cvičení</p>
<p>- znát jména nejbližších osob a spolužáků - umět pozdravit, poděkovat – verbálně nebo gesty</p>	<p>Fonetická cvičení, nácvik hlásek a slov; spontánní a jednoduché tematické rozhovory Kinetické hry zaměřené na jemnou motoriku</p>	<p>2. -6. 7. -10.</p>	<p>Phv – kinetické hry</p>
<p>- sdělit svá přání a potřeby – verbálním nebo nonverbálním způsobem</p>	<p>Systémy augmentativní a alternativní komunikace</p>	<p>6. -10.</p>	
<p>- využívat komunikační počítačové hry</p>	<p>Počítačové programy zaměřené na rozvoj komunikace</p>	<p>9.,10.</p>	<p>PC - programy</p>

13. Člověk a jeho svět

13.1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Tabulka 13.1.1. Počet vyučovacích hodin

Předmět	Ročník										Celkem	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.		
Smyslová výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět pomáhá žákům poznávat své nejbližší okolí a utvářet si k němu citový vztah. Žáci si osvojují vhodné chování a jednání, učí se chápat rozdílnosti mezi jednotlivci, tolerovat je, navzájem si pomáhat a spolupracovat.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět rozvíjí psychické funkce prostřednictvím smyslového vnímání. Cílevědomým vytvářením vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči rozvíjí jednotlivé smyslové analyzátoři a jejich funkce, které jsou podmínkou správného vnímání, koncentrace pozornosti, prostorové, směrové a časové orientace a základem pro vytváření představ a pojmů.

13.2. Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- uspokojování základních životních potřeb
- upevňování hygienických a stravovacích návyků
- orientaci v nejbližším okolí
- vytváření základních schopností manipulace s předměty
- poznávání a pojmenovávání základních barev
- rozlišování, poznávání a třídění předmětů podle velikosti, tvaru, barev a zvuku
- napodobování předváděných pohybů
- napodobování a rozlišování různých zvuků
- rozlišování a určování chuťových vlastností látek

13.3. Vyučovací předmět: Smyslová výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tabulka 13.3.1 Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Smyslová výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se realizuje ve vyučovacím předmětu Smyslová výchova, který systematicky procvičuje zrakové, sluchové, čichové a chuťové vnímání, hmatové vnímání, vizuomotoriku a prostorovou orientaci vždy v konkrétních situacích. Prolíná všemi vzdělávacími obory a vytváří předpoklady pro zvládnání jejich vzdělávacích obsahů.

Vzdělávací obor je členěn do tematických okruhů:

- Rozvíjení zrakového vnímání
- Rozvíjení sluchového vnímání
- Rozvíjení hmatového vnímání
- Prostorová a směrová orientace
- Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

Hlavní cíle vyučovacího předmětu:

- uspokojování základních životních potřeb
- upevňování hygienických a stravovacích návyků
- orientaci v nejbližším okolí
- vytváření základních schopností manipulace s předměty

Tabulka 13.3.2 - 1. – 10. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
Žák by měl: - uchopit předměty a manipulovat s nimi - rozlišovat tvary a barvy předmětů - poznat, řadit, skládat a třídít předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti - třídít obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty - rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu - napodobit předvedené pohyby - poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky - reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání - poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky - poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí - poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky - rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků	Rozvíjení zrakového vnímání Vnímání prostoru oběma očima, jedním okem Rozlišování a třídění předmětů podle tvaru, velikosti a barev, manipulace s nimi Třídění obrázků podle obsahu, poznávání změn a rozdílů na obrázcích a na skutečných předmětech Denní časové úseky podle činností, obrázků nebo piktogramů Cvičení soustředěného zrakového vnímání pomocí různých výrazných předmětů	1. -3. 1. -3. 3. -6. 7. -10. 8. -10.	Phv – pohyb v prostoru školy, tělocvičny, třídy, po schodech PVv – barvy PŘv – obsahový význam obrázků, třídění, rozpoznávání
	Rozvíjení sluchového vnímání Nácvik soustředěného sluchového vnímání pomocí zvuků, poznávání a rozlišování zvuků	1. -6.	
	Sluchová cvičení s využitím zraku a bez využití zraku Cvičení sluchové paměti; napodobování různých zvuků	1. -6. 7. -10.	PŘv – napodobování zvuků, práce s hlasem
	Rozlišování a určování zvuku podle směru, délky a intenzity	8. -10.	
	Rozlišování zvuků v přírodě (hlasy zvířat, zpěv ptáků apod.) Sluchově motorická cvičení	10. 7.	Audio nahrávky, PC programy – Terasoft (přírodověda)

<ul style="list-style-type: none"> - zvládat základní sebeobslužné dovednosti - poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů, třídít předměty na základě hmatu – podle velikosti a tvaru - poznat známé předměty podle hmatu - rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplotu) - vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru - orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí - rozlišovat vpravo – vlevo - rozlišovat nahoře – dole, před – za, vedle - řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu - rozeznat roční období podle základních znaků - poznat předměty čichem podle vůně - rozlišit vůně a pachy - poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky - rozlišit jednotlivé chutě 	<p>Rozvíjení hmatového vnímání Sebeobslužné dovednosti Rozvíjení hmatové percepce, manipulace s předměty, úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a z různých materiálů Třídění předmětů – podle tvaru, velikosti, povrchu Rozlišování fyzikálních vlastností předmětů</p> <p>Prostorová a směrová orientace Orientace ve třídě, ve škole, v nejbližším okolí, v prostoru</p> <p>Rozlišování pravá – levá Směrová orientace v řadě, na ploše, v prostoru; řazení předmětů podle směrové orientace Umísťování předmětů podle pokynů</p> <p>Příroda v ročních obdobích</p> <p>Rozvíjení čichového a chuťového vnímání Rozvoj čichové percepce; dýchání Poznávání podle čichu; vůně, specifické vůně potravin Zápach, nelibé pachy potravin Rozlišování základních chutí Rozlišování chutí potravin, ovoce, zeleniny, nápojů</p>	<p>1. -10. 1. -5. 6. -10. 9., 10. 1. -3. 4. -6. 7. -10. 8. -10. 5. -10. 1. -10. 1. -10.</p>	<p>Phv – hygienické návyky RŘv – úchop psacího náčiní, štětce, tužky</p> <p>Phv – pohyb po schodišti, na chodbách, orientace</p> <p>RŘv – pravolevá orientace Phv – pohyb v prostoru, na hřišti</p> <p>Vycházka do přírody, do lesa</p> <p>PVv – modelování ovoce, zeleniny</p>
---	---	---	---

14. Umění a kultura

14.1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Tabulka 14.1.1. Počet vyučovacích hodin

Předmět	Ročník										Celkem	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.		
Hudební výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10

Vzdělávací oblast Umění a kultura provází žáky po celou dobu povinné školní docházky. Přispívá ke kultivaci osobnosti žáků, působí na jejich chování, posiluje jejich sebevědomí, rozvíjí estetické cítění tím, že dává prostor pro uplatnění tvořivých schopností a zprostředkování zážitků prostřednictvím vlastní tvorby a recepce. Má značný rehabilitační a relaxační význam, naplňuje přirozenou potřebu projevit se. Prostřednictvím výuky je možné přiblížit žákům hudební umění a působit tak na jejich estetické vnímání. Získané dovednosti mohou značně obohatit jejich život. Vzdělávací oblast se realizuje ve vzdělávacím oboru Hudební výchova.

14.2. Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení individuálních schopností při vlastní tvorbě, vnímání a komunikaci
- napodobování a rozlišování různých nehudobních a hudobních zvuků
- rozlišování vybraných hudobních nástrojů podle zvuku
- zvládání hry na tělo a jednoduché rytmické nástroje
- soustředění na poslech krátkých skladeb
- vyjadřování vlastních zkušeností přiměřenými prostředky a postupy

14.3. Vyučovací předmět: Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tabulka 14.3.1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět	Ročník										Celkem	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.		
Hudební výchova	1+2	1+2	1+2	1+2	1+2	1+2	1+2	1+2	1+2	1+2	1+2	30

Vzdělávací obor Hudební výchova vytváří u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjí jejich hudebnost, podporuje schopnost hudbu emocionálně prožít. Prostřednictvím hudebních činností dochází k rozvíjení sluchu a motoriky žáků, zároveň se podporuje i rozvoj řečových dovedností. Hudební činnosti pomáhají žákům k odreagování napětí, k překonávání únavy, zlepšování nálady a podílejí se na koncentraci pozornosti.

Hudební výchova se vyučuje ve všech ročnících základního vzdělávání. Byly využity 2 disponibilní hodiny v každém ročníku. Počet časové dotace je 30 hodin.

Hlavní cíle vyučovacího předmětu:

- zvládnutí hry na tělo a jednoduché rytmické nástroje
- soustředěný poslech spojený s vnímáním rytmu a melodie
- rozlišování zvuků hudebních nástrojů
- pravidelné dýchání, správné držení těla při dýchání

Tabulka 14.3.2. - 1. – 10. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
Žák by měl: - zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii - rozlišovat zvuky hudebních nástrojů - doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje - zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje - zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu - soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby	Dechová cvičení, výslovnost, fonační, intonační a melodická cvičení Rytmus – vnímání rytmu, posilování rytmu, samostatná rytmizace, rytmizace říkadla, hra na tělo, Orffův instrumentář (bubínek, tamburína, triangel) Zpěv – jednoduché písně s hudebním doprovodem Hudebně pohybová činnost; pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami; pohyb podle rytmického doprovodu, jednoduché tanečky a rytmická cvičení Poslech – říkadla, lidové písně, jednoduché krátké skladby určené dětem, relaxační hudba	1. -3. 4. -6. 7. -10. 8. -10. 5. -7.	Phv – správné dýchání, posed při dýchání Phv – pohyb podle rytmu, rytmické hry Phv – pohybové hry na hudbu Sv – sluchové cvičení Phv - relaxace

15. Člověk a zdraví

15.1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Tabulka 15.1.1. Počet vyučovacích hodin

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
<i>Pohybová výchova</i>	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
<i>Zdravotní tělesná výchova nebo Rehabilitační tělesná výchova</i>	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
Pohybová výchova	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	60

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví učí žáky základním poznatkům, které mohou využívat v každodenním životě. Respektuje celistvost osobnosti žáků, rovnoměrně rozvíjí fyzické i psychické schopnosti, pohybové dovednosti i sociální adaptaci. Umožňuje jim rozvíjení zdravotních předpokladů pohybových možností. K osvojení potřebných dovedností a návyků je třeba využívat vhodné motivace a činnosti, které posilují zájem žáků.

Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej doplňují, rozšiřují a využívají.

Obsah vzdělávací oblasti se realizuje ve vzdělávacím oboru Pohybová výchova a je mu věnováno 6 hodin týdně.

Pro pohybové vzdělávání žáků je důležité nejen rozvíjení pohybových dovedností, spontánních i cíleně zaměřených pohybových aktivit, ale zároveň i korekce zdravotních oslabení. Vzdělávací obor Zdravotní tělesná výchova aktivně rozvíjí hybnost žáků, správné držení těla a zvyšuje tělesnou zdatnost. Zaměření musí odpovídat jejich fyzickým, psychickým a zdravotním možnostem, zdravotnímu stavu a specifice postižení.

U žáků s těžkým mentálním postižením, u kterých je vzhledem k závažnosti postižení výrazně omezená hybnost, se zařazuje jako alternativa ke Zdravotní tělesné výchově Rehabilitační tělesná výchova. Jejím úkolem je prostřednictvím pohybových aktivit přispívat k rozvíjení hybnosti žáků s nejtěžším postižením a tím současně rozvíjet i jejich rozumové schopnosti a zmírňovat důsledky mentálního postižení.

Výuka je zařazena po konzultaci a pod supervizi odborného lékaře a může ji provádět pracovník se speciální kvalifikací (fyzioterapeut, speciální pedagog se somatopedickou kvalifikací s rehabilitačním zaměřením).

15.2. Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- dodržování zdravého způsobu života a ochrany zdraví, péči o své zdraví a snaze o jeho zlepšení a posílení
- zvýšení koncentrace pozornosti, odreagování napětí a překonávání únavy, fyzickému i psychickému uvolnění
- rozvíjení aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností
- poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů, pohybových možností a omezení
- odstraňování mimovolných pohybů a stimulaci jednotlivých svalových skupin
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

15.3. Vyučovací předmět: Pohybová výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tabulka 15.3.1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Pohybová výchova	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	60

V předmětu Pohybová výchova je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Vyučovací předmět Pohybová výchova je zaměřen na zvládnutí základních pohybových dovedností a rozvíjení pohybové kultury. Prostřednictvím různých pohybových aktivit přispívá ke zmírnění důsledků zdravotního postižení žáků, k rozvoji řeči, pomáhá také k odreagování napětí, překonávání únavy, zlepšování nálady a podílí se na koncentraci pozornosti. Pohybová činnost tvoří základ rozvoje psychických procesů. Aktivně rozvíjí hybnost žáků, napomáhá ke správnému držení těla a zvyšuje celkovou tělesnou zdatnost žáků. Zaměření musí odpovídat jejich fyzickým, psychickým a zdravotním možnostem, zdravotnímu stavu a specifické postižení. K osvojení potřebných dovedností a návyků je třeba využívat vhodné motivace a činnosti, které posilují zájem žáků.

Hlavní cíle vyučovacího předmětu:

- zvýšení koncentrace pozornosti
- odreagování napětí
- překonávání únavy
- fyzické a psychické uvolnění
- vnímání prožitků z pohybové činnosti
- uplatňování preventivních pohybových činností podporujících zdraví
- dodržování zdravého způsobu života a ochrany zdraví

Tabulka 15.3.2. - 1. – 10. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám - zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost - reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti - rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh - mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů - zvládnout uvolnění a zklidnění organismu 	<p>Pohybové hry a cvičení – motivační a napodobivé hry, pohybová cvičení s využitím tradičního i netradičního náčiní, průpravné hry Pomoc při přípravě náčiní a nářadí Plavání – adaptace na vodní prostředí, hry ve vodě; plavání za pomoci různých pomůcek; základní plavecké dovednosti Sluchově motorické hry Turistika a pobyt v přírodě – vycházky, pohyb v terénu Hry ve sněhu, sáňkování, koulování</p> <p>Nácvik jednotlivých cviků a cvičebních poloh Lezení a plazení Chůze, stoj, běh Skoky a poskoky Základní manipulace s míčem a s drobným náčiním Cvičení na nářadí Sebeobslužné dovednosti</p> <p>Rytmická cvičení Relaxační cvičení; prvky jógových cvičení</p>	<p>1. -6. 4. -6. 6. -8. 4. -6. 7. -10. 8. -10. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 9. -10.</p>	<p>PVv – práce montážní Hv – pohybové hry podle rytmu Překážková dráha Lavička, švédská bedna, žebřiny PVv - sebeobsluha CD přehrávač Sv – sluchové činnosti Hv – soustředěný poslech</p>

16. Člověk a svět práce

16.1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Tabulka 16.1.1. Počet vyučovacích hodin

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Pracovní výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Pracovní a výtvarná výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce zahrnuje vzdělávací oblast Umění a kultura, vzdělávací obor Výtvarná výchova a vzdělávací obor Pracovní výchova. Jejich integrací vznikl vyučovací předmět Pracovní a výtvarná výchova, který je vyučován ve všech ročnících základního vzdělání.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí také v základním vzdělávání žáků s nejtěžším mentálním postižením. Zahrnuje pracovní a výtvarné činnosti, které vedou žáky k získání základních pracovních dovedností a návyků. Cíleně se zaměřuje na rozvíjení motorických schopností a dovedností, základních hygienických návyků a činností v oblasti sebeobsluhy a systematicky je ovlivňuje. Současně dochází i k rozvíjení komunikativních dovedností při verbalizaci prováděných činností.

Ve vzdělávacím oboru Výtvarná výchova se rozvíjejí tvořivé schopnosti a dovednosti, dochází k poznávání prostředků výtvarného jazyka, k všestrannému prohlubování senzibility žáka. Výtvarná výchova pomáhá vyjadřovat emoce a dává průchod přirozené aktivitě a fantazii. Při výtvarných činnostech dochází k rozvíjení tvořivosti při osobitěm způsobu vidění světa. Je třeba navozovat takové činnosti, ve kterých budou žáci úspěšní.

16.2. Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- získání základních hygienických a sebeobslužných návyků
- rozvoji motoriky, získání základních manuálních zručností a pracovních dovedností
- vnímání radostných prožitků z pracovních činností, které pomáhají seberealizaci
- osvojení dovedností při používání a zacházení s pomůckami a drobným nářadím
- získání schopností obsluhovat základní domácí spotřebiče
- porozumění jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností, které napomáhají vytváření možných zálib
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci
- rozlišování základních barev a jejich používání ve výtvarném vyjádření
- vyjadřování vlastních zkušeností přiměřenými prostředky a postupy

16.3. Vyučovací předmět: Pracovní a výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tabulka 16.3.1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět	Ročník										Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Pracovní a výtvarná výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30

Úkolem Pracovní a výtvarné výchovy je rozvíjet jemnou motoriku žáků, zvyšovat jejich samostatnost, soběstačnost a nezávislost. Pracovní činnosti vedou žáky k získání základních pracovních dovedností a návyků. Rozvíjíme tvořivé schopnosti a dovednosti žáků při využívání různých technik výtvarných činností a při práci s různými materiály.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu je rozdělen na tematické okruhy:

- Sebeobsluha
- Práce s drobným materiálem
- Práce montážní a demontážní
- Pěstitelské práce
- Práce v domácnosti
- Výtvarné činnosti

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Způsob realizace jednotlivých tematických okruhů závisí na podmínkách a možnostech školy a na schopnostech jednotlivých žáků. Učivo celé vzdělávací oblasti je určeno všem žákům, chlapcům i dívkám a nevyučuje se v oddělených skupinách chlapců a dívek. K dispozici je školní dílna, kabinet s pomůckami pro pracovní vyučování, cvičná kuchyně a školní pozemek.

Hlavní cíle vyučovacího předmětu:

- získání základních hygienických a sebeobslužných návyků
- získání základních manuálních zručností a pracovních dovedností
- osvojení dovedností při používání a zacházení s pomůckami a drobným nářadím
- získání schopností obsluhovat základní domácí spotřebiče
- porozumění jednoduchým pracovním postupům
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci
- vytváření pracovních dovedností a návyků

Tabulka 16.3.2. - 1. – 10. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Přesahy, vazby, poznámky
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání) - udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí - dodržovat klid a čistotu při stravování - umět používat příbor - zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami - vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - udržovat pracovní místo v čistotě - pracovat podle slovního návodu - zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi - zvládat konstruktivní hry 	<p>Sebeobsluha – sebeobslužné činnosti</p> <p>Svlékání a oblékání oděvu, oblékání jednotlivých částí oděvu, skládání a ukládání; obouvání, zouvání a šněrování bot;</p> <p>Hygienické návyky; osobní hygiena, spolupráce při hygieně, funkce a používání hygienických pomůcek</p> <p>Stolování a stravování, nácvik samostatného stolování, používání příboru, čistota při stravování</p> <p>Práce s drobným materiálem</p> <p>Vlastnosti materiálu a jeho užití</p> <p>Jednoduché pracovní postupy a techniky</p> <p>Pracovní pomůcky, funkce a používání jednoduchých pracovních pomůcek</p> <p>Lidové zvyky, tradice, řemesla; užití některých jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů</p> <p>Práce montážní a demontážní</p> <p>Stavebnice, různé typy stavebnic plošných, prostorových, konstrukčních</p> <p>Montáž a demontáž; manipulace s jednoduchými předměty</p> <p>Konstruktivní hry</p>	<p>1. -3.</p> <p>4. -6.</p> <p>7. -10.</p> <p>1. -3.</p> <p>4. -6.</p> <p>7. -10.</p> <p>9., 10.</p> <p>4. -6.</p> <p>7. -10.</p> <p>1. -3.</p>	<p>Phv – sebeobsluha – převlékání</p> <p>Ručník, zubní kartáček, mýdlo</p> <p>Prostírání, příbor, stolování</p> <p>Přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie</p> <p>Sv – hmatové činnosti</p> <p>Skládačky, puzzle, kostky</p>

<ul style="list-style-type: none"> - provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích - pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny - používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní - dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě - provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy - prostřít stůl pro běžné stolování - zvládnout nákup a uložení základních potravin - připravit jednoduchý pokrm podle pokynů - dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti - zvládat základní dovednost pro vlastní tvorbu - používat na elementární úrovni prostředky a postupy - vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary - vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity 	<p>Pěstitelské práce Základní podmínky pro pěstování rostlin</p>	4. -6.	Sv – čichové činnosti	
	Pěstování rostlin v bytě i na zahradě, nenáročné rostliny, rostliny v bytě, na zahradě, pěstování ve skleníku	7. -10. 8.		
	Pomůcky a náčiní pro práci na zahradě	9., 10.		
		<p>Práce v domácnosti Drobné domácí práce; základní úklid, mytí podlahy, mytí nádobí, praní drobného prádla</p>	1. -3.	
		Stolování, prostírání stolu, úklid stolu, chování při stolování	4. -6.	Prostírání, příbor, stolování
		Nákup a skladování základních potravin	10.	
		Příprava pokrmů, příprava studených a teplých nápojů, příprava jednoduchých pokrmů	10.	Papír, textilie, stavebnice, hlína, modelovací hmoty
		Zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti	7. -10.	
		<p>Výtvarné činnosti Základní dovednosti pro práci v ploše a prostoru</p>	1. -3.	Phv – znalost prostoru
		Uplatnění vlastního těla; manipulace s objekty	4. -6.	
		Kresba různými nástroji; malba na různorodý materiál	7.	
		Prostorová tvorba a modelování	8.	Sv – hmatové činnosti
	Využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací	9.		
	Vyjádření vlastních vjemů, zkušeností,	10.		

- uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech	fantazijních představ, pocitů a emocí vybranými prostředky a postupy Netradiční výtvarné techniky	7. -10.	PŘv – tradice a zvyky
---	---	---------	-----------------------

17. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

„Já dělám svou věc a ty děláš svou věc. Nejsem na světě proto, abych žil podle tvých představ, a ty nejsi na světě proto, abys žil podle mých. Ty jsi ty a já jsem já. Jestliže se náhodou vzájemně najdeme, je to krásné. Nenajdeme-li se, nedá se nic dělat.“

Frederick Perls

17.1. Pravidla hodnocení žáků

Nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu a jeho řízení probíhajícího ve škole je hodnocení žáků. Výsledky vzdělávání v základní škole speciální se hodnotí slovně.

Tuto činnost vykonávají všichni pedagogičtí pracovníci průběžně po celý školní rok nejen ve výuce, ale i mimo ni. Oporou jsou nám platné zákony a školní řád, v němž je hodnocení podrobně rozpracováno. Při hodnocení zohledňuje učitel druh a stupeň mentálního postižení žáka, jeho zdravotní stav a jeho individuální a věkové zvláštnosti, s akcentem na kultivaci žáka a rozvoj jeho schopností. Slovní hodnocení má vyjádřit míru zvládnutí vědomostí a dovedností a stupeň samostatnosti žákovy činnosti. Učitel vytváří bezpečné a přátelské prostředí a přistupuje k žákovi demokratickým způsobem, založeném na partnerském vztahu k žákům.

Cílem a základem každého hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, informaci o tom, jak učivo zvládá, v čem se zlepšil, co se naučil a v čem chybje. Chyba je součástí každého procesu učení, je nutné s ní nadále pracovat, dává nám příležitost uvědomit si ji, a tím i vést výkon žáka ke zlepšení a k sebehodnocení žáka.

Hodnocení by mělo žáky motivovat, vést k pozitivnímu vyjádření pocitů a myšlení. Motivace prostřednictvím slovního uznání – vnější motivace – vede žáky k posilování vnitřní motivace, která je pro proces učení významnější. Učitel dodržuje zásady přiměřenosti, přihlíží k věkovým a individuálním zvláštnostem žáků, jejich zdravotnímu stavu (dlouhodobá nemoc). Vyvaruje se srovnávání výkonu mezi spolužáky, soustředí se na pokrok každého jednotlivce a objektivnost ohodnocení.

Žáci jsou dle svých schopností vedeni k sebehodnocení, učí se hodnotit individuální výsledek práce a přínos pro druhé. Učí se posoudit vynaložené úsilí i svoje možnosti a rezervy. Učitel sděluje žákovi hodnocení jeho výkonu bezprostředně po dokončení úkolu a poukazuje hlavně na klady jednotlivých hodnocených výkonů nebo výsledků žákovy činnosti. Hodnocení by mělo být převážně kladné jako je pochvala, uznání, povzbuzení, vyjádření kladného očekávání, apod.

Žáci dle svých schopností by měli být předem seznámeni s cíli a měli by znát kritéria pro hodnocení. Kromě prospěchu hodnotí učitel hlavně píli a přístup k zadávaným úkolům.

17.2. Závazné formy hodnocení

Hodnocení je adresné a je vyjádřeno slovně. Učitel se může rozhodnout pro formalizované nebo otevřené slovní hodnocení.

Ukončování základního vzdělávání a získání dokladu o dosaženém stupni vzdělání

Žák splní povinnou školní docházku uplynutím období školního vyučování ve školním roce, v němž dokončí poslední rok povinné školní docházky.

Stupeň základy vzdělání žák získá ukončením vzdělávacího programu pro vzdělávání žáků v základní škole speciální. Dokladem o dosažení základů vzdělání je vysvědčení o ukončení devátého, popřípadě desátého ročníku. Tato vysvědčení jsou opatřena doložkou o získání stupně vzdělání.

17.3. Kritéria hodnocení

celkové hodnocení prospěchu

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

- a) prospěl(a) s vyznamenáním,
- b) prospěl(a),
- c) neprospěl(a).

Žák je hodnocen stupněm:

- a) prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 – chvalitebný nebo odpovídajícím slovním hodnocením. Průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré;
- b) prospěl(a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – (nedostatečný) nebo odpovídajícím slovním hodnocením;
- c) neprospěl(a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – (nedostatečný) nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

Zásady pro používání slovního hodnocení v souladu s § 15 odst. 2 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání, včetně předem stanovených kritérií

1. O slovním hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady a po projednání v pedagogické radě a se souhlasem rodičů.
2. Třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka.
3. Je-li žák hodnocen slovně, převede třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů slovní hodnocení do klasifikace pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání.
4. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.
5. Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a

naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

Zásady pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace

Zásady pro převedení slovního hodnocení do klasifikace nebo klasifikace do slovního hodnocení pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení

Tabulka 17.3.1 - Prospěch

Ovládnutí učiva předepsaného osnovami	
1 – výborný	ovládá bezpečně
2 – chvalitebný	Ovládá
3 – dobrý	v podstatě ovládá
4 – dostatečný	ovládá se značnými mezerami
5 - nedostatečný	Neovládá
Úroveň myšlení	
1 – výborný	pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti
2 – chvalitebný	uvažuje celkem samostatně
3 – dobrý	menší samostatnost v myšlení
4 – dostatečný	nesamostatné myšlení
5 - nedostatečný	odpovídá nesprávně i na návodné otázky
Úroveň vyjadřování	
1 – výborný	výstižné a poměrně přesné
2 – chvalitebný	celkem výstižné
3 – dobrý	myšlenky vyjadřuje ne dost přesně
4 – dostatečný	myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi
5 - nedostatečný	i na návodné otázky odpovídá nesprávně
Celková aplikace vědomostí, řešení úkolů, chyby, jichž se žák dopouští	
1 – výborný	užívá vědomostí a spolehlivě a uvědoměle dovedností, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
2 – chvalitebný	dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů, dopouští se jen menších chyb
3 – dobrý	řeší úkoly s pomocí učitele a s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby
4 – dostatečný	dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
5 - nedostatečný	praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí
Píle a zájem o učení	
1 – výborný	aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
2 – chvalitebný	učí se svědomitě
3 – dobrý	k učení a práci nepotřebuje větších podnětů
4 – dostatečný	malý zájem o učení, potřebuje stále podněty
5 - nedostatečný	pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné

Tabulka 17.3.2 - Chování

1 – velmi dobré	Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.
2 - uspokojivé	Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.
3 - neuspokojivé	Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopouští se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

17.4. Podklady pro hodnocení

Podklady pro slovní hodnocení učitel získává:

- soustavným sledováním výkonu žáka v průběhu vyučování
- různými druhy prověřování jeho vědomostí, dovedností a návyků:
 - praktické
 - pohybové
 - ústní
 - písemné
 - grafické
- analýzou výsledků různých aktivit žáka zvláště se zaměřením na manuální zručnost, úroveň dosažené sebeobsluhy, celkovou sociální vyspělost a samostatnost
- průběžným diagnostickým pozorováním žáka a analýzou zvládnutí jednotlivých výstupů
- sledováním aktivity žáka, jeho píle a snahy o zlepšení

Své závěry učitel konzultuje s ostatními vyučujícími, se zřetelem na zprávu psychologa a vyjádření lékaře.

Hodnocení musí být objektivní, musí mít smysl pozitivní motivace a ve vyučovacích předmětech není ovlivněno chováním žáka.

17.5. Autoevaluace školy

„Jak si vedeme, jak to víme a co s tím uděláme.“

Autoevaluace je systematické stanovení a posuzování cílů a priorit školy. Její výsledky slouží jako zpětná

vazba ke zlepšení činnosti školy a jako podklady pro další práci. Podílejí se na ní všichni účastníci vzdělávacího

procesu – vedení školy, učitelé, asistenti pedagoga, žáci. Evaluace nám má pomáhat, jak nejlépe postupovat, ale i zkvalitňovat výsledky vyučovacího i výchovného procesu, má nás vést k danému cíli a jasnému smyslu práce.

Oblasti autoevaluace

Při hodnocení se zaměřujeme na:

- klima školy
- spolupráci se zřizovatelem
- mimoškolní činnost
- materiálně technické vybavení
- průběh, hodnocení vzdělávacího procesu
- podmínky vzdělávání
- další vzdělávání pedagogických pracovníků
- spolupráci s rodiči
- prevenci sociálně-patologických jevů
- program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty
- prevenci rizik a školních úrazů
- řízení školy
- kvalita pedagogických pracovníků

Cíle a kritéria autoevaluace

Cíle a kritéria v oblasti podmínek vzdělávání:

- materiální vybavení školy slouží všem žákům bez ohledu na jejich zdravotní omezení či postižení
- odborné učebny jsou maximálně využívány
- žáci mají k dispozici speciální výukové pomůcky, se kterými pracují podle návodu učitele
- distribuce pracovních sešitů a výukových pomůcek do tříd je rovnoměrná

Cíle a kritéria v oblasti průběhu vzdělávání a jeho výsledků:

- vzdělávací program je v souladu s RVP ZP – LMP
- vzdělávání žáků probíhá s ohledem na jejich individuální zvláštnosti a potřeby
- metody výuky přispívají k rozvoji klíčových kompetencí
- výuka je pestrá tak, aby žáky zaujala, udržela jejich pozornost a vycházela vstříc rozmanitým potřebám

jednotlivých žáků

- vyučující poskytují žákům prostor pro samostatné objevování, tvůrčí a praktické činnosti
- žáci mají prostor k vyjadřování vlastních názorů, tvoří otázky i odpovědi, komunikují s učitelem

i spolužáky

- žáci i rodiče souhlasí s daným způsobem hodnocení
- žáci mají zájem o účast ve školních soutěžích, veřejných vystoupeních apod., kde mohou uplatnit činnosti, ve kterých vynikají

Cíle a kritéria v oblasti klimatu školy a vztahů s rodiči:

- škola má příjemné a bezpečné prostředí s vybavením, které odpovídá potřebám školy
- vztahy mezi učiteli, žáky a rodiči jsou partnerské
- rodiče jsou spokojeni s daným způsobem informování o prospěchu a chování jejich dětí
- účast rodičů na třídních schůzkách
- rodiče projevují zájem o akce pořádané školou (Den otevřených dveří, výstavy, veřejná vystoupení aj.)
- klima ve vyučovací hodině je přátelské a motivující, žáci mají důvěru k učiteli
- učitelé se chovají k sobě navzájem vstřícně a s respektem
- vedení školy se chová k učitelům vstřícně a s respektem
- ve škole se daří odhalovat projevy šikany a preventivně působit proti šikaně

Cíle a kritéria v oblasti řízení školy, kvality pedagogických pracovníků a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

- vedení školy tvoří zázemí učitelům, je přípustné dialogu a navrhovaným pozitivním změnám pokud pro to jsou podmínky
- vedení školy spolupracuje s rodiči, vychází jim vstříc, zajímá se o jejich připomínky
- efektivně se hospodáří s finančními prostředky
- učitelé mají promyšlené cíle, metody a nástroje výuky, výuka je přiměřeně náročná, učitel je žákovi oporou při řešení úkolů
- učitelé se aktivně zapojují do života školy
- pedagogičtí pracovníci se systematicky vzdělávají

Nástroje autoevaluace

Pro sebehodnocení používá škola řadu různých nástrojů tak, aby výsledný obraz fungování školy byl komplexní a co nejobektivnější.

Škola používá tyto autoevaluační nástroje:

- rozbor dokumentace školy
- rozhovory s učiteli, s rodiči
- skupinové diskuse v rámci metodického sdružení apod.
- dotazníky pro rodiče, učitele a žáky
- dovednostní prověrky
- hospitace

Aby výsledný obraz fungování školy byl komplexní a co nejobektivnější, používá škola řadu různých nástrojů pro sebehodnocení:

- rozbor dokumentace školy a žakovských prací
- hospitační a kontrolní činnost vedení školy
- rozhovory s pedagogy a dalšími pracovníky školy
- rozhovory se žáky a jejich zákonnými zástupci
- diskuse v rámci metodického sdružení, environmentální výchovy, prevence patologických jevů
- dotazníky pro rodiče, učitele, žáky
- prověřovací testy výsledků vzdělávání v jednotlivých ročnících a následné srovnání
- celkový rozbor výsledků chování žáků
- prohlídka, prostor a vybavení školy
- zápisy z pedagogických rad
- závěry činnosti kontrolních orgánů (hygiena, ČŠI, zřizovatel ...)
- výsledky inventarizace majetku

Časové rozvržení evaluačních činností

Září, říjen:

- projednání struktury a nástrojů vlastního hodnocení vedením školy
- projednání autoevaluace školy na pedagogické radě a její schválení
- plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- změny v náplni práce jednotlivých učitelů na základě rozsahu kompetencí, zodpovědnosti a funkce vyplývající z organizační struktury školy
- prověřovací testy a jejich vyhodnocení
- plány Prevence patologických jevů, EV, VP, MS
- prevence rizik a školních úrazů
- koncepce školy

- předložení dokumentů (ŠVP, výroční zpráva, vlastní hodnocení školy) Radě školy

Listopad, prosinec:

- vyhodnocení účasti rodičů na třídních schůzkách
- vyhodnocení účasti všech pracovníků školy v předcházejícím roce na školních akcích
- inventarizace školního majetku

Leden, únor, březen:

- srovnávací prověrky, dovednostní testy a jejich vyhodnocení

Duben, květen:

- dotazníky pro učitele, rodiče a žáky

Červen:

- prověřovací testy, jejich vyhodnocení a srovnání
- vyhodnocení činností kompetentních pracovníků vyplývající z organizační struktury školy
- vyhodnocení průběhů vzdělávání
- vyhodnocení akcí školy, projektových dnů, realizace náplně průřezových témat

Červenec, srpen:

- zpracování všech výsledků do výroční zprávy o činnosti školy
- zpracování textů vlastního hodnocení školy

V průběhu celého roku probíhá:

- hospitační činnost
- spolupráce s rodiči žáků
- autoevaluační činnosti učitelů

18. Přílohy

18.1. Školní družina

Charakteristika ŠD

ŠD má kapacitu 20 žáků. Má svoji učebnu, vybavenou hracím koutkem a pracovními stoly. Učebna je v budově školy v prvním patře. Činnost je průběžná, neboť žáci přicházejí a odcházejí na autobus. Provozní doba je od 11.10 do 14.20.

Školní družina:

- důležitý výchovný partner rodiny a školy
- plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání dětí
- má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů
- rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence
- pomáhá dětem překonávat jejich handicap
- nabízí širokou nabídku volnočasových aktivit
- vede k aktivnímu využití volného času
- zajišťuje pomocí zvláštních výchovných metod, prostředků a forem výchovu žáků s takovými rozumovými nedostatky, pro které se nemohou s úspěchem vzdělávat v normální základní škole, ani ve speciální základní škole

Školní družina by měla být:

- místo pro regeneraci sil dětí po vyučování
- místo pro zájmové vyžití dětí
- místo pro rozvíjení tvořivosti
- místo pro posilování sebevědomí
- místo pro radost
- místo pro komunikaci vychovatelek i rodičů

Formy vzdělávání:

- pravidelná týdenní činnost: OČ, RČ, ...
- individuální práce
- spontánní činnost
- hlavní metodou je hra a zážitek
- výchova je organizována tak, aby byly respektovány všechny individuální zvláštnosti dětí, ale také pedagogické, psychologické, hygienické a bezpečnostní požadavky

Vzdělávací cíle ŠD:

1. Výchova ke zdravému životnímu stylu
2. Posilování komunikačních dovedností
3. Odpovědnost za své chování
4. Ovládání negativních citových reakcí
5. Poznávání sebe samého se v kolektivu
6. Formování životních postojů
7. Uplatňování poznatků z vyučování

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení
2. Kompetence k řešení problémů
3. Kompetence komunikativní
4. Kompetence sociální a personální
5. Kompetence občanské a činnostní
6. Kompetence pracovní a trávení volného času

Výchovně vzdělávací strategie

- práce s tradičním i netradičním materiálem (přírodniny, modelovací hmota, textil, drát, apod.)
- práce s papírem (stříhání, lepení, skládání, trhání, mačkání)
- koláže
- práce montážní a demontážní
- pěstitelské práce
- příprava pokrmů
- stolování
- pracovní činnosti (úklid, pořádek a čistota)
- malba
- kresba
- prezentace, porovnávání a hodnocení svých výsledků
- netradiční prostředky a techniky umělecké produkce
- zpěv lidových a umělých písní přiměřeného rozsahu
- hra na tělo
- hra na hudební nástroje
- rytmizace říkadel
- poslechové činnosti
- hudebně pohybové činnosti
- rozhovor, diskuze
- práce s knihou, encyklopedií, časopisem a internetem
- dramatizace, námětové hry
- péče o zvířata a ptáky
- sběr přírodnin
- vycházky do okolí (pozorování)
- výstavy
- pohybové hry
- sportovní hry
- spontánní pohybové činnosti a hry
- netradiční sporty
- soutěže
- spontánní aktivity
- skupinová práce
- rodina a její vztahy
- komunikace a vztahy mezi lidmi
- chování lidí – pravidla slušného chování
- prvky mediální výchovy
- dopravní výchova
- seznámení se školou a jejími pravidly
- využití volného času

- tradice a zvyky, odlišnost způsobu života
- péče o hygienu a zdraví
- stravovací návyky
- proměny přírody, roční období
- poznávání živočichů a jejich života
- péče o květiny
- ochrana přírody, životního prostředí
- třídění odpadků, sběr papíru
- tvoření, malování, vyrábění a hodnota vlastní práce
- činnosti podporující zručnost, trpělivost a představitost
- výroba drobných dáreků a přání
- příprava na vyučování formou didaktických her

Vzdělávací oblasti navazují na ŠVP a rozvíjejí kompetence: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní a k trávení volného času.

Vychází ze čtyř základních pilířů:

- učit se znát
- učit se „jak na to“
- učit se žít společně
- učit se být

Podmínky pro činnost:

- inspirující, nestresující prostředí
- účelově vybavené prostory družiny, herna, ale i pracovní část
- možnost využití prostor školy:
 - tělocvičny
 - hřiště
 - PC učebny
 - cvičné kuchyňky
 - zahrady
 - dílny

Podmínky přijímání žáků do ŠD:

- činnost je určena všem žákům školy, přednostně 1. stupni
- provoz ŠD je zcela zdarma
- o přijetí rozhoduje ředitel na základě písemné přihlášky
- přihlášení a odhlášení musí být písemně od rodičů (zápisní lístek)
- nechová-li se žák podle řádu, může být vyloučen

Personální podmínky:

- s dětmi pracuje jedna vychovatelka, jedna osobní asistentka a asistentka pedagoga pro žáky ze sociokulturně znevýhodněného prostředí

Spolupráce s rodiči:

- rodiče jsou průběžně informováni o případných změnách
- akce jsou předem oznamovány

Ekonomické podmínky:

- materiální vybavení a finanční zdroje vychází z možností a potřeb školy

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví:

- hygienické podmínky zajišťuje vhodná skladba zaměstnání s dostatkem relaxace
- snaha ochrany žáků před úrazem a patologickými jevy

Zájmové zaměření dětí v době pobytu ve školní družině (navazující na odchody do kroužků, ZUŠ, na odchody dětí ze ŠD)

Dětem umožňujeme v době pobytu ve školní družině rozvíjet své zájmy – kroužek keramiky, rukodělný kroužek. Mimo tyto kroužky se děti seznamují se všemi oblastmi zájmové aktivity, které jsou zapracované ve stavbě zaměstnání.

- pohybové a tělovýchovné aktivity
- výtvarné činnosti
- rukodělné činnosti
- hudba, zpěv, tanec
- literárně dramatická činnost
- výpočetní technika

Akce v jednotlivých měsících (prolínají se s průřezovými tématy)

Září:

Koulelo se koulelo, červené jablíčko...

Rozděl se o jablíčko se svými novými kamarády a poznávej s nimi okolí...

Téma měsíce „Umíme se chovat a jednat“

Osobnostní a sociální výchova, výchova demokratického občana

- seznámení s řádem školní družiny
- zahájení činnosti jednotlivých zájmových kroužků a kroužků při ŠD
- týden slušného chování (dramatizace, ankety, hry, soutěže)
- články a materiál do školního časopisu

Říjen:

Bručí medvěd, brum, brum, brum...

Kdopak bydlí v lese?

Téma měsíce „Čeká na vás pohádka“

Mediální výchova

- nejhezčí výrobek ze žaludů a kaštanů (zvířátka)
- týden s pohádkou (čtení a dramatizace pohádek, malování a hádání pohádek)
- zahájení návštěv školní knihovny
- výroba masek (Halloween)

Listopad:

*Vyleť, draku, ještě výše...
A z té výšky vidí les, stromy, přírodu.*

Téma měsíce „Tvořivá dílna“

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- návštěva Martinských trhů v DDM
- týden dovedných rukou (dovednostní soutěže, vyrábění z různých materiálů)
- turnaj v criss-crossu
- netradiční výtvarné techniky (podzim)

Prosinec:

*Sněhuláček, panáček...
Je ti zima, je tu mráz, sněhuláček, vítá nás.*

Téma měsíce „Vánoce, Vánoce přicházejí“

Mediální výchova

- výroba přáníček a dárků
- pečení perníčků
- návštěva výstavy betlémů
- vánoční posezení v ŠD

Leden:

*Leden, leden, za kamna vlezem...
Ale není zima jen nám – i zvířátka potřebují péči.*

Téma měsíce „Svět je veliký“

Multikulturní výchova, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- výroba dárků k zápisu do 1. tříd
- stavby ze sněhu
- týden v různých světadílech (hádanky, soutěže)
- výtvarná soutěž „Zima v lese“

Únor:

Fouká, fouká meluzína...

Téma měsíce „Hádání – hlavy lámání“

Osobnostní a sociální výchova

- výroba přáníček k Sv. Valentýnu
- netradiční výtvarné techniky (zima)
- týden bystrých hlaviček (hlavolamy, kvízy, hádanky)

Březen:

*Vstávej semínko, holala, bude z tebe fiala...
Roztál sníh a vykouklo první kvítí.*

Téma měsíce „S knížkami jsme kamarádi“

Mediální výchova

- týden s Pejskem a Kočičkou (pohádky, úkoly, písničky)
- velikonoční dekorace
- články pro jarní číslo školního časopisu
- beseda ke knize s návštěvou knihovny
- netradiční velikonoční techniky

Duben:

*Děti, pozor červená...
Jak to vypadá v našem městě z pohledu chodce i cyklisty.*

Téma měsíce „Den země“

Enviromentální výchova

- soutěže a kvízy s environmentální tematikou
- výtvarná soutěž „Pozor červená“ zaměřená k problematice dopravní výchovy
- týden ochrany přírody (co do lesa nepatří, soutěže, hry)
- netradiční výroba z odpadového materiálu

Květen:

*Sluníčko svítí, na jarní kvítí...
Všude kolem nás rozkvétají další a další květiny.*

Téma měsíce „Dál, výš, rychleji“

Enviromentální výchova

- výroba přáníček k svátku matek
- články do školního časopisu
- týden v pohybu (turnaje, soutěže)
- výtvarná soutěž „Stromy v naší zahradě“

Červen:

*Ahoj léto, ahoj prázdniny...
Co všechno patří k létu.*

Téma měsíce „Jak se žije jinde“

Multikulturní výchova

- úklid ŠD, zhodnocení práce
- ukončení činnosti kroužků při ŠD
- opékání buřtů
- soutěže ke dni dětí
- týden plný dobrodružství (cesta kolem světa,...)

TÝDENNÍ SKLADBA			
	11.10 - 12.05	12.05 - 13.10	13.10 - 14.20
pondělí	Příprava na oběd oběd OČ+RČ	OČ	RČ
úterý	Příprava na oběd oběd OČ+RČ	OČ	RČ
středa	Příprava na oběd oběd OČ+RČ	OČ	RČ
čtvrtek	Příprava na oběd oběd OČ+RČ	OČ	RČ
pátek	Příprava na oběd oběd OČ+RČ	OČ	RČ

Činnost ŠD je rozdělena na činnost odpočinkovou, rekreační, zájmovou, vycházky a výlety a přípravu na vyučování.

Odpočinková činnost obsahuje:

- relaxace na koberci
- spontánní činnost – hry se slovy, sociodramatické hry, ...
- předčítání pohádek
- vlastní četba dětí – knihy ze školní knihovny, dětské časopisy
- komunitní hry – povídání o zážitcích prožitých s rodiči a kamarády
- video
- poslech CD – pohádky, písničky,...
- kreslení
- rozhovor, diskuze
- soutěže

Rekreační činnost obsahuje:

- spontánní hry – stavebnice, panenky, autíčka...
- stolní hry – šachy, dáma, domino, slova...
- hry na řemesla - na školu, poštu, kadeřníka, lékaře...
- míčové hry – na jelena, vyvolávaná , vybíjená ...
- didaktické hry – na písničky, slovní kopaná...
- běžecké hry- na kočku a myš, na peška...
- hry se švihadlem – školka, přetahování, přeskokování...
- hry intelektové cvičící pozornost, postřeh, paměť, smysly – Kuba řekl, navlékání korálků
- motorické hry rozvíjející rychlost, sílu, koordinaci, orientaci – převlékací štafeta, ručkování.
- hry v přírodě – házení na cíl, všichni proti všem...

- orientační hry – fáborková stopa, rozdělená zpráva...
- tradiční hry – panák, čáp ztratil čepičku, na rybáře...
- taneční hry - zajiček v své jamce, na Elišku, na šáteček...

Zájmové činnosti obsahují:

- výtvarnou výchovu
 - malba
 - kresba
 - netradiční prostředky a techniky umělecké produkce
 - prezentace, porovnávání a hodnocení svých výsledků
- pracovní výchovu
 - práce s papírem
 - práce s tradičním i netradičním materiálem
 - koláže
 - pracovní činnosti (úklid, pořádek a čistota)
 - stolování
- hudebně-pohybovou výchovu
 - zpěv lidových a umělých písní přiměřeného rozsahu
 - hra na tělo
 - hra na hudební nástroje
 - rytmizace říkadel
 - hudebně pohybové činnosti
- literární výchovu
- přírodovědnou výchovu
 - rozhovor, diskuze
 - práce s knihou, encyklopedií
 - vycházky do okolí
 - sběr přírodnin
- dopravní výchovu
- tělesnou výchovu
 - pohybové hry
 - sportovní hry
 - spontánní pohybové činnosti a hry
 - netradiční sporty

Příprava na vyučování obsahuje:

- vypracování domácích úkolů na přání rodičů a dětí
- vědomostní hry
- hry na procvičení postřehu, bystrosti a pohotovosti
- hry didaktické (kombinační schopnosti, postřeh, soustředění, paměť)
- tvořivé hry (slovní zásoba)
- výchovné besedy

Vycházky a výlety:

- vycházky do okolí školy, města (Zlatý potok, Trojice, ...)
- návštěva městského muzea
- návštěva sezónních výstav (městská knihovna, Lapidárium, ...)
- návštěva DDM (Martinské trhy, výstavy, ...)

Jiné činnosti zahrnují:

- sebeobsluhu při převlékání, svačině, úklidu hraček
- komunikativní dovednosti- úcta a asertivita, (zdravení, poděkování)
- sociální dovednosti – uplatnění svého názoru, spolupráce ve dvojicích a skupině, emocionální
- zvládnutí výhry i prohry, tolerance k ostatním

18.2. Minimální preventivní program

Úvod

Minimální preventivní program je systémovým prvkem v realizaci preventivních aktivit na naší škole. Má univerzální charakter a je koncipován tak, aby zajišťoval primární prevenci rizikového chování.

Z pohledu pedagogů je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací o drogové problematice a jiných závislostech a rizikovém chování, přiměřeně k jejich věku.

Komu je MPP určen

MPP je určen pro potřeby naší ZŠ . Je určen pro žáky, učitele, rodiče a ostatní, kteří se budou podílet na jeho realizaci (PPP, pracovníci zdravot. zařízení, ...). Některé preventivní aktivity jsou zaměřeny zvláště na žáky se zvýšeným rizikem (záškoláctví, nevhodné party, slabé výchovné působení rodiny apod.)

Cíle MPP

- zvyšovat odolnost mládeže vůči těmto jevům: předcházení užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku, nebo alespoň posunout setkání s návykovými látkami do pozdějšího věku, kdy je organismus odolnější, snížení či zastavení experimentování s návykovými látkami apod.
- větší informovanost žáků a pedagogů, rodičů a veřejnosti o problematice rizikového chování
- dlouhodobě a preventivně působit na žáky a předcházet tak vzniku rizikového chování
- nácvik soc. dovedností, sebepoznání, empatie, řešení svízelných situací, sebeovládání
- zkvalitňovat soc. klima školy
- zapojit učitele do přípravy MPP
- vytvářet otevřený vztah s rodiči a veřejností
- ovlivnit žáky ve smyslu podpory zdraví
- zvýšit odolnost dětí a mládeže vůči rizikovému chování
- posílit psychickou i fyzickou odolnost
- nabídnout dětem a mládeži možnost zájmových aktivit
- utvářet správný hodnotový systém u dětí a mládeže
- informovat žáky a rodiče o návykových látkách a jejich účincích
- naučit žáky a mládež podílet se na utváření zdravého školního prostředí – výzdoba, hygiena, udržování pořádku

Cílové skupiny: žáci
 učitelé
 rodiče

Úkoly učitelského sboru

Třídní učitel:

- sleduje potřeby žáků
- věnuje pozornost žákům problémovým se zdravotními a soc. riziky
- zařazuje vhodná témata do vyučovacích předmětů
- zajišťuje volnočasové aktivity, doučování
- zařazuje projektové vyučování
- spolupracuje s metodikem prevence (dále jen MP) a s výchovným poradcem (dále jen VP)
- sleduje využití volného času žáků
- monitoruje rodinné prostředí žáků
- individuálně přistupuje k žákům problémovým
- spolupracuje s rodiči, pravidelně informuje o chování a prospěchu žáků
- důsledně postihuje šikanu, vandalismus a ostatní rizikové chování, postupuje podle metodického pokynu MŠMT
- působí na žáky v oblasti rasismu, netolerance, xenofobie
- sleduje docházku žáků (prevence záškoláctví)

Výchovný poradce (VP):

- kariérové poradenství
- volba povolání, administrace, poradenství
- individuální šetření se žáky jednotlivě, ve spolupráci s třídním učitelem
- poradenství rodičům a zákonným zástupcům
- spolupráce se školským poradenským zařízením – PPP, SVP
- zajištění skupinové návštěvy škol a učilišť
- zajištění besed se zástupci středních škol a učilišť
- metodická pomoc, individuální vzdělávací plány
- péče o žáky s individuálními a speciálními potřebami
- poskytování informací o činnosti školy, regionu, o možnostech uplatnění na trhu práce
- shromažďování odborných zpráv a informací o žácích, a o možnostech poradenské služby
- vedení písemných záznamů

Školní metodik prevence (ŠMP):

- tvorba MPP
- prevence rizikového chování
- vyhledávání projevů problémového chování
- preventivní práce v kolektivu třídy
- spolupráce s ostatními orgány státní správy
- monitoring žáků s poruchami chování a problémových žáků
- spolupráce s třídními učiteli, vedením školy a rodiči, s PPP aj. institucemi
- sledování zapojení problémových žáků do zájmové mimoškolní činnosti
- organizace akcí
- zajišťování a předávání informací o rizikovém chování, o metodách a možnostech primární prevence
- další vzdělávání ŠMP
- vedení databáze subjektů (SVP, PPP, policie,...)
- spolupráce s třídními učiteli
- zachycování varovných signálů

Zásady efektivnosti

- poradenská činnost
- preventivní aktivity v mladém věku
- přiměřené metody věku žáků
- nácvik soc.-psych. dovedností (odmítání nabídky, komunikace, sebeovládání, stresové situace, soc. vztahy,...)
- nabídka školních a mimoškolních aktivit, smysluplně vyplnit volný čas žáků
- aktuálnost a pravdivost informací
- informace o poradenských možnostech
- soustavné vzdělávání žáků v oblasti zdravého životního stylu
- vytvoření nástěnky s protidrogovou tematikou a patologickým jevy
- aktivní zapojování žáků v hodinách
- skupinová práce
- projektové vyučování

Vytyčení rizikového chování

- drogová závislost, alkoholismus, kouření
- patologické hráčství (gemblerství)
- záškoláctví
- šikana
- vandalismus
- násilné chování
- kriminalita a delikvence
- virtuální závislost (PC, TV, video, MT)
- xenofobie, rasismus, netolerance, antisemitismus

Vlastní práce se žáky a analýza rizikového chování

Analýza slouží pro zjišťování aktuálního stavu, stanovení příčin a prognózy do budoucna.

Metody:

- dotazník
- anketa
- test

Analýza bude obsahovat:

- informovanost žáků o rizikovém chování
- vlastní názor žáků na rizikové chování
- výskyt návykových látek ve škole
- zkušenost s návykovou látkou
- počet přestupků v souvislosti s rizikovým chováním
- znalost problematiky a následků užívání návykových látek
- znalost subjektů pracujících s drogově závislými

Vlastní práce se žáky:

- monitoring žáků s problémovým chováním a prospěchem
- zvýšený dohled nad žáky s rizikovým chováním
- preventivní předcházení rizikovému chování
- modelové situace
- ukázky
- diskuze

- zdravý životní styl (výživa, životospráva, sport,...)
- drogy, alkohol, kouření
- výchova k toleranci
- volný čas
- partnerství, sexuální vztahy (prevence HIV,...)
- kamarádství, vztahy v kolektivu,
- spolupráce, komunikace

Spolupráce s rodiči

- dát konzultační hodiny
- pravidelně informovat o chování a prospěchu žáků
- podávat informace o akcích pro žáky i rodiče pořádaných školou
- jednat s rodiči okamžitě při výskytu rizikového chování, doplnit jednání zápisem, poradit možnosti řešení
- využívat pomoc asistenta učitele při kontaktu s rodinou žáků

Spolupráce se subjekty

- PPP Rychnov nad Kněžnou
- SVP, SPC
- Policie ČR
- Městská policie
- MěÚ – OPD, OSPOD
- HZS, Záchraná služba
- DDM
- MěÚ – odbor školství, mládeže a tělovýchovy

Vzdělávání pedagogů

- Plán školení a seminářů – DVPP (dle vlastního výběru se učitelé účastní, informují ostatní pedagogy a hodnotí)
- Samostudium
- Odborná literatura, internet

Metody práce a materiály

- Hra, scénka, anketa, rozhovor, dotazník
- Výklad
- Výtvarné práce, slohové práce, vyhledávání informací z tisku, z internetu
- Přednášky a besedy
- Dramatická výchova – soc. hry, modelové situace
- Skupinová práce
- Terapeutické skupiny
- Osvěta
- Nástěnky a vitríny
- Volnočasové aktivity, zájmové kroužky
- Video, TV, PC
- Propagační materiály
- Odborná literatura
- Časopisy
- Videokazety
- Odborná literatura ve školní knihovně

Závěr

Minimální preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu školní docházky. Je určen pro rodiče, žáky a pedagogy. Při působení na žáky musíme brát ohledy na individualitu osobnosti každého žáka. Naší snahou je co největší počet žáků vybavit vědomostmi, schopnostmi, vůlí a rozumovými předpoklady ubránit se negativním vlivům a nátlaku nejrůznějších part, sekt i jednotlivců.

18.3. Plán environmentální výchovy

Environmentální výchova klade důraz především na poznávání životního (přírodního i umělého) prostředí (člověka), na uvědomování si nezbytnosti zachování podmínek života, na poznávání vztahu člověka a životního prostředí. Je chápána i jako výchova žáka k trvale udržitelnému rozvoji.

Základními dokumenty, z nichž vycházíme při realizaci environmentální výchovy na naší škole, jsou:

- Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky (2008-2015)
- Zákon č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon)
- Metodický pokyn MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) č. j. 16745/2008-22
- Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2006-2015
- Program rozvoje Královéhradeckého kraje 2008-2010 – ZK/30/2112/2008
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání se změnami k 1. 9.2007

Environmentálním vzděláváním, výchovou a osvětou rozumíme:

- vést žáky k získávání vědomostí, dovedností, postojů a návyků k ochraně a zlepšování životního prostředí,
- vytvářet možnost konkrétních situací a příkladů, v nichž žáci projevují svůj vztah k přírodě a učí se zodpovědnému jednání,
- působit na utváření životního stylu a hierarchie životních hodnot ve smyslu potřeb udržitelného rozvoje.

Dlouhodobé cíle

- vést žáky praktickými formami výuky a projektů k poznávání rozmanitosti přírody a životního prostředí, propojovat informace se životní zkušeností
- zapojovat žáky do řešení problémů souvisejících se životním prostředím a trvale udržitelným rozvojem města
- vést žáky k praktickým činnostem souvisejících s údržbou čistoty okolí školy,
- v oblasti postojů vést žáky k odmítání lhostejných nebo negativních projevů k životnímu prostředí
- spolupracovat s rodinou, s městem, s podnikatelskou sférou, s dalšími ekologickými organizacemi a s okolními školami (vzájemné předávání zkušeností)
- zúčastňovat se dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti EVVO

Rozvoj klíčových kompetencí

Realizaci ekologické výchovy chceme v souladu se ŠVP podpořit u žáků rozvoj a prohlubování těchto kompetencí:

a) kompetence k učení:

- žák získává za pomoci vyučujícího informace o nových poznatcích v oblasti vyučovaných předmětů a environmentální výchovy (EV)
 - žák si utváří představu o procesech probíhajících v přírodě a na základě svých pozorování
 - žákovi je přeloženo propojení vyučovaných předmětů a EV s běžným životem a motivuje se tak pro další učení
 - žák posuzuje věrohodnost informací a zpracovává je z hlediska důležitosti a objektivity, využívá je k dalšímu učení a vytváření postojů a hodnot ve vztahu k životnímu prostředí (ŽP)
- b) kompetence k řešení problémů:**
- žák využívá poznatků v jiných oborech, které vedou k řešení environmentálních problémů
 - žák je seznámen s postupy práce a odhaduje rizika s nimi spojená a to i ve vztahu k ŽP
 - žák vyhledává informace pomocí moderních informačních technologií z časopisů
- c) kompetence komunikativní:**
- žák stručně a jednoduchým způsobem formuluje (písemně i ústně) výsledky svých pozorování, měření, experimentů i řešení problémů
 - žák obhájí výsledky své práce i svůj názor na řešení problémů, přijímá jiný názor i kritiku
- d) kompetence sociální a personální:**
- žák spolupracuje v rámci skupiny při řešení zadaného úkolu
 - žák si uvědomuje vliv chemických látek přítomných v okolním prostředí (ovzduší, potraviny, voda...) na zdraví své i zdraví ostatních lidí
- e) kompetence občanské:**
- žák je poučen o chování v nestandardních situacích (požár, ekologická havárie, zamoření nebezpečnou látkou), jež mohou nastat
 - žák se zapojuje do tradičních akcí města souvisejících s trvale udržitelným rozvojem
- f) kompetence pracovní:**
- žák pracuje podle pravidel bezpečnosti práce s ohledem na ochranu zdraví i s ohledem na ŽP

Realizace environmentální výchovy

Pro naplnění dlouhodobých cílů spolupracuje na škole jeden koordinátor EVVO s ostatními učiteli. Vypracovávají konkrétní plán environmentální výchovy pro daný školní rok. V něm jsou cíle rozpracované, specifikované a termínované včetně jejich průběžného vyhodnocení.

Environmentální výchova je začleňována do jednotlivých vzdělávacích oborů jako průřezové téma ve čtyřech tematických okruzích:

- I. Ekosystémy
- II. Základní podmínky života
- III. Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- IV. Vztah člověka k prostředí

Přehled vzdělávacích oblastí a oborů, v nichž je realizována EVVO:

Název tematického okruhu EV	I. stupeň				
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Ekosystémy	Č a sv Prv	Č a sv Prv	J a jk Č a sv Prv	J a jk Č a sv Pří U a k Vv Č a svp Pč	J a jk Č a sv Pří U a k Vv Č a svp Pč
Základní podmínky života	Č a sv Prv	Č a sv Prv	J a jk Č a sv Prv	J a jk Č a sv Pří U a k Vv Č a svp Pč	J a jk Č a sv Pří U a k Vv Č a svp Pč
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Č a sv Prv	Č a sv Prv	Č a sv Prv	J a jk Č a sv Pří U a k Vv Č a zd Tv Č a svp Pč	J a jk Č a sv Pří U a k Vv Č a zd Tv Č a svp Pč
Vztah člověka k životnímu prostředí	Č a sv Prv Č a zd Tv Č a Pč svp	Č a sv Prv U a k Vv Č a zd Tv Č a svp Pč	J a jk Č a sv Pří Č a zd Tv Č a svp Pč	J a jk Č a sv Pří U a k Vv Č a zd Tv Č a svp Pč	J a jk Č a sv Pří U a k Vv Č a zd Tv Č a svp Pč

Legenda:

J a jk Jazyk a jazyková komunikace

Č a sv Člověk a jeho svět

Č a svp Člověk a svět práce

Č a zd Člověk a zdraví

U a k Umění a kultura

Prv Prvouka

Pč Pracovní činnosti

Tv Tělesná výchova

Vv Výtvarná výchova

Pří Přírodověda

Název tematického okruhu EV	II. stupeň							
	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník	
Ekosystémy	Č a př	Př, Z	Č a př	Př, Z	Č a př	F, Ch, Př, Z	Č a př	F, Ch, Př, Z
Základní podmínky života	Č a př V ke zd	Př, Z Rv	Č a př	F, Př, Z	Č a př	F, Ch, Př, Z	J a jk Č a př	Č, A F, Ch, Př, Z
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	J a jk č a sp Č a př Č a zd V ke zd	A Ov Př, Z Tv Rv	J a jk U a k Č a př Č a zd	N Vv F, Př, Z Z Tv	J a jk Č a př Č a zd	A F, Ch, Př, Z Tv	J a jk Č a př Č a zd	Č, A F, Ch, Př, Z Tv
Vztah člověka k životnímu prostředí	Č a př Č a zd V ke zd Č a svp I a k	Př, Z Tv Rv Pč I	J a jk Č a př Č a zd Č a svp	Č, A, N F, Př, Z Tv Pč	J a jk Č a př Č a zd Č a svp	A, N F, Př, Z Tv Pč	J a jk Č a př Č a zd Č a svp	Č, A F, Ch, Př, Z Tv Pč

Legenda:

J a jk Jazyk a jazyková komunikace

Č Český jazyk a literatura

A Anglický jazyk

N Německý jazyk

Č a př Člověk a příroda

F Fyzika

Ch Chemie

Př Přírodopis

Z Zeměpis

Č a zd Člověk a zdraví

Tv Tělesná výchova

V ke zd Výchova ke zdraví

Rv Rodinná výchova

I a k Informační a komunikační technologie

I Informatika a

komunikace

Stěžejní akce EVVO ve školním roce

Organizují učitelé ve spolupráci s koordinátorem EVVO.

Dlouhodobé činnosti:

1. Sběr a třídění odpadu ve škole. Do soutěže ve sběru starého papíru zapojit všechny žáky a zaměstnance školy.
2. Šetření elektrickým proudem ve všech prostorách školy v průběhu celého školního roku.
3. Den Země – organizovat akci na úklid Husova sboru a vytvářet tak pozitivní vztah žáků k živé i neživé přírodě.
4. Přírodní učebna školy – lavice a stolečky na jaře umýt a umístit do venkovního prostoru dvora. Přírodní učebnu doplnit o další mobilní zeleň, o kterou budou žáci pečovat.
5. Zajistit celoroční péči o pěkné okolí školy v rámci pracovního vyučování.
6. Soustavně pečovat o pokojové rostliny v budově školy.
7. Pečovat o školní zahradu tak, aby poskytovala žákům naší školy nejen poučení a drobné ovoce a zeleninu, ale také relaxaci.
8. Pokračovat v realizaci záměru vybudování hřiště před budovou školy, a vést tak žáky k aktivnímu trávení volného času.
9. Dle možností školy realizovat školní exkurze a poznávací výlety se zaměřením na ochranu přírody.
10. Zúčastnit se soutěží, vyhlašovaných pro ZŠ různými organizacemi – Svaz zahrádkářů, Lesy ČR apod.

Krátkodobé nárazové akce:

Září	Sběr starého papíru Třídění odpadů
Říjen	Sběr starého papíru Třídění odpadů
Listopad	Sběr starého papíru Třídění odpadů
Prosinec	Sběr starého papíru Třídění odpadů
Leden	Třídění odpadů
Únor	Projekt „Výlet do Kačenčiny říše“ Třídění odpadů
Březen	Projekt „Výlet do Kačenčiny říše“ Třídění odpadů
Duben	Projekt „Výlet do Kačenčiny říše“ Den Země – úklid potoka Brtva od prodejny Marta k SOU Pulice Třídění odpadů
Květen	Projekt „Výlet do Kačenčiny říše“ Školní výlet (27. 5.2009 – ZOO Dvůr Králové nad Labem) Třídění odpadů
Červen	Třídění odpadů

Evaluaace

Cíle stanovené v dlouhodobém a ročním plánu environmentální výchovy budou vyhodnocovány takto:

- Školní koordinátor environmentální výchovy bude vyhodnocovat:
 - roční plán environmentální výchovy – na konci školního roku a k termínu konání pedagogické rady
- Jednotliví vyučující a školní koordinátor environmentální výchovy budou vyhodnocovat:
 - projektové dny – písemně zpracovaný návrh, průběh a vyhodnocení projektového dne, doplněný o fotodokumentaci
 - různé akce pořádané v průběhu školního roku, které budou souviset s environmentální výchovou – (např. exkurze, besedy, rozhovory, aj.) – písemně nebo fotodokumentací o průběhu a hodnocení dané akce

Projekt „Výlet do Kačenčiny říše“

Úkoly pro třídy

Únor, březen, duben, květen

1. třída – KAČENKA A RAMPUŠÁK

- Výtvarné ztvárnění
- pracovní výchova
výtvarná výchova

2. třída – ŽIVOČICHOVÉ

- Zvířata
 - Ptáci
 - Péče o ně
 - Obory
- prvouka
informatika
český jazyk (sloh)

3. třída – ROSTLINY

- Léčivé
 - Jedovaté
 - Stromy a byliny
 - Houby
 - CHKO
- přírodověda
zdravověda
informatika
český jazyk (sloh)

4. třída – MĚSTA

- Zajímavosti
 - Obrázky (pohledy)
 - Vzdálenost od Dobrušky
- zeměpis
informatika
matematika
český jazyk (sloh)

5. třída – MAPA

- Hory
 - Nížiny
 - Řeky
 - Města
- zeměpis
informatika
český jazyk (sloh)

Duben

- Pohádky Orlických hor – Josef Lukášek, ilustrace Jarmila Haldová
- Pověsti Orlických hor

Květen

- Výlet do Orlických hor – Sedloňova
 - pan Grulich – alpínky
 - paní Haldová – výtvarnice, ilustrace
 - soukromá farma MVDr. Dolanského
 - pan Balcar - bunkry